धर्मकीर्ति

धर्मकीर्ति
The Dharmakirti
बु.सं. २५६१, मिला पुन्हि
वर्षः ३५, अङ्कः १०

धर्मकीर्ति विहार पुनः निर्माण गरिदिनु हुने
दाता द्रव्यमान सिं (भाइराजा) तुलाधर

धर्मकीर्ति विहार निर्माण सम्पन्न भएपछि धम्मवती गुरुमांलाई हस्तान्तरण दान गर्नुहुँदै (वि.सं. २०५९ मंसिर ७ गते)

म्यानमार सरकारद्वारा प्राप्त भएको 'सद्धम्म जोतिक धज' उपाधिको पदक धम्मवती गुरुमांले नेतृ आङ साङ सुकिलाई देखाउनु हुँदै

म्यानमारकी नेतृ आङ साङ सुकिलाई धर्मकीर्ति विहारमा स्वागत गर्नुहुँदै

प्रकाशक र विशेष सल्लाहकार

भिक्षुणी धम्मवती

फोन: ५३५९४६६

सम्पादक

भिक्षुणी वीर्यवती

फोन: ९८४१५३४१०९

सम्पादन सहयोगी

भिक्षुणी शुभवती

फोन: ९८४१३२९००५

व्यवस्थापकहरू

ध्रुवरत्न स्थापित

फोन: ९८४१२६३३५५

इन्द्रमान महर्जन

फोन: ९८४१४३४५७२

कार्यालय

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीघ: नघ:टोल

पोष्ट बक्स नं. ४९९२, काठमाडौं

फोन: ५३५९४६६

email: gurumawiryawati@gmail.com

subhawati26@gmail.com

बुद्ध सम्बत् २५६५

नेपाल सम्बत् ११४२

इस्वी सम्बत् २०२२

बिक्रम सम्बत् २०७८

विशेष सदस्य	रु. २०००/- वा सो भन्दा बढी	
वार्षिक	रु. १००/-	
यस अङ्कको	रु. १०/-	

धर्मकीर्ति

(बौद्ध मासिक)

THE DHARMAKIRTI

A Buddhist Monthly

1st JAN 2022

वर्ष- ३९	अङ्क- १०	मिला पुन्हि	माघ २०७८

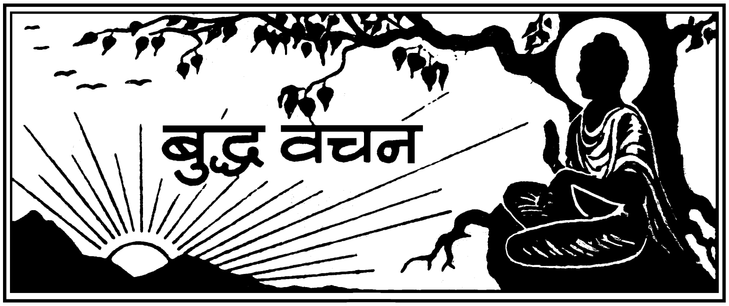

सुसुखं वत जीवाम – वेरिनेसु अवेरिनो
वेरिनेसु मनुस्सेसु – विहराम अवेरिनो

वैरीपिनि बिचय् जिपिं अवैरी जुया: सुखपूर्वक म्वानाच्वना । वैर यानाच्वपिं मनुष्यपिं मध्ये जिपिं अवैरी जुया: विहार यानाच्वना ।

वैरीहरूको बिचमा म अवैरी भएर सुखपूर्वक बाँचिरहेको छु । शत्रुभाव राखेर बसेका मानिसहरूको बीचमा रहेर पनि म शत्रुताभाव नराखीकन बसेको छु ।

We live happily indeed, not hating those who hate us among men who hate us we dwell free from hatred.

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

श्रद्धाञ्जली

"रूपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं न जीरति"

"रूप जीर्ण जुया वनी तर नाँ व यानादीगु भिंगु ज्या खँ सदां ल्यना च्वनी"

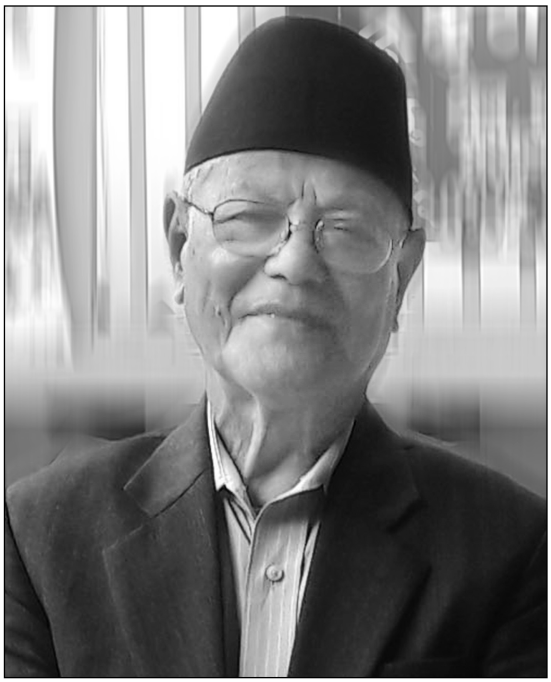

द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा साहु)

(बुदिंः वि.सं. १९८८ भाद्र १९ गते, शुक्रवार – मदुगुदिंः वि.सं. २०७८ पौष ६ गते, मंगलवार)

नेपाःया बुद्धशासनिक इतिहासय् सदास्मरणीय नाँ ल्यंकाः अस्थिरगु देह तोताः बि.सं. २०७८ पौष ६ गते परलोक जुयादीम्ह द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) संसार दुःखं मुक्त जुयाः निर्वाण सुख लाभ याना काये फयेमा धैगु कामना याना च्वना ।

ध्यानकुटी विहार दायक परिवार, बनेपा

मैत्रीकेन्द्र (मेत्ता सेन्टर) परिवार, बनेपा

विषय-सूचि

क्र.सं.	शिर्षक		पृष्ठ
१)	बुद्ध वचन	–	१
२)	सम्पादकीय – कीर्ति सधैं अमर रहने छ	–	४
३)	भावनामय प्रज्ञा भनेको के हो ?	– सत्यनारायण गोयन्का	५
४)	वातमिग जातक	– प्रकाश बज्राचार्य	८
५)	उपत्यकामा शाक्यहरू	– भुवनलाल प्रधान	९
६)	सहनशीलताको नमूना	– ताराशोभा स्थापित	१२
७)	श्रद्धाञ्जली	– श्रद्धाचारी	१४
८)	आदरणीय सद्धम्म जोतिक धज श्री द्रव्यमान सिं (भाइराजा) तुलाधरको सम्झना	– महेन्द्ररत्न शाक्य	१५
९)	थेरवाद बुद्ध शासनका महान दाता द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा साहु)	– इन्दावती गुरुमां	१८
१०)	बुद्धशासनिक ख्यलय् भाइराजा साहुजी म्वाना हे च्वनी	– कोण्डन्य	२०
११)	दानपति दाता भाइराजा साहु	– भिक्षु राहुल	२५
१२)	पुण्यानुमोदन	– डा. धम्मविजया गुरुमां	२९
१३)	बुकेतया स्वाँ थ्व स्वपासः जिगु दुनुगलंनिसें दिवंगतपिंत श्रद्धाञ्जली नापनापं कामना निर्वाण नं	– डा. चन्द्रेश रत्न तुलाधर	३०
१४)	लुम्बिनीइ च्वंगु झीगु नेवा विहारे भाइराजा साहुजुया योगदान	– प्रा. डा. नरेश मान बज्राचार्य	३१
१५)	श्री साहुजी द्रव्यमानसिं तुलाधर 'सद्धम्म जोतिक धज' यात श्रद्धाया छपास स्वां	– लोचनतारा तुलाधर	३४
१६)	अद्‌भुतगु स्वभाव, वय्‌कःयागु	– डा. रीना तुलाधर	३७
१७)	दगुवहाया छगः जल्ल थीगु नगु – द्रव्यमान सिं तुलाधर जिमि हेनबहम्ह भाइराजा तः बाः	– नःलि बज्राचार्य	४३
१८)	ज्वःमदुगु कीर्तित जहाँ थिनाच्वन साहु भाइराजाया	– माधवी गुरुमां	४४
१९)	निब्बाणस्स पच्चयो होतु दाता भाइराजा साहुजुया प्रति लूगु छगू नुगः खँ	– अमृत मान ताम्राकार	४५
२०)	छप्वः स्वां श्रद्धाया	– नबीन चित्रकार	४६
२१)	३६ औं परियत्ति बक्तृत्वकला प्रतियोगिता सम्पन्न	–	४७
२२)	लुमन्तिया-सः	– प्रमिला बज्राचार्य	४७
२३)	धर्मकीर्ति बौद्ध परियत्ति केन्द्रबाट परियत्ति शिक्षामा उत्तिर्ण विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार वितरण	–	५०
२४)	गुणानुस्मरण व बिचाःमुँज्या	–	५१
२५)	उदाय समाजया स्वकवःगु संघदान	–	५२
२६)	धर्मकीर्ति विहारमा दिनभर महापरित्राण पाठ	–	५३

▪ सम्पादकीय ▪

कीर्ति सधैं अमर रहने छ

आफ्नो मन, शरीर र वचनबाट अरुको हीतोपकार गर्ने नियतले निश्वार्थपूर्वक गरिने काम र कुराले छोडिएका सकारात्मक नतिजाहरू समाज, देश र संसारमा सुकीर्तिको रुपमा अमर रहने गर्छ । तर हाम्रो शरीर भने प्रतिपल नाश भएर गइरहेको हुन्छ ।

त्यसैले भनिएको छ –

"रुपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं नजीरति"

भावार्थ- "रुप (सजीव र निर्जीव) जीर्ण हुँदै एकदिन (चतुर्महाभूत) माटो, पानी, अग्नी र हावामा मिली विलिन भएर जान्छ । तर त्यही चतुर्महाभूतले बनिएको शरीरको आधार लिई गरिएका असल कार्यहरूको कीर्ति, योगदानहरू र नाम भने यस संसारमा चम्किएर अमर भइरहने गर्छ ।"

यस गाथाको महत्वलाई बुझ्न सक्ने जो कोही व्यक्तिले पनि आफ्नो छोटो जीवनकालमा आफूले सक्दो सामाजिक, धार्मिक एवं मातृभूमीको सेवा गरी अमूल्य समय र अमूल्य जीवनलाई सदुपयोग गर्दै संसारमा अमूल्य योगदानको छाप छोड्न पछि पर्दैनन् । यस्तो व्यक्तिलाई भनिन्छ "चलाक एवं बुद्धिमान" । किनभने यस्तो व्यक्तिले यस वर्तमान जीवनमा असल कार्यरुपी असल बीऊ रोपी मानव समुदायमा सुकीर्तिको अमर छाप छोड्ने गर्छन् । फलस्वरुप उक्त व्यक्तिले यस बीऊको फलले यस जन्ममा मात्र नभई परलोक जीवन समेत सुधार्न सक्षम भइसकेको हुन्छ । यस प्रकारका व्यक्तिहरू आज भोली पनि हामी माझ प्रस्तुत भइरहेका हामीले पाइरहेका छौं ।

उदाहरणको लागि द्रव्यमान सिंह (भाइराजा) तुलाधर, बसुन्धरा तुलाधर सपरिवारलाई लिन सकिन्छ । दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरले दक्षिण मोहडामा रहेको धर्मकीर्ति विहारको पुरानो भवन पुनःनिर्माण गरी एक भव्य भवन तयार गरी बुद्ध शिक्षा प्रचार प्रसार गर्ने डबली निर्माण गर्नुभएको छ । यसरी उहाँले यस मनुष्य लोकमा आफ्नो अमूल्य योगदानको कीर्ति छोडी आफ्नो परलोक जीवनको लागि अमूल्य पुण्यरुपी फल लिएर जानुभएको छ ।

धर्मकीर्ति विहार पुनःनिर्माण कार्यको लागि एकल दाता हुनुभई बुद्ध शासन चिरस्थायी कार्यमा अमूल्य योगदान पुऱ्याउनु भएको कारणले यस कार्यको कदर स्वरुप म्यानमार सरकारले उहाँलाई "सद्धम्म जोतिक धज" पदवीले विभूषित गरिएको थियो । स्मरणिय छ म्यानमार सरकारबाट यस पदवी द्वारा विभूषित हुन सफल हाल सम्म उहाँ एउटैमात्र नेपाली उपासक रहनु भएको बुझिएको छ । हाम्रो लागि अति गौरबको कुरा हो यो ।

वि.सं. २०५९ सालमा भवन तयार गरी भिक्षुसंघबाट भव्य रुपमा महापरित्राण पाठ गराई धर्मकीर्ति विहारको पुनःनिर्मित भवन बुद्ध शासनको लागि सुम्पिनु भएका दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरले यसरी नै बुद्ध शासनका लागि कतिपय अन्य विहारहरू पनि निर्माण गरी पुण्य सञ्चय गर्नु भएको छ । फलस्वरुप उहाँले आफ्नो जीवनकालमा अमूल्य कीर्ति छोडी मिति २०७८ साल पौष ६ गते मंगलवारका दिन ९१ वर्षको उमेरमा परलोक हुनुभएको छ ।

मानिस जन्मिएपछि एकदिन मृत्यु अवश्यम्भावी छ । "अध्रुवं मे जीवितं ध्रुवं मे मरणं" अर्थात् सदा बाँच्न पाउनु अनिश्चित छ भने एकदिन यो शरीर त्यागेर जानुपर्ने निश्चित छ । प्रकृतिको यस नियमलाई कसैले उल्लंघन गर्न सक्दैन । उहाँको चतर्महाभूतले बनिएको शरीर चर्तुमहाभूतमा नै बिलिन भएपनि उहाँको सुकीर्तिहरू भने यस धर्तीमा चम्किरहने छन् । जतिपनि विहारहरू उहाँले निर्माण गरेर जानुभएको छ, ती विहारहरूमा स्थापित शिलापत्र रहुन्जेल उहाँको नाम र कीर्ति (Name and Fame) सदा अमर भइरहनेछन् भन्दा अत्युक्ति हुनेछैन ।

भवतु सब्ब मंगलम् ।

भावनामय प्रज्ञा भनेको के हो ?

– सत्यनारायण गोयन्का

प्रज्ञाका तीन तह छन् । पहिलो तहलाई श्रुतमय प्रज्ञा भनिन्छ, दोस्रोलाई चिन्तनमय प्रज्ञा र तेस्रोलाई भावनामय प्रज्ञा भनिन्छ । कोही महापुरुषले आफूले अनुभव गरेको ज्ञानको व्याख्यालाई हामीले सुनेर ज्ञान प्राप्त गऱ्यौं भने त्यो श्रुत ज्ञान भयो । कसैको वाणी कुनै किताबमा वा पत्र पत्रिकामा हामी पढ्छौं, यसरी पढेको अथवा सुनेको ज्ञान हाम्रो आफ्नो ज्ञान होईन तर श्रद्धाले हामी स्वीकार गर्दछौं । जुन महापुरुषले भनेको हो, उन प्रति हाम्रो अगाध श्रद्धा छ, उनको वाणी प्रति श्रद्धा छ भने हामी त्यस ज्ञानलाई सहज पूर्वक स्वीकार गर्दछौं । कसै प्रति धेरै पहिलादेखि श्रद्धा थियो, सानोदेखि नै श्रद्धा राख्दै आएको थियो भने उनको वाणीलाई हामी सहजै स्वीकार गर्दछौं । त्यस विषयमा हाम्रो केही अनुभव छैन, केही जानेका छैनौं भने पनि श्रद्धाले स्वीकार गर्दछौं ।

कहिले काहीं यस्तो पनि हुन्छ कि अधिक श्रद्धा भएको कारण स्वीकार त गर्छौं तर मनमा शंका अथवा तर्क रहीरहेको हुन्छ कि यो त ठीक होईन, नमिल्दो छ, यसलाई कसरी मान्न सकिन्छ र ? यदि यस्तो शंका अथवा तर्कलाई आफ्ना मान्यजन अथवा समाजका बुजुर्गहरूसंग प्रश्न-प्रतिप्रश्न गऱ्यौं भने उनीहरू झस्किन्छन् कि ओहो यस्ले त शंका गऱ्यो, हाम्रो महापुरुषको वाणी प्रति शंका गऱ्यो, हाम्रो धर्मग्रन्थको वाणी प्रति शंका गर्ने भनेर सबैले गाली दिन थाल्छन् । उसलाई धम्की दिन थाल्छन् कि यस्तो तर्क-वितर्क, शंका-उपशंका गऱ्यो भने घोर नर्कमा जन्म हुन्छ, यस्तो नर्कमा कि जहाँ एउटा ठूलो कुम्भमा राखेर पकाउँनेछ, यस्तो दण्ड दिनेछ, त्यस्तो दण्ड दिइनेछ । यस्तो भयानक दण्डको कुरा सुनेर डरले तर्सिन्छ र आँखा चिम्लेर ती सबै कुरा सहजै स्वीकार गर्दछौं ।

समाजका यी नेताहरू फेरि आश्वासन दिंदै भन्छन् कि हाम्रो शास्त्रहरूमा लेखिएको तर्क-वितर्कलाई जस्तो छ त्यस्तै मान्यो, पालना गऱ्यो भने मृत्यु पछि स्वर्गमा जन्म हुनेछ । स्वर्गको बयान अनेक तरहले गर्न थाल्छन् कि स्वर्ग जहाँ यस्तो अप्सराहरू हुनेछन, यस्तो रस पीउन पाउनेछन्, यस्तो स्वर्ग-त्यस्तो स्वर्ग आदि-आदि । स्वर्गको बयानले त्यस्तो आनन्द भोग गर्न लालायित हुन्छौं र शास्त्रको कुरा मान्दैमा यस्तो स्वर्ग सुख प्राप्त हुन्छ भने किन नमान्ने ? अतः आँखा बन्द गरेर यी शास्त्रको कुराहरू मानिरहेकै हुन्छौं । कुनै कुरा स्वर्गको लोभले भने कुनै कुरा नरकको भयले मानिरहेछौं, कसैले अनुभव गरिरहेका छैनौं । अनुभव गर्नु धेरै टाढाको कुरा भयो । यो श्रुतज्ञान भयो ।

सुनेको ज्ञान सधैं हानीकारक नै हुन्छ भन्ने छैन । कल्याणकारी तथा लाभदायी पनि हुनसक्छ । श्रतुज्ञानले हाम्रो मनलाई प्रेरणा दिन्छ । मार्गदर्शन दिन्छ । यदी समझदार व्यक्ति छ भने यस प्रेरणाले उसले अर्को कदम पनि उठाउनेछ जुन कदमलाई चिन्तनमय प्रज्ञा भनिन्छ । आजसम्म जुन सुनेको थियो, जुन पढेको थियो त्यस बारेमा बिचार गर्छ, विमर्श गर्छ, मनन गर्छ । चिन्तन-मनन गर्नु मानिसको स्वभाव हो । यसरी विचार गरि हेर्दा तर्क गरेर हेर्दछ, बुद्धिले जाँचेर हेर्छ कि यी जुन मैले अध्ययन गरेको तथा सुनेको कुराहरू कत्तिको तर्क-संगत छ, बुद्धि संगत छ, युक्तिसंगत छ ? के यी कुराहरू सही अर्थमा पालन गर्न लायक छन् ? लायक छ, सही छ भने त्यसलाई स्वीकार गर्छ ।

तर कहिले काहीँ यस्तो पनि हुन्छ कि जो व्यक्ति जुन परिवारमा जुन परिवेशमा हुर्केको छ त्यस परिवारको मान्यता अथवा परम्परालाई सुन्दा सुन्दै उसको बुद्धिमा, उसको मनमा त्यस मान्यताको प्रति एकदम श्रद्धा भइसकेको हुन्छ तब बुद्धिले जाँचेर हेर्दा पनि त्यही परम्परा, त्यही मान्यता सही लाग्दछ, त्यही राम्रो लाग्छ । यस परम्परामा के गल्ती छ र ? सारा तर्क-सारा चिन्तन यसै पक्षमा हुन्छ कि यो मान्यतालाई कसरी सिद्ध गरुँ ? के तर्क दिऊँ ?

किनभने यो त केवल बुद्धिको स्तरसम्म मात्र भयो । बुद्धिको आफ्नै निश्चित सीमा हुन्छ, तर्कको आफ्नै सीमा हुन्छ । एउटै कुरा आज तर्क संगत लागे तापनि भोलि त्यही कुरा असंगत लाग्न सक्छ । बुद्धिले एउटा कुरालाई स्वीकार गरेको छ, मानेको छ भने त्यो केवल त्यही क्षेत्रसम्म मात्र सीमित हुन जान्छ, त्यस ज्ञानलाई अनुभव गरेको छैन । श्रतुज्ञान पनि अरुको ज्ञान हो, चिन्तन ज्ञान पनि पराईको ज्ञान हो र पनि हामीले श्रद्धाले, तर्कले स्वीकार गर्‍यौं तर अनुभवले होईन ।

प्रज्ञाको तेस्रो तह हो भावनामय प्रज्ञा । चिन्तन पछि यस तहमा पाईला टेक्यो भने राम्रै भयो । तर कहिले काहीं केवल सुनेर वा पढेर मात्रै म जस्तो ज्ञानी कोही छैन भनेर घमण्ड गरेर रहन्छ । म जस्तो जान्ने को छ भनेर घमण्ड गर्छ । वास्तवमा जानीरहेको छैन मानीरहेको मात्र छ । म त यो विषयमा प्रवचन दिन सक्छु, किताब लेख्न सक्छु भन्ने घमण्ड छाएको हुन्छ । चिन्तन-मनन गरेर प्राप्त भएको ज्ञानलाई स्वीकार गरेर त्यस माथि घमण्ड चढ्यो भने त झन् कठीन हुन्छ ।

स्वयं आफूले अनुभव गर्ने प्रेरणा नै आएन जुन श्रतुज्ञान हाम्रो लागी कल्याणको कारण बन्नु पर्दथ्यो, हाम्रो लागी मार्गदर्शन दिनु पर्दथ्यो, जुन श्रुतज्ञान पछि चिन्तन-मनन उत्पन्न हुनु पर्थ्यो । यही चिन्तन-ज्ञान हाम्रो मंगलको कारण, कल्याणको कारण बनेर भावनामय प्रज्ञा जगाउने मार्गदर्शन दिनुपर्दथ्यो । वास्तवमा भावनामय प्रज्ञा द्वारा नै हाम्रो कल्याण हुन्छ ।

भावनामय प्रज्ञा भनेको के हो ? २५०० वर्ष पूर्वको प्रचलित भाषा बदलिंदै गयो, शब्दको अर्थ बदलिंदै गयो । आजकल 'भावना' शब्दको अर्थ भावुकता जस्तो सेंटिमेंटल भन्ने अर्थमा प्रयोग गरिन्छ । २५००-२६०० वर्ष पहिले यस शब्दको अर्थ यस्तो थिएन । जुन अनुभवले जानिएको छ, बार-बार, पटक-पटक अनुभव भइरहेको, भावित भइरहेकोलाई भावना भनिन्थो "**भावितो बहुलीकतो, भावितो बहुलीकतो**" । सत्येको अनुभव बार-बार, पटक-पटक अनुभव हुँदै हुँदै त्यसको बारेमा पूर्णतः थाहा पाउँदछ । यही भावनामय प्रज्ञा हो । यो ज्ञान आफ्नो ज्ञान हो । आफू स्वयंले अनुभव गरेर प्राप्त भएको ज्ञान हो । यही ज्ञान वास्तवमा हाम्रो लागि कल्याणकारी हुन्छ, यसैले मुक्ति मार्ग तर्फ अघि बढ्न प्रेरणा दिन्छ । विकारबाट मुक्ति दिलाउँछ । दुःख बन्धनबाट यसैले मुक्ति दिलाउँछ । यही भावित प्रज्ञा हो । प्रज्ञा शब्दको अर्थ प्रत्यक्ष ज्ञान हो ।

सुनेको र मनन गरेको ज्ञान प्रत्यक्ष ज्ञान होईन । परोक्ष ज्ञान हो । अरूको ज्ञान हो । भावनामय प्रज्ञा प्रत्यक्ष ज्ञानबाट प्राप्त हुन्छ । आफूले अनुभव गरेको ज्ञान हो । शुरूमा अनुभव निश्चित सीमासम्म भए पनि अनुभव गर्न त योग्य भयो । भित्रको सत्य जति जति अनुभव हुँदै गयो त्यति त्यति नै भावित प्रज्ञा पुष्ट हुन्छ । अगाडि बढ्दै गयो, पटक-पटक अनुभव गर्दै गर्दै अगाडिका सूक्ष्म-सूक्ष्म सत्यको अनुभव हुँदै जान्छ । यसरी नै अगाडि बढ्दै जाँदा शरीर र चित्तको सम्बन्धमा जति पनि सत्य छन् ती सम्पूर्ण सत्यको अनुभव हुन थाल्छ । स्थूल भन्दा स्थूल सत्यदेखि सूक्ष्म भन्दा सूक्ष्म सत्यको अनुभव हुन थाल्छ । शरीरको प्रपञ्च, चित्तको प्रपञ्च र यी दुबैको सम्बन्धबाट बनेको जीवन-धाराको बारेमा स्पष्ट हुन थाल्छ र चित्त बिस्तारै विकारबाट मुक्त हुँदै जान्छ ।

शरीर र चित्तको जुन सम्बन्ध छ, जुन क्षेत्र छ त्यो अनित्यको क्षेत्र हो । साधक अनुभव गर्दछ कि यी दुबै क्षेत्र अनित्य छन् । यी उत्पन्न हुन्छन् र तुरून्त नष्ट हुन्छन् । उदय हुन्छन् र व्यय हुन्छन् । यसरी अनित्यको अनुभव गर्दै गर्दै यस शरीरको प्रति आसक्ति छुट्दै जान्छ । यसको प्रति रहेको राग, द्वेष हट्दै जान्छ र विकारबाट मुक्त हुँदै जान्छ, चित्त निर्मल हुँदै जान्छ । चित्त जति जति निर्मल भयो त्यति नै तीक्ष्ण हुँदै जान्छ, भेदन गर्नसक्ने हुन्छ र जहाँ जहाँ स्थूल धनीभूत सत्य अगाडि आउँछ चाहे त्यो शारीरिक सत्य होस् चाहे चैतसिक सत्य होस् त्यस धनीभूत सत्यलाई भेदन गर्दै, छेदन गर्दै, विघटन गर्दै-गर्दै विभाजन गर्दै गर्दै सूक्ष्म-सूक्ष्म अवस्थासम्म लैजान्छ । यस अवस्थामा पनि जुन विकार संग्रह बाँकी छन् ती सबैको निष्कासन गर्दैगर्दै अनित्यताको सम्पूर्ण क्षेत्रको बारेमा जानकारी प्राप्त हुन्छ । यस कारण भित्र जुन राग तथा द्वेष उत्पन्न हुने प्रक्रिया थियो, त्यसको स्वभाव छुट्छ । यस शरीरको प्रति जुन आसक्ति थियो, जुन मोह थियो, यसको प्रति रहेको अज्ञान छुट्छ र चित्त निर्मल हुँदै हुँदै यस अवस्थासम्म पुग्छ कि अनित्यका सारा क्षेत्रलाई छोडेर यस भन्दा अर्को छेउको नित्य अवस्थाको साक्षात्कार हुन पुग्छ । शाश्वत अवस्थाको दर्शन हुन्छ, ध्रुवको साक्षात्कार हुन्छ । जुन अमर छ, अजर छ । कहिले नष्ट हुँदैन, उत्पन्न

हुँदैन । यसरी दुवै क्षेत्रको बारेमा थाहा हुन्छ । प्रज्ञा सफल भयो । श्रुतमय प्रज्ञा यति काम गर्न सक्दैन । चिन्तनमय प्रज्ञा यति अनुभव गर्न सक्दैन । यी दुवै प्रज्ञाले मार्ग दर्शन दिन सक्छ । अनुभवले प्राप्त प्रज्ञा भएमा नै मुक्त अवस्थासम्म जान सकिन्छ । लाभ त यसैबाट मात्र हुन्छ ।

भनौं, एकजना मान्छे एकदम भोकाएको थियो । खाना खानको लागि कुनै भोजन गृहमा गए, त्यहाँ पकवानले लिष्ट ल्याएर दिए र उसले पढे । उसले थाहापाए कि आज त यहाँ एकदम स्वादिष्ट खाना तयार छ, खाऊँ खाऊँ लाग्यो, मुखमा पानी आयो ।

एकछिन पछि यो-यो खाना ल्याउनु भनेर अर्डर गरेर एकछिन त पर्खनुनै पऱ्यो, पर्खंदै यसो यताउता फर्केर हेऱ्यो । अरू अगाडि आएकाहरूले भोजन खाई रहेको देख्यो । कस्तो मीठो मानेर खाइरहेछ साँच्चै खाना त स्वादिष्ट होला भन्ने सोच्यो ।

एकछिन पछि खाना ल्यायो र स्वयंले खान थाल्यो । पहिलो श्रुतज्ञान थियो, मीनूमा लेखिएको, त्यो कागजमा लेखिएको थियो कि खाना यस्तो छ यस्तो छ, त्यो पढेर मुखमा पानी त आयो तर स्वाद लिन पाएको थिएन, यसबाट पेट भरीदैन । दोस्रो चिन्तन ज्ञान हो । अरूले खाएको हेरेर सोच्दछ, बुद्धिले जाँचेर हेर्दछ कि खाना मीठो जस्तो छ, स्वादिष्ट खाना खाँदा चेहरामा देखिने भावलाई हेरेर अनुमान गरिरहेछ कि खाना अवश्य स्वादिष्ट होला । मुखमा पानी त आयो होला तर पनि खान पाएको थिएन भोक त यसले भरीदैन । जब स्वयंले खाना खान्छ तब मात्र पेट भरिन्छ । फाईदा त यसले मात्र हुन्छ । यही भावनामय प्रज्ञा भयो ।

कुनै कुनै कुरा उदाहरणबाट बढी स्पष्ट हुन्छ । एउटा अर्को उदाहरण लिऊँ । कोही बिरामी मान्छे डाक्टर कहाँ देखाउन गए । डाक्टरले उसलाई जाँचेर रोगको बारेमा बताए र औषधी दिएर यो औषधी यति बेला खानु भनेर कागजमा लेखी दिए । रोगी अब औषधी खायो भने रोग निको हुन्छ भन्ने सोची खुसी भएर घर फर्के । डाक्टरको प्रति उनको अगाध श्रद्धा थियो । हुनु पनि पर्छ, श्रद्धा नै छैन भने कोही डाक्टर, बैद्यलाई कसरी उपचार गराउन सकिन्छ र तर श्रद्धा अन्ध बन्यो भने उपचार हुँदैन ।

बिरामी घर गएर त्यस डाक्टरको फोटो अगाडि राखेर, धूप दीप जलाएर बडो श्रद्धाले नमस्कार गर्दै त्यस औषधीको पुर्जाको पाठ गर्न थाल्यो भने के लाभ हुन्छ ? के उपचार हुन्छ ? अन्धश्रद्धा को कारण आफूले के गर्दैछु भन्ने नै नबुझि त्यसको पाठ गरेर रोगबाट कसरी मुक्ति हुन्छ । डाक्टर प्रति श्रदा थियो उसको कुरा सही लाग्यो त्यो त ठीक हो । तर औषधी सेवन नगरिकन पागल झैं त्यसको पाठ गरिरहेछ ।

फेरि एउटा अर्को उदाहरण, एकजना रोगी डाक्टर कहाँ देखाउन गयो उसलाई पनि त्यस्तै औषधिको नाम लेखिदियो । रोगी घरमा आएर सोच्दछ कि यस औषधीले मेरो रोग कसरी निको हुन्छ । ऊ फेरि डाक्टर कहाँ गएर तर्क वितर्क गर्दछ कि म कसरी ठीक हुन्छु ? डाक्टरले उसलाई राम्ररी बुझाउँछ कि तिमीलाई यस्तो रोग लागेको छ र त्यस रोगको मूल कारण यो छ । यो औषधीले यो मूल कारणको निवारण हुन्छ र रोग आफै निर्मूल हुँदै जान्छ । रोगी खुसी भयो र ओहो मेरो डाक्टर त कति बुद्धिमानी, कति समझदार, मलाई यस्तो औषधी दिए कि मेरो रोग त जरैसम्म निर्मूल हुनेछ । रोगको कारण खतम भयो भने रोग कहाँ रहला । ओहो ! मेरो डाक्टर, ओहो ! मेरो डाक्टर । केवल डाक्टरको तारीफ मात्र गरी रह्यो, औषधी सेवन गरेन भने रोगबाट कसरी मुक्ति हुन्छ ? कस्तो पागल पन ?

वास्तवमा यस्तै हुन्छ, जब कोही महापुरुषले संसारका मानिसहरूलाई दुःखी देखेर रोगी देखेर बडो करुणा पूर्वक यसबाट मुक्त हुन धर्म सिकाउँछ । यो विद्या सिक्यो भने दुःखबाट मुक्त हुन्छ, भन्छ । तर त्यसको सेवन नै गर्दैन । पागल ब्यक्ति झैं त्यस महापुरुषको मूर्ति बनाएर, उसको चित्र बनाएर त्यसमा फूल, दीप, नैवैद्य चढाएर बडो श्रद्धाले पूजा अर्चना गर्दछ । यस्तो गर्नु कुनै दोष होईन तर उसले दिएको विद्या पनि सेवन गर्नु पऱ्यो नि । शिक्षा नै लिएन भने त सँधै दुःखीको दुःखी नै भयो । फेरि माथि दिएको उदाहरण झैं कोही आपसमा झगडा गर्छन् कि हाम्रो महापुरुष साच्चैको महापुरुष तिमीहरूको महापुरुषमा यस्तो गुण छैन, यही सही महापुरुष हो । हाम्रो महापुरुषले सिकाएको विद्या नै सही हो, उहाँले सिकाएको धर्म नै सही, त्यही युक्तिसंगत छ, न्यायसंगत छ, कल्याणकारी छ आदि-आदि । तिम्रो महापुरुषले सिकाएको धर्ममा यो मिल्दैन, न्याय संगत छैन, तर्क संगत छैन आदि-आदि ।

(क्रमशः ३० पेजमा हेर्नुहोला)

वातमिग जातक

✍ प्रकाश बज्राचार्य

राजाको बगैंचा अति भव्य थियो। राम्रा राम्रा फूल र मीठा मीठा फलहरूले भरिएको थियो। ठूला ठूला रूख, थरि थरिका बोटहरू चारैतिर थिए। घाँस सधैं साना साना हुने गरी काटिराख्थ्यो। बोट विरुवाहरू रंग, वास र उचाई अनुसार ठाउँ ठाउँमा लगाएका थिए। झाडी उम्रन पाउँदैनथ्यो। झरेका पातहरू, खसेका फलहरू र मुर्झाएका फूलहरू देखिंदैनथ्यो। र बगैंचाको यस्तो भव्यताको जिम्मेवार थियो संजय माली। उ आफ्नो जिउ ज्यान लगाउँथ्यो राजाको बगैंचा मनोरम पार्न।

बेलाबखतमा बगैंचामा फलेका रसिला फलफूलहरू संजय मालीले राजाकहाँ चढाउन ल्याउँथ्यो। एकदिनको कुरो। फलफूल चढाउन ल्याउने संजय मालीलाई राजाले सोधे, "माली ! हाम्रो बगैंचामा त खुबै मिठा फलहरू फल्दा रहेछन्। तिमीलाई त्यत्रो ठूलो बगैंचा सम्हाल्न गाह्रो त लाग्दैन ?"

"लाग्दैन महाराज ! म आफ्नो कामदेखि पूर्ण सन्तुष्ट छु।"

"फूलहरू कत्तिका फुल्छन् नि ?" राजाले सोधे।

"बगैंचा धपक्कै छ थरिथरिका फूलहरूले गर्दा। सरकार पनि एकपल्ट सवारी होइबक्सियोस् न।" संजयले प्रार्थना गरे।

"आउँछु नि ! केही कठीनाई त परेको छैन हैन तिमीलाई ? चराचुरुङ्गी पशुपंक्षीहरू दुःख त दिंदैनन् तिमीलाई ?" राजा राम्रो मुडमा थिए।

"दिंदैन, महाराज। अँ, एउटा कुरो सम्झें। आजभोलि बगैंचामा एउटा अति राम्रो वातगामी मृग आउने गर्छ ? तर म देख्यो कि भागिहाल्छ।"

"वातगामी मृग ! यी मृगहरू त अति दुर्लभ मृग हुन्। मान्छेको सामु नै पर्दैनन्। होइनन् र ?"

"हो, महाराज सत्य हो।"

"संजय ! के तिमीले त्यो मृग मलाई ल्याइदिन सक्छौ ? के यो असम्भव काम तिमी गर्न सक्छौ ?" राजाले सोधे।

"असंभव केही छैन, महाराज। केही दिन भित्रै म त्यो मृगलाई यो दरवार भित्रै ल्याइदिन्छु। बरू मलाई केही मह चाहिन्छ।" संजयले वचन दिए।

भोलिपल्ट संजय गएर बगैंचाका घाँसहरूमा मह लगाइदियो। मीठो घाँस खान पाएर त्यो मृग पनि पल्के। हुँदा हुँदा त्यो मृग मान्छेदेखि नडराउने भयो। संजयको अगाडि अगाडि आई घाँस खान आउने भयो। केही दिनपछि मालीको हातमा रहेको मह लिप्त घाँस खान नहिचकिचाउने भयो।

थोरै दिनपछि अब त मैले यो मृगको विश्वास जितिसकें भन्ने लागिसके पछि संजय मालीले बाटोभरि त्यस्तै घाँसहरू छरी मृगलाई डोऱ्याउँदै राजाको दरवारभित्र लगे। मृग भित्र पुग्नासाथ उम्कन नपाओस् भनेर चारैतिरका झ्याल ढोकाहरू बन्द गरिए। बिचरा मृग फस्यो नराम्रोसंग।

राजा आए। विवश विचरा मृगलाई देखे। अनि बाध्य भए ऊ– "साँच्चै संसारमा रस तृष्णाभन्दा खराब अरू केही छैन। कुनै मान्छेको सामु देखा पनि नपर्ने वातगामी मृग आज रस तृष्णामा बाँधिएर यहाँ फस्न आए। कस्तो तृष्णा हो यो जसमा फसेर आफ्नो प्राण पनि खतरामा पार्न हिचकिचाउँदैन। धिक्कार छ यस्तो तृष्णालाई !"

राजालाई माया लागेर त्यो मृगलाई फेरी जंगलमै छोड्न पठाए।

यो जातक भगवान् बुद्धले काम तृष्णामा फसेर भिक्षुत्व त्याग गर्ने चुल्ल पिण्डपातिक तिष्यको सम्बन्धमा भन्नुभएको थियो। यसमा राजा स्वयं बोधिसत्व थिए। ■

उपत्यकामा शाक्यहरू

✍ भुवनलाल प्रधान

ई.पू. छैठौं शताब्दी ताका अथवा त्यसभन्दा अगाडि नेपाल र भारतको बीच व्यापारिक र सांस्कृतिक सम्बन्ध कायम भइसकेको आभास मिल्दछ। अति प्राचीन समयदेखि तराईका मैदानहरू र नेपालका पर्वतीय उपत्यकाहरूको बीच अन्तरक्षेत्रीय आवत-जावत रहिआएको तथ्य पनि स्वतः सिद्ध छ। मूलसर्वास्तिवाद विनय सङ्ग्रहमा कपिलवस्तुबाट शाक्यहरू आजकालको काठमाडौं उपत्यकामा आएको बारे लेखिएको चर्चा माथि भइसकेकै छ।

त्यस ग्रन्थअनुसार केही भिक्षुहरू पहिलो पल्ट व्यापार गर्न आउने महाजनहरूसित यहाँ उपत्यकामा आएको भगवान् बुद्धको जीवन कालमै थियो। यो घटना कोशलराज विडूडभबाट कपिलवस्तको विनाश गरिनु अगाडिको थियो। भिक्षुहरूको यो दलमा केही शाक्यहरू थिए। उपत्यकावासीहरूले यहाँ चीवरधारी भिक्षुहरूलाई देखेको यो पहिलो पल्ट हुनुपर्दछ। शाक्यहरू यहाँ दोश्रो पल्ट आएको घटना कपिलवस्तुको पतन भएको केही समयपछिको थियो। यस पटक आएका शाक्यहरू विशेष गरेर भिक्षु आनन्द अर्थात् भगवान् बुद्धकै परिवारका थिए। यिनीहरूकै अनुरोधमा यिनीहरूसित भेटघाट गर्न नै भिक्षु आनन्द यहाँ आएका थिए।

त्यस सूत्रमा अर्को कुरा के भनिएको छ भने भारतीय महाजनहरूले भारत फर्कनु अगाडि आफ्ना गाडाहरूमा ठूलो मात्रामा ऊन र हरिताल लाद्दथे र यसरी तिनको निकासी गरेर लैजान्थे।

यसरी मूलसर्वास्तिवाद विनय सङ्ग्रहमा दिइएको वृत्तान्त अनुसार ईसवी पूर्व छैठौं शताब्दीमा नै शाक्यहरू पटक पटक कपिलवस्तुबाट काठमाण्डौं उपत्यकामा बसाइँ सर्न आइसकेका थिए। यहाँ बस्ने भिक्षुहरूले हावापानीको कारण जुत्ता लाउने गरिसकेका थिए र विनयका कडा नियमहरू परिस्थिति अनुसार हेरफेर गर्नु परेको थियो तथा भारतबाट बौद्ध भिक्षुहरू र साहूमहाजनहरू स्वच्छन्द रूपले बराबर यहाँ आउने गर्दथे।

शाक्यहरूको बसाइँ सराइ भगवान् बुद्ध निर्वाण भएको ऐतिहासिक साल ई.पूं ४८३ साल पछि पनि जारी नै रह्यो। लङ्काको महावंश अनुसार सम्राट अशोकले आफ्नो राज्यकालको अन्त्यतिर (ई.पू. २३० ताका) हिमालय भेकमा धर्म प्रचार गर्न मज्झिम स्थविरको नेतृत्वमा पाँच जना स्थविर–मज्झिम, कस्सपगोत्र, मूल देव, सहदेव र दुन्दुभिसारको एउटा शिष्ट मण्डल पठाएका थिए। यी स्थविरहरूमध्ये प्रत्येक हिमालयको छुट्टा छुट्टै इलाकामा गएका थिए। एक जना स्थविर चाहिं नेपालमा अर्थात् आजकालको काठमाण्डौं उपत्यकामा आएर यहाँका आदिवासी किराँत र नेवारहरूमा बुद्ध धर्म (अर्थात् स्थविरवाद बुद्ध धर्म) प्रचार गरेको देखिएकोछ। स्थविर मज्झिम (मध्यम) को नाउँको साथसाथै उनका सहयोगी स्थरविर कस्सप (काश्यप) को नाउँ अङ्कित भएको एउटा अभिलेख साँचीको नगीचै रहेको एउटा स्तुपको उत्खनन्को सिलसिलामा जनरल कनिङ् हामले भेट्टाएका थिए। यस शिला अभिलेखमा यसो लेखिएकोछ, "यी हुन् (अस्थिहरू) सम्पूर्ण हिमवत खण्डका गुरु कस्सपको परिवारका सज्जनका।"

(जनरल कनिङहाम - द भिल्ला तोप्स्)

स्थविर कस्सप उपत्यकामा आएको धेरै सम्भावना छ। जे होस काठमाण्डौं उपत्यकामा बुद्ध धर्मको प्रवेश अशोकीय धार्मिक मण्डलको प्रचारबाट भएको हुनु पर्दछ। यस तथ्यले मैदानमा रहने शाक्यहरूलाई अरू बसाइँ सर्न सुबिधा भएको र उत्साहित गरेको हुनु पर्दछ। शाक्यहरू र अरू बौद्धहरू उपत्यकाभित्र बसाइँ सर्न आउने क्रम ई.पू. १८५ सालसम्म जारिरह्यो। यही ताका पुष्य भित्र शुङ्ग उत्तर भारतीय मैदानमा सत्तामा आए तथा उनले मौर्य साम्राज्यलाई मात्र ध्वस्त पारेको होइन कि बौद्ध धर्मलाई नै दमन गर्न लागे। फलस्वरूप काठमाण्डौं

उपत्यकामा श्रमण र गृहस्थी दुबै थरी बौद्धहरूको ओइरो लाग्यो । संक्षेपमा उपत्यकामा शाक्यहरू ठूलो संख्यामा आवाद हुन आएको कारण यही हुन पर्दछ ।

कपिलवस्तुको संस्थापनको सिलसिलामा हामीहरूले कोलिय गणराज्य अर्थात् देवदह राज्यका शाक्यहरू कपिलवस्तुका शाक्यहरूदेखि भिन्नै 'शाक्यवंश' कहिए भन्ने कुराबारे छलफल गरिसकेका छौं । अहिले पनि उपत्यकाको दोस्रो शहर ललितपुर अर्थात् पाटनमा 'शाक्यवंश' थर भएका शाक्यहरू एक थरी छन् । आजकालको ललितपुर नै किरात कालमा, अशोक कालमा र त्यसपछि पनि बौद्धधर्मको प्रमुख थलो रहेको थियो । सम्भवतः उपत्यका भित्र बुद्ध धर्म सर्वप्रथम प्रचार भएको इलाका यही हो । ललितपुरका यी शाक्यवंशहरूले कोलिय गणतन्त्रका प्राचीन शाक्यवंशहरूसित आफ्नो सम्बन्ध भएको दाबी गर्दछन् ।

उपत्यकामा समय समयमा बसाइँ सर्न आएका शाक्य र शाक्यवंशहरूले निर्बिंध्न रूपले बौद्धधर्मको अनुशरण गरे तथा आफूहरूले सकेसम्म वा यहाँको परिस्थितिले दिएसम्म शील र विनयका नियमहरू पालन गरे । तर पछि गएर यहाँ महायानीमतले प्रभुत्व जमाउँदै ल्यायो । शाक्यहरू यसको प्रभावमा आए । त्यसो त अरू जात वा जातिका बौद्धहरू पनि अधिकांश महायानी नै भए । शाक्यहरूले बिस्तार बिस्तारै आफ्नै निवास्थानहरूकै माझमा चैत्यहरू बनाउन लागे । यसरी बनेका चैत्यहरू नै बाहाल कहिए हुनन् । बस्ती बाहिर स्थापना गरिएका चैत्यहरू बही भनिएको भान हुन्छ । कालान्तरमा चिभा- (चैत्य), बहाल, बही आदि थरी थरीका महायनी विहारहरूको प्रादुर्भाव भयो । प्रारम्भमा यिनीहरूमा मठाधीश जस्तो मुख्य मानिस हुने चाहिं भिक्षु नै थिए होलान् । पछि भिक्षुहरूको अभाव पूर्ति गर्न गृहस्थी उपासक बृद्धावस्थामा पुगेपछि वा छोरा जन्मेपछि भिक्षु वा ब्रह्मचारी भएर बही बहालको पूजा-आजा र अरु नित्य कर्म चलाउन थाले । कालान्तरमा कतिपय बही-विहारमा मुख्य शाक्य चाहिं आफ्नो छोरा जन्मेपछि प्रवज्या लिएर यसको रेखदेख गर्ने परिपार्टी नै बस्यो । यस्ता प्रव्रजित भिक्षु वा ब्रह्मचारीको अभाव हुन थालेपछि किशोर केटाहरूलाई प्रव्रजित नभए पनि कम से कम ब्रह्मचारी बनाएर बही बहालमा पूजा गराउने चलन चल्यो । यस्तो चलन ललितपुरका कतिपय बही-बहालमा आजसम्म कायमै छ । यसबाट के सङ्केत मिल्दछ भने यी महायनी विहारहरू शुरुमा भिक्षुहरू वा कम से कम ब्रह्मचारी मठाधीश अन्तर्गत थिए । उपत्यकाभित्र आज पनि यस्ता बही, बाहाल थूरहरू मनग्गे छन् । यी बहीबहालहरूमा मुख्य मूर्तिको रुपमा कुनै न कुनै बोधिसत्वको वा कहीं कहीं बुद्ध मूर्ति राखिएको हुन्छ । शाक्यहरूका छोराहरूलाई 'बरे छुयिगु' अर्थात् भिक्षु बनाउने (गर्ने चुडाकर्म) विधिको कर्मकाण्ड गर्दा यस्तै बहि-बहालमा गरिनु पर्दछ । यसरी 'बरे छुयिगु' अर्थात् चुडाकर्म विधि गरिंदा शाक्य केटाहरू बाह्र दिनमा नबढाई केवल केही दिन मात्रै प्रव्रवित रहन्छन् र प्रव्रज्या सम्बन्धी नियम पालन गर्छन् । त्यसपछि यिनीहरू चीवर त्याग्छन् र घर फर्केर गृहस्थ जीवन बिताउँछन् ।

उपत्यका शाक्यहरूका पुर्खाहरूमध्ये कोही कोही भिक्षुत्व त्यागेर गृहस्थ जीवनमा फर्केको आभास मिल्दछ । यिनीहरूको थरबाट यस्तै सङ्केत मिल्दछ । उपत्यकामा आज पनि थुप्रै 'शाक्यभिक्षु' कहिने शाक्यहरू छन् । यता केही वर्षदेदि शाक्यहरूमा आफ्नो थरको पछाडि रहेको 'भिक्षु' भन्ने शब्द छोड्ने प्रवृति बढ्दै आएकोछ । अब यी शाक्यहरू साँच्चैका भिक्षु नरहेकाले उनीहरूले 'भिक्षु' शब्द भन्न र लेख्नु छाडेको कुरा उपयुक्त नै देखिन्छ । चुडाकर्मको लागि प्रव्रजित हुन पर्ने भए पनि उक्त अवधि भर मात्र भिक्षुसंघीय जीवन बिताउँछन् र तदुपरान्त घर फर्केर उपासक मात्र रहन्छन् । तर शाक्यहरू ककसैको पुरानो थर 'शाक्यभिक्षु' रहेको तथ्यबाट यिनीहरूका पुर्खा भिक्षु भएको तथ्यतिर औंल्याउँछ । सम्भवतःभिक्षु भइसकेका कुनै शाक्य विनयका नियमहरू पालन गर्न गाह्रो लागेर प्रव्रजित जीवन छाडेर फेरि गृहस्थी बन्यो । एकपल्ट भिक्षु भइसकेको यो 'शाक्यभिक्षु' कहिनु सम्भव देखिन्छ । अनि यो शाक्य भिक्षुका सन्तान शाक्यभिक्षु कहिए । विवाहित जीवनमा प्रवेश गर्नु अगाडि प्रव्रज्या लिएर केही दिनको लागि भए पनि श्रमण अर्थात् भिक्षु बन्नै पर्ने अनिवार्यताबाट पनि शाक्यहरूको 'भिक्षुत्व'-संग निकटतम सम्बन्ध रहेको प्रमाणित हुन्छ ।

शाक्यहरूमा पञ्चदान माग्न जाने चलन पनि अद्यापि चलिआएकै छ । नेपाल भाषामा यसलाई 'पञ्जराँ' भनिन्छ भने बाहिरबाट आएका अरु धर्मावलम्बीहरूले 'बाँडा जात्रा' पनि भन्दछन् । यो पञ्चदान पर्वको दिन ललितपुरमा श्रावण शुक्ल (गुँला थ्व) अष्टमीको दिन

र काठमाण्डौंमा भाद्र कृष्ण (गुँला गा) द्वादशीको दिन मनाउने चलन छ । प्रत्येक वर्ष मनाइने यो पञ्चदानको दिन पुरोहितको काम गर्ने बज्राचार्यहरूले जस्तै शाक्यहरूले पनि बौद्ध गाथाहरू पाठ गर्दै उपासक–उपासिकाहरूको घरघर गई दान अर्थात् भिक्षा माग्दछन् यस अवसरसमा मुख्यतया पाँच थरि खाद्यान्नको भिक्षा अर्थात् दान दिइन्छ । त्यसैले यसको नाउँ 'पञ्चदान' रहेको हुनुपर्दछ । यो दिन पञ्चदान माग्न जानु सबै वयश्क अर्थात् चुडाकर्म सिधिसकेका शाक्यहरूको निमित अनिवार्य हुन्छ । त्यस दिन यिनीहरू समूह समूहमा बाँडी आ-आफ्ना उपासकहरूकहाँ गएर भिक्षा माग्छन्, दान लिंदा दानगाथा पढ्छन् र दाताहरूलाई आशिर्वाद दिन्छन् ।

शाक्यहरूको यस्तो परम्परा चुडाकर्म गर्न कपाल खौरिंदा सम्पूर्ण खोरने र पछि पनि कपाल खोरिंदा जम्मै खौरने चलनबाट यिनीहरूको प्रव्रज्यासित अर्थात् भिक्षुत्वसित सम्बन्ध भएको तथ्य सिद्ध हुन्छ ।

माथि बताइए बमोजिम शाक्यहरू उपत्यकामा बसाइँ सर्न आउँदा समूह समूह भएर एवं विभिन्न समयमा आएका हुनाले उनीहरूले यहाँको वातावरणसित हेलमेल गर्नु पऱ्यो । उनीहरू धेरै थोरै यहाँका आदि वासीहरूबाट प्रभावित भए । फलस्वरुप, कालान्तरमा नयाँ आएका जाति र आदिवासीहरूको बीच सम्मिश्रण भएको हुनुपर्दछ, विशेष गरेर सांस्कृतिक क्षेत्रमा । यहाँको प्राचीन निवासीहरूले धानको प्रयोग शाक्यहरूबाट सिकेका थिए । त्यस पछि मात्र यहाँ धानको खेती हुन थालेको थियो भन्ने कुरा पनि विना कारण भनिएको होओइन ।

शाक्यहरूले कला, शिल्पकला, वास्तुकला आदि नेपाली संस्कृतिका विभिन्न पक्षहरूको विकासमा पर्याप्त योगदान गरिआएका छन् । आज मूर्ति कला, धातु कला, शिल्पकला, काष्ठ कला, आदि रोजगारीमा लागेकाहरू अधिकांश शाक्यहरू नै पाइन्छन् । सिकर्मी, डकर्मी आदि वास्तुकलासित सम्बद्ध इलम अपनाउनेहरू पनि धेरै जसो शाक्य परिवारकै हुन्छन् । वर्तमान नेपालका नामूद चित्रकार कलाकारहरू शाक्य जातकै मनग्गे छन् । सुन, चाँदी, जवाहिरातको काममा शाक्यहरूको एकाधिपत्य जमिरहेको तथ्यको त कुरै गर्नु पर्दैन । संक्षेपमा, विभिन्न शिल्पकलामा मात्र होइन मूर्ति निर्माण, मन्दिरभवनहरूको निर्माण, संगीत, बाद्यवादन, चित्र पौभाहरूको चित्रण अादि ललितकलाका क्षेत्रहरूमा शाक्यहरूले गरि आएको योगदान विशेष रुपले महत्वपूर्ण र उल्लेखनीय छन् । यस सन्दर्भमा ललितपुर स्थित सुप्रसिद्ध महाबौद्ध चैत्य, र भक्तपुर दरवारको सुवर्ण द्वार बिर्सन हुन्न । यो अद्वितीय, गौरवमय चैत्य शाकयहरूकै देन हो । यस्तै चैत्य, मूर्तिचित्र, मूर्ति, आदि कलात्मक सिर्जनाका कृतिहरू उपत्यका तीनै शहरमा र केही हदसम्म बाहिर पनि पाइन्छन् । यिनीहरूमध्ये कति त अलग्गै शाक्यहरूकै देन हुन् ।

शाक्यहरूले यसरी विभिन्न व्यवसायमा तल्लीन गृहस्थी भएर पनि अहिलेसम्म भिक्षुसंघका नियमहरू केही केही हदसम्म पालन गर्दै आएको पाइन्छ । नेपाली जातिका जातहरूमध्ये स्थविरवादी भिक्षु संघमा प्रवेश गर्नेहरू आज पनि अधिकांश शाक्यहरू नै छन् । प्रव्रज्या लिनेहरू शाक्यहरूको तुलनामा अरू अरू जातिमा थोरै छन् । बाहाल, बही आदि महायानी विहारहरूमध्ये कति त शाक्यहरूकै संरक्षण अन्तर्गत छन् । सम्यक् पर्व मनाइँदा पनि शाक्यहरूले धेरै संख्यामा भाग लिन्छन् । सम्यक् र पञ्चदानको अवसरमा यिनीहरू दान गाथा पढेर दान लिन्छन् र दाताहरूलाई आशिष दिन्छन् । पुरोहित नभईकन पनि यिनीहरूले यस्तो अधिकार पाइआएको सम्भवतः प्रव्रजित पुर्खाले फेरि गृहस्थाश्रममा फर्केपछि पनि उपभोग गर्दै आएको परम्पराको अनुसरण हुन सक्छ । गुँला धर्म, बाहा पूजा, मत्याः आदि बौद्ध धार्मिक अवसरहरूमा शाक्यहरू ठूलो श्रद्धाले सहभागी बन्छन् । स्वयम्भू भूइखेलमा सम्यक् मनाइँदा भोलि पल्टको दिनमा 'मिसा सम्य' भनेर बौद्ध महिलाहरूले मात्र भाग लिएर मनाउने परम्परा छ । त्यसमा शाकय महिलाहरू विशेष भूमिमा खेल्छन् ।

हाम्रो परम्परा अनुसार कुमारी भनेर जीउँदी देवीको रुपमा पूजिने कन्या केटी एवं जीउंदा गणेश र भैरवको रुपमा पूजिने कन्य केटाहरू शाक्य जातकै हुनु पर्दछ । यो परम्परा उपत्यकामा आजसम्म कायमै छ । नेपाली समाजमा, सरकारी पर्व र समारोहहरूमा समेत मान्यता प्राप्त यो प्रथाले पनि शाकयहरूको महत्व दर्शाउँदै आएकोछ ।

अन्त्यमा उपत्यकामा बौद्ध धर्म र यसका कला कृतिहरूलाई प्राचीन समयदेखि आजसम्म जुन रुपमा भए पनि संरक्षित गरिराख्नेहरूमध्ये शाक्यहरूको देन पनि अविस्मरणी हुन्छ । ■

सहनशीलताको नमूना

✍ **तारा शोभा स्थापित**, सद्धम्म कोविद

राम्रो बानी व्यवहार भएको व्यक्ति जो कोही होस् त्यसबाट हामीले उसको आदर्श सिक्नु राम्रो हुनेछ। सहनशीलता भन्नेबित्तिकै सहन सक्ने गुण भन्ने बुझिन्छ। भगवान् बुद्धले सिकाउनु भएका शिक्षामा सहनशीलताको पनि प्रमुख स्थान रहेको देखिन्छ उहाँले धम्मपदमा भन्नु भएकै छ –

न तेन पण्डितो होति यावता बहु भासति
खेमी अवेरी अभयो पण्डितो ति पवुच्चति

अर्थात् कुरा गर्न जानिन्दैमा, अरुलाई ज्ञान सिकाउन सक्षम हुँदैमा उसलाई पण्डित भन्न मिल्दैन। जुन व्यक्तिसंग अरुलाई क्षमा दिने बानी हुन्छ, सहनशीलता हुन्छ अरुसंग वैरभाव नभएको निर्भयी ब्यक्तिलाई नै पण्डित भन्न मिल्दछ। त्यसैले समय हेरेर स्थान हेरेर, वातावरण हेरेर, प्रतिकूल अवस्था आइपरे पनि सकेसम्म सम्झाई बुझाई शान्तवातावरणले नै समस्या सुझाउन कोशिस गर्नु उत्तम हुनेछ। तर लाटको मान्छे बातले बुझ्दैन भन्ने अवस्था आउने बेलामा डर र धम्की देखाएरै भएपनि दण्ड प्रयोग गरेरैं भएपनि समाजमा शान्ति स्थापना गर्नुपर्ने अवस्था पनि आइपर्छ। भगवान् बुद्धले जहिले पनि सहेर वस्नु पर्छ भन्ने गर्नुहुन्न। उहाँको शिक्षा नै थानाथान कोशल ज्ञान हो। तैपनि सकेसम्म सम्झाई बुझाई शान्त वातावरणले नै समस्या सुल्झाउने प्रयास गर्दा राम्रो हुने देखिन्छ। यहाँ इन्द्र (देवलोकका राजा)ले समेत सहनशीलता ब्यवहार प्रयोग गरिएको एक घटना उल्लेख गर्न चाहन्छु। जसबाट सर्व साधारण मानिसहरुले पनि यस घटनाको आदर्श अंगाली समस्या समाधान गर्न सकुन् भनी उक्त घटना प्रस्तुत गर्न खोजिएको छ।

हुनत इन्द्रले पनि लोभ दोषको बसमा गई काम गरेको घटनाहरुको विषयमा पनि ग्रन्थहरुमा उल्लेख गरिएका पाइन्छन् अभिधर्ममा उल्लेख भएनुसार मनुष्यलोक भन्दा माथिको देवलोकमा पनि राग, द्वेष, मोहयुक्त देवताहरू छन्। देवलोक पनि क्लेश मुक्त लोक मानिन्न।

संयुक्त निकाय सक्क संयुक्तमा इन्द्रको स्वभाव बारेमा गहन उल्लेख भएको पाइन्छ। जुन यस प्रकार छन् –

रण संग्राम गरी स्वर्गमा बस्न चाहने शक्ति सम्पन्न असुरहरु र देवताहरुको बिच समय समयमा भिडन्त हुने गर्थ्यो। एक समय देवताहरु संग लडाई लड्न तयार गरिरहेका असुरहरुलाई लखेट्ने आदेश पाएका सुसिम र सुबीर देवताले सक्कको गुणगान गरी बसिरहे। वीर्य र उत्साहपूर्वक कामना गरी कहिंकतै बस्न पाए आफू पनि गएर बस्ने इच्छा भएको कुरा पोख्न थाले। गाली गरेर हप्काएर होइन वीर्य र उत्साहपूर्वक परिआएको काम गर्नुपर्छ भन्ने शिक्षा दिने बानी इन्द्रमा रहेको छ। एकसमय रणयुद्धमा नराम्ररी पराजय भएपछि सुधम्मा राजसभा कक्षमा पुऱ्याइएको असुरराज असुरेन्द्र वेपचितिले इन्द्रलाई अनेक अपशब्द प्रयोग गरी गाली गरेको थियो। त्यस अवस्थामा शक्ति सम्पन्न देवराज इन्द्रले एक शब्द पनि नबोली सहेर बसेका थिए। यो दृष्य हेरिरहेका देवपुत्र सारथी मारुतिले देवराज इन्द्रसंग यसरी चुप लागेर सहनुभएको विषयमा प्रश्न गरेका थिए। यस प्रश्नको उत्तर दिंदै इन्द्रले भने–"अरुको रीसलाई जानी स्मृतिपूर्वक आफूलाई शान्त राख्न सकेको खण्डमा मात्र मूर्ख आफै शान्त भएर जाने भएकोले म चुप लागेर बसेको हुँ। दन दन बलिरहेको आगोमा घ्यू थप्न गयो भने आगोको झिल्का झन झन तेजिलो बनिदिन्छ।"

यसरी अति कठोर शब्दलाई पनि वास्ता नगरी सहन सक्ने खूबी देवराज इन्द्रमा रहेको कारणले र बलवान भएर पनि सहन सक्ने, क्षेमा दिन सक्ने उच्च मनोबल सहितको आदर्शमय गुण सबैको लागि अनुकरणिय रहेको देखिन्छ। शक्तिशाली भएर पनि, विना कसुर आफूलाई गालि गर्न आएपनि, कुचेष्टाले नराम्रो काम गरेपनि चेतनशील मानिसहरुमा सहने र क्षमा दिने क्षमता भएमा समाज कलह र अशान्ति रहित बन्ने छ। सुभाषित जयसुत्तको आधारमा मूर्खलाई दण्ड र सजाय दिनुपर्छ, दण्दहिनताले ती मूर्खहरुले झन उत्पात मचाउन

सक्ने असुरेन्द्र देवपुत्रको धारणा थियो। तर मूर्खलाई स्मृतिपूर्वक शान्त र मौन रही दण्ड दिएर इन्द्रले क्षान्ति र सुभाषित बनी झगडा र विग्रह शान्त पार्न सफल भएर विजयी बनेका थिए।

एक समय रणसंग्राममा पराजय भएका देवताहरु उत्तर दिशा तर्फ भाग्न थालेका थिए। त्यसपछि देवराज इन्द्रले आफू फर्कने बाटोमा सीमलको रूखमा रहेका चराहरूको अण्डा रथको धूरले नबिग्रियोस् भन्ने कामना गरी उनीले शत्रुहरू भएकै दिशातर्फ रथ मोडेर लग्यो। त्यो दृश्य देखी असुरहरूले गरुड चराहरूको समूहको साथ देवराज इन्द्र पुनः आफूहरूसंग लडाइँ गर्न आएको जस्तो ठानी असुरहरु यत्रतत्र भाग्न थाले। यसरी आफू शत्रुको हातबाट मर्नपरे पनि अन्य प्राणीलाई बचाउने नियतले उत्पन्न भएको दया र करूणायुक्त भावनाले गरेर इन्द्रले धर्म विजय प्राप्त गर्न पुग्यो। आफ्नो कारणले अन्जान प्राणीहरूको विनासहुनबाट बचाउने इच्छा सहितको देवराज इन्द्रको करूणा भावना यस घटनाले प्रष्टाइएको छ।

नन्दुब्भिय सूत्रको आधारमा मनोभावलाई जान्ने क्षमता सहितका असुरराज असुरेन्द्र वेपचितिले इन्द्रको समक्ष गई महाशत्रुलाई पनि धोका नदिने बानी सधैं कायम रहोस् भनी कामना गरेका थिए। यसरी शत्रुलाई पनि धोका नदिने दृढ संकल्प रहेको इन्द्रको विनम्र स्वभाव अनुकरणिय रहेको छ।

सबै प्राणीहरु अन्न पानी प्राप्त गर्नको लागि मेहनत गर्छन्। आफूले गरेको काममा सफलता प्राप्त गर्न सक्नु नै काम गराईको शोभा हो। यो धारणा वेपचितिले तथागत समक्ष प्रस्तुत गरेको थियो.। आवश्यकिय बस्तु प्राप्त भएमा सन्तोष हुन सक्नु काममा लगनशील हुनाको शोभा हो। यस्तो शोभा भन्दापनि क्षान्तिवादी हुन सकेमा अझ बढि शोभा हुनेछ। देवराज इन्द्रको क्षान्ति धर्म धारण प्रतिको गहिरो आस्थालाई यहाँ हामीले पनि जान्न सक्छौं।

अरञ्ञायतन इसिसुत्रको आधारमा एकसमय अरञ्ञ निवासी ऋषिहरू समक्ष असुरराज विना आदर गौरब जुत्ता, तरबार, र छाता सहित आश्रम भित्र पसी बाहिरिएको थियो। त्यही ठाउँमा इन्द्र जाँदा जुत्ता, तरबार र छाता नलिई ऋषिहरूलाई आदर गौरवपूर्वक नमस्कार गरेका थिए। यो अवस्थामा ऋषिहरूले नुहाई धुलाई सम्म पनि नगरी लामो समय अवधि सम्म ध्यानमा संलग्न रहेको कारणले ऋषिहरूको शरीरबाट आउने गन्धबाट टाढा रहन इन्द्रलाई आग्रह गरेका थिए। यो अवस्थामा इन्द्रले पञ्चकाम सुखबाट अलग्गिएर ध्यान अभ्यासमा लाग्नु भएका ऋषिहरूको कायगन्ध उनको लागि सुगन्धित नै हुने कुरा बताएका थिए। यसरी सद्धर्म धारक प्रति आदर गौरव राख्ने र अगाधि श्रद्धा र कोमल स्वभावको परिचय इन्द्रले दिएका थिए।

राजा जस्तो गरिमामय पद वहन गरेका देवराज इन्द्रले आफूले काम अन्हाउँदा पनि काम नगर्नेलाई दण्ड सजाँय नदिई अलसी र अनुद्योगीले कुनै पनि काममा सफलता प्राप्त गर्न नसकिने कुरा अवगत गराएको घटना सुवीर र सुसिम सुत्तबाट जानकारी गराइएको छ। रणक्षत्रमा सम्मिलित देवताहरूको मनमा यदि डर, त्रास उत्पन्न भई शरीर काम्ने र रौं ठाडो हुने गरेमा देवराज इन्द्र, प्रजापति देवपुत्र, वरूण देवपुत्र, र इशान देवपुत्र जस्ता शक्तिशालि देवपुत्रहरूको रथमा सजाइएका झण्डाको टुप्पा हेर्न सल्लाह दिनुभएको थियो देवराज इन्द्रले। आफ्ना अनुयायीहरूको आत्मवललाई बलियो बनाउन इन्द्रले दर्शाउनु भएको यो भूमिका धजग्ग सूत्रबाट जान्न सकिन्छ।

"अक्कोधेन जिने कोधं, – असाधुं साधुना जिने जिने कदरियं दानेन सच्चेन अलिकवादिनं"।

अर्थात् क्रोधीलाई अक्रोधले जित्नु, नराम्रो कार्य गर्नेलाई राम्रो कार्य गरी जित्नु, कञ्जुसीलाई सत्यवादी भएर जित्नु।

यो बुद्ध वचनलाई सक्रदेवेन्द्रले मनन गर्नुभएको देखिन्छ। रण संग्रामा पराजित असुर राजले जथाभावी अपशब्द प्रयोग गरेपनि क्रोधीको क्रोधावेशलाई जानी स्मृतिपूर्वक इन्द्रले निशब्द बनी दण्ड सजायँ दिनुको बदला क्षान्तिवादी बनी क्षमादान दिएका थिए। यही सद्गुण नै इन्द्रको उच्च स्वभावको परिचय हो।

महासमय सूत्त देशना गर्नको निमित्त भगवान् बुद्ध कुनाल दहबाट पाँचसय अभिज्ञालाभी अरहन्त शाक्यपुत्र भिक्षुहरूका साथ कपिलवस्तुको महावनमा

पुग्नुभएको थियो । त्यस समय चारै दिशाका लोकपाल रक्षकहरू धृतराष्ट्र, विरूढक, विरुपाक्ष नागराज र कुवेर आदि चतुर्महाराजहरू र ब्रह्माहरू लगायत देवराज इन्द्र पनि देवपरिषदका साथ प्रसन्न मुद्रामा आई तथागत बुद्ध र उहाँका शिष्य संघहरूलाई दर्शन गरी उहाँहरूमा श्रद्धा समपर्ण गरेका थिए ।

वैशालीमा दुर्भिक्ष भय, रोग भय, र अमनुष्य भए आएको समयमा लिच्छवी राजाहरूले आफ्नो देशमा भगवान् बुद्धलाई निमन्त्रणा गरी रत्न सूत्र पाठ गराएका थिए । त्यो समयमा उनीहरूको निमन्त्रणालाई स्वीकार गर्नुभइ तथागत बुद्धले वैशालीका पदार्पण गर्नुभएको अवस्थामा उहाँलाई वैशालीका राजसमूहले भव्य स्वागत अभिवादन गरेका थिए । त्यस समयमा पनि देवराज इन्द्र धेरै देवरिषदहरूका साथ त्यहां पुग्नुभई तथागतलाई श्रद्धापूर्वक अभिवादन गरी तथागत द्वारा देसित रत्नसूत्र श्रवण गरेका थिए । समय समयमा देवराज इन्द्र जेतवन विहारमा गई तथागत समक्ष धर्मका कुराहरू छलफल गर्ने घटनालाई बौद्ध साहित्यमा उल्लेख गरिएको पाइन्छ ।

“सक्क संयुक्त अध्ययनको आधारमा मित्रद्रोह अरुलाई धोका दिने, मूर्खलाई दण्ड सजाय दिएर कलह झगडा बढाउने चाहना, धर्मधारक ऋषिमुनीहरूलाई समेत आदर गौरब नराख्ने, घमण्डी र धार्मिक चेतना रहित असुरराज असुरेन्द्र वेपचिति कुसल धर्मबाट बञ्चित रहेको पुष्टिएको छ । सक्क देवेन्द्रले मनुष्य जन्ममा अति कठिन सातवटा ब्रत पालना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएका थिए । सहिष्णुताले क्रोधलाई दबाउने, क्षेमादान, क्षान्ति, शत्रुलाई पनि धोका नदिने संकल्प, ऋषिमुनी सद्धम्मधारक, बुद्ध, धर्म र संघप्रति आदर गौरब राख्ने, धार्मिक कार्यमा सहयोग गर्ने, द्विज प्राणीहरूलाई आफ्नो कारणबाट विनाश हुन नदिने दया करूणा जस्तो सद्गुणको अभिवृद्धि गर्ने आदि कार्यमा सक्क देवेन्द्रले निरन्तर अभ्यास गरीरहेको कार्यलाई उहाँको कुशल पूर्व संस्कारले साथ दिएको मान्न सकिन्छ । ■

श्रद्धाञ्जली

श्रद्धा कीर्ति विहारं
श्रद्धा ज्याय्काः
श्रद्धाया अञ्जुली बियाच्वना छन्त
मानवं जगतय्
नेवाः काय्मचा छ ।
बौद्ध ख्यलय्
छम्ह दानीम्ह खः छ ।
दान पारमिताय्
लाल काकां छं
अनाथ पिण्डिक
धाय् ल्वय्कल छं
बहा-बही
विहार दुने
छंगु कीर्तिया
स्वां ह्वया च्वन
नमो तस्स, नमो तस्स
थ्वया च्वंगु विहारय्
भाइराजा साहू हे
दना च्वं थें च्वं
श्रद्धा कीर्ति विहारं
श्रद्धां जाय्काः
श्रद्धाञ्जली बिया च्वना छन्त ।

– **श्रद्धाचारी**, श्रद्धाकीर्ति विहार
च:मती, स्वयम्भू

आदरणीय सद्धम्म जोतकि धज श्री द्रव्यमान सिं (भाइराजा) तुलाधरको सम्झना

– महेन्द्ररत्न शाक्य
प्राचार्य, थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमी
विश्व शान्ति विहार, मीनभवन, काठमाडौं

सम मार्ग नक्साल गैरीधारा काठमाडौं निवासी आदरनीय भाइराजा साहु नेपालका एक विशिष्टसुपुत्र हुनुहुन्छ। उहाँको पिता रत्नमान तुलाधर र माता मोतिलानी तुलाधर हुनुहुन्थ्यो। उहाँको विवाह बसुन्धरा तुलाधरसँग भएको हो। उहाँको दुई छोराहरू राजु तुलाधर, राजन तुलाधर र एक छोरी कल्पना तुलाधर हुन्। सानै उमेरदेखि व्यापार व्यवसायमा झुकाव भएका उहाँलाई तिब्बतमा व्यापार गर्ने ल्हासासाहु भनेर पनि चिनिन्छ। उहाँले तयारी पोशाकको आयात तथा खुद्रा व्यापार पनि गर्नु हुन्छ। समाज सेवा र बुद्ध धर्ममा अत्यन्त श्रद्धा भएका उहाँ द्रव्यमान साहुले नेपालका विभिन्न विहारको, सामाजिक संघसंस्थाको विभिन्न पदमा बसेर मात्र होइन थुप्रै आर्थिक सहयोग पनि गरेर ठूलो योगदान पुऱ्याउनु भएको छ। धर्मोदय सभा नेपालका सदस्यमा रहनु भैसकेका उहाँ लुम्बिनी धर्मोदय स्वयम्भू स्तूप निर्माण समितिको पनि कार्यकारी सदस्य तथा धर्मकीर्ति विहार संरक्षण समितिका उपाध्यक्ष हुनुहुन्थ्यो।

उहाँले धर्मकीर्ति विहार, काठमाडौंको भवन पुननिर्माण गर्नुका साथै बुद्ध विहार, काठमाडौं; अन्तर र्राष्ट्रिय बौद्ध भावना केन्द्र, शंखमुल; सुलक्षणकीर्ति विहार, कीर्तिपुर; गौतमी विहार, लुम्बिनी, गण महाविहार, काडमाडौं, ध्यानकुटी विहार, बनेपा लगायत थुप्रै थेरवादी विहारहरू निर्माणमा पूर्ण र आंशिक सहयोग गर्नुभएको थियो। त्यस्तै महायानी विहारहरू श्री वैशवपूर्ण महाविहार, ललितपुर, मैत्री बोधिसत्व जमलबाहा, काठमाडौं र बज्रयान विहार, लुम्बिनीको निर्माणर्थ पनि आंशिक रूपमा आर्थिक सहयोग गर्नुभएको थियो। उहाँले म्यानमारमा रंगुनस्थित नेपाल विहार निर्माण गर्नमा पनि सहयोग गर्नुभएको थियो। त्यस्तै अनेक धार्मिक सामाजिक तथा बौद्ध संघसंस्थाहरूमा पनि आर्थिक सहयोग गर्नुभएको छ। यसै क्रममा थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीमा पनि उहाँको उल्लेखनीय सहयोग प्राप्त भएको छ। उहाँको यस्तो अमूल्य योगदानको उच्च सम्मान गरी म्यानमार सरकारबाट उहाँलाई सद्धम्म जोतिक धज जस्तो उच्च पदवीबाट विभूषित गरिएको थियो।

बुद्ध जन्मेको देश नेपालमा प्राज्ञिक स्तरबाट बुद्ध शिक्षा अध्ययन अध्यापन गराउन भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको नेतृत्वमा भिक्षु, अनागारिका, उपासक र उपासिकाहरूको एक समूहले २०६८ सालदेखि नै प्रयास गरिरहेको थियो। २०६८/६/४ गते विश्व शान्ति विहारमा बसेको बुद्धिजीविहरूको एक बैठकले थेरवाद

बुद्ध धर्ममा एम.ए. कक्षा सञ्चालन गर्ने उद्देश्य लिएर भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको संस्थापक अध्यक्षतामा "थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमी" Theravada Buddhist Academy (TBA) नामक एक संस्था गठन गरियो। यस एकेडेमीको सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर, उपाध्यक्षमा श्री दुण्ड बहादुर बज्राचार्य, सचिवमा भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर, सहसचिवमा भिक्षु निग्रोध, कोषाध्यक्षमा श्रीमती मीरा ज्योति र सहकोषाध्यक्षमा श्रीमती रीना तुलाधर चयन गरिएको थियो। रीना तुलाधर भाइराजा साहुकै बुहारी हुनुहुन्छ। त्यस्तै सल्लाहकारमा डा. भिक्षु आसिन ञाणीस्सर महास्थविर (सितगुं सयाडो) लगायत डा. भिक्षु सुगन्ध महास्थविर, प्रा. डा. सुवर्णलाल बज्राचार्य र प्रा. डा. गणेश मालीलाई चयन गरियो। सदस्यहरूमा भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर, अनागारिका ञाणवती, अनागारिका अग्गञाणी, डा. केशरी मानन्धर, मदनरत्न मानन्धर, त्रिरत्न मानन्धर, सविता धाख्वा र म पनि बसेको थिएँ।

२०६८ कार्तिकमा लुम्बिनी बौद्ध विश्व विद्यालयसँग सम्बन्धन प्राप्त गर्न आवेदन दिइयो र लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयबाट प्रतिनिधि आई पूर्वाधार निरीक्षण गरियो। यस एकेडेमीमा दैनिक अध्यापन कार्यको लागि भिक्षु धर्मगुप्त, भिक्षु बोधिज्ञान, भिक्षु निग्रोध, अनागारिका ञाणवती, अनागारिका अग्गञाणी, सविता धाख्वा, त्रिरत्न मानन्धर, रश्मि राजकर्णिकार, महेन्द्र रत्न शाक्य, अमिता धाख्वा, रीना तुलाधर, मदनरत्न मानन्धर लगायतका १२ जना अध्यापकहरूको नाम पठाइएको थियो। त्यसपछि यस एकेडेमीलाई थेरवाद बुद्धिजम् विषयमा दुई वर्षे स्नातकोत्तर तहको कक्षा २०६९ श्रावण सत्र देखि संचालन गर्न २०६८/१२/३० मा लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त भयो। पाठ्यक्रम निर्माण पनि एकेडेमीबाटै गरिएको थियो। भिक्षु धर्मगुप्त महास्थविर र प्रा. डा. सुवर्णलाल वज्राचार्यले एम. ए. पहिलो वर्षको पाठ्यक्रम मस्यौदा बनाइ बैठकमा पेश गुर्नभयो। उक्त पाठ्यक्रममा यस एकेडेमीका सदस्यहरू अनागारिका अग्गञाणी महेन्द्र रत्न शाक्य र त्रिरत्न मानन्धरहरूले धेरै पटक बैठक बसी यसलाई पूर्णता दिई यस एकेडेमीका संस्थापक अध्यक्ष तथा संस्थापक प्राचार्य भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको स्वीकृति लिई बोर्ड बैठकबाट पारित गरी विश्वविद्यालयमा पेश गरियो। विश्वविद्यालयले उक्त पाठ्यक्रम स्वीकृत गरियो।

लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको नियमानुसार मोटो रकम धरौटी स्वरूप राख्नु पर्ने भएकोले यसको लागि अध्यक्ष भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर र सदस्य डा. केशरी लक्ष्मी मानन्धरबाट जनही रु. एक एक लाख र पद्मज्याति साहु र कोषाध्यक्ष मीरा ज्योतिबाट दुई लाख आर्थिक सहयोग प्रदान गरियो। त्यस्तै यस एकेडेमीका उपाध्यक्ष दुण्ड बहादुर बज्राचार्यबाट पनि रु. एक लाख सहयोग प्राप्त भयो। यस एकेडेमीलाई आर्थिक सहयोग गर्न Noble Friends of Theravada Buddhist Academy को गठन गर्ने प्रा.डा. सुवर्णलाल वज्राचार्यको प्रस्ताव अनुसार सहयोगी समूह गठन गरियो। जस अनुसार यस एकडेमीलाई आर्थिक सहयोग गर्ने महानुभावलाई यस एकेडेमीको Noble Friend भनियो।

२०६९।३।१४ मा एकेडेमीको संयोजक र एक सहायक नियुक्त गरी विश्वशान्ति विहारको चोकमा उत्तरतर्फको एउटा कोठा पार्टेशन गरी यस एकेडेमीको कार्यालय संचालन गरियो। कार्यालय कोठामा एल्मोनियम पार्टेशनको निम्ति आर्थिक सहयोग यस एकेडेमीका सदस्य श्री मदनरत्न मानन्धरले गर्नु भयो।अब कक्षा कोठा चाहियो। यसको लागि विश्वशान्ति विहारको भुई तलाको पूर्व दक्षिण कुनाको एउटा कक्षाकोठा खालि गरियो। यसमा रंगरोगन, कार्पेट, झ्यालको पर्दा, मेच, इन्भर्टर आदिको व्यवस्था गर्न भाइराज साहुले सम्पूर्ण सहयोग गर्नुभएको थियो। यसको लागि दुई लाख खर्च भएको थियो।

कोठा तयार भएपछि विद्यार्थी भर्ना लिइ थेरवाद बुद्धधर्ममा एम. ए. को पहिलो ऐतिहासिक कक्षा भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरबाट Soft Opening गरी सुरु गरियो। यसको विधिवत उद्घाटन मित्र राष्ट्र बर्माका प्रसिद्ध श्रद्धेय डा. भिक्षु सितगुं सयाडोको करकमलबाट २०६९ भाद्र २ गते विश्वशान्ति विहारमा एक भव्य समारोहकासाथ गरियो। सितगुं सयाडो Sitagu International Buddhist Academy का कुलपति तथा International Association of Theravada Buddhist Universities का अध्यक्ष हुनुहुन्थ्यो। पहिलो व्याचमा

५० जनाभन्दा बढी विद्यार्थीहरूले अध्ययन गरेका थिए ।

हाम्रा गुरुवर प्राचार्य ज्ञानपूर्णिक भन्तेको ठूलो आकांक्षा थियो कि विश्व शान्ति विहारलाई एउटा ठूलो बौद्ध प्राज्ञिक केन्द्र बनाउने र पालि भाषाको पनि उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने । यसको रीना मिसको पनि ठूलो चाहना थियो । उहाँ भाषा आयोगमा पनि जानुभयो । मलाई बरोबर भन्नुहुन्थ्यो कि पालि भाषाको एम.ए. पनि हामीले चलाउने प्रयास गर्नुपर्‍यो । विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन लिनु पर्‍यो । यसको लागि म सक्दो सहयोग गर्छु । नभन्दै आज उहाँहरूको सपना साकार भयो । यस वर्षदेखि हामीलाई विश्वविद्यालयबाटै स्वीकृति लिएर पालि भाषामा पनि एम.ए. सञ्चालन गर्ने अवसर प्राप्त भयो ।

डा. रीना तुलाधरले संचालक समितिमा सहकोषाध्यक्ष भएर, कक्षामा अध्यापन गरेर मात्र होइन आफ्नो बुबा भाइराजा साहु र परिवारबाट आर्थिक सहयोग समेत दिलाई दिनुभएकोमा म उहाँलाई हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । भाइराजा साहु जस्ता धेरै जनाको सहयोगबाट आज सयौं विद्यार्थीले बुद्धधर्म प्राज्ञिकस्तरमा पढ्ने मौका पायो । यस एकेडेमीबाट थेरवाद बुद्धिजममा एम.ए. उत्तीर्ण गर्ने विद्यार्थी संख्या लगभग १०० पुग्न लागेको छ । यो वर्ष २०७८ मा यो एकेडेमी विधिवत् रूपमा नेपाल सरकारको कम्पनी ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको छ । तर कुनै पनि संस्था स्थापना गर्न जति सहज छ त्यति नै त्यसलाई दीर्घकालसम्म टिकाई राख्नु गाह्रो छ । यो एकेडेमी जस्तो संस्थालाई बचाई राख्नु अपरिहार्य आवश्यकता छ । यसको लागि तपाईं हाम्रो निरन्तर सहयोग चाहिन्छ । अन्तमा भाइराजा साहु जस्ता व्यक्ति गुमाउनु परेकोमा तपाई हामी र थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमी परिवार अत्यन्त मर्माहत छौं । उहाँको निर्वाणको कामना सहित शोकसन्तप्त परिवारमा धैर्य धारण गर्न सकोस् भनी कामना गर्दछु ।

॥ भवतु सब्ब मङ्लम् ॥

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

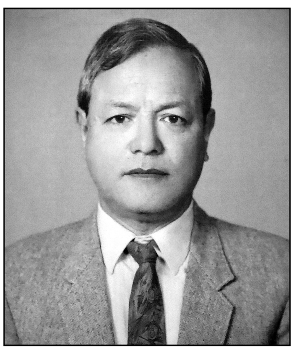

दिवंगत द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाईराजा तुलाधर)

जन्मः वि.सं. १९८८ भाद्र १९ गते, शुक्रवार

दिवंगतः वि.सं. २०७८ पौष ६ गते, मंगलवार

धर्मकीर्ति पत्रिकाका विशेष सदस्य

द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाईराजा तुलाधर) दिवंगत हुनु भएको छ । स्मरणिय छ, दाता तुलाधरले धर्मकीर्ति विहारको विहार पुनःनिर्माण गर्नुभई पुण्य सञ्चय गर्नुभएको मात्र नभई अन्य धेरै विहारहरूको निर्माण कार्यमा पनि अमूल्य योगदान गर्नुभएको छ । दाता तुलाधरको सपरिवारले यस दुखद घडीमा धैर्य धारण गर्न सकुन् । दाता द्रब्यमान सिंह तुलाधरको सुगति एवं निर्वाण हेतुको कामना गर्दै पुण्यानुमोदन गर्दछौं ।

धर्मकीर्ति पत्रिका परिवार

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः, नःघः, काठमाडौं

थेरवाद बुद्ध शासनका महान दाता द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा साहु)

– इन्दावती गुरुमां

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको एक कार्यक्रममा भाग लिनुहुँदै दाता द्रव्यमान सिं तुलाधर

दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरको निधनले आज बुद्ध शासनमा ठूलो क्षति पुगेको महशुस गरिएको छ। उहाँको रुप हामी सामू नरहे पनि उहाँले बुद्ध शासनमा गरेर जानुभएका अतुलनिय योगदान सदा स्मरणिय रहने छ।

त्यसैले भनिएको छ –

“रुपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं नजीरति”

अर्थात्- रुप जीर्ण भई नाश भएर गएपनि आफूले गरेका राम्रा असल कार्यहरूको छाप एवं योगदान कहिले पनि जीर्ण हुँदैन सदा अमर रहनेछ।

दिवंगत दाता द्रव्यमान सिं तुलाधर धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका उपाध्यक्ष हुनुहुन्छ। बुद्ध धर्मप्रति अति नै लगाव भएका, श्रद्धावान्, नम्र स्वभाव भएका उहाँ मेहनती र मिलनसार हुनुहुन्छ।

वि.सं. २०२२ सालमा स्थापित धर्मकीर्ति विहार विभिन्न दाताहरूको सहयोगले निर्माण भएको सानो विहार थियो। फलस्वरुप विभिन्न धार्मिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न, बुद्ध शिक्षा सम्वन्धी कक्षाहरू सञ्चालन गर्न अलि स्थानाभावको महशूस गरिएको थियो। सोही समयमा दाता द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा तुलाधर) परिवारहरू धर्मकीर्ति विहारमा बुद्ध पूजा र धर्मदेशना लगायत अन्य कार्यक्रमहरूमा सहभागी भइरहनु हुन्थ्यो।

सुजाता गुरुमां र दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरलाई म्यानमार सरकारले 'सद्धम्म ज्योतिक धज' सम्मान पदवी प्रदान गर्नुभएको उपलक्ष्यमा धर्मकीर्ति विहारले पनि उहाँहरूलाई सम्मान गरिएको दृश्य । साथै दाता सानुरत्न स्थापितलाई पनि धर्मकीर्ति विहारले सम्मान गरिएको दृश्य ।

एकदिन दाता द्रव्यमान सिं को इच्छानुरुप उहाँका दिवंगत मातापिताको पुण्यानुस्मृतिमा धर्मकीर्ति विहारलाई पूरै भत्काई नयाँ भवनको रुप दिने इच्छा गुरुवर धम्मवती गुरुमां समक्ष प्रस्तुत गर्नुहुँदा यस प्रस्ताव धम्मवती गुरुमांले सहर्ष स्वीकार गर्नुभयो । यस कार्य अगाडि बढाउन धर्मकीर्ति विहारका पूर्व दाताहरूको अनुमती लिइएको थियो ।

२०५७ सालको पौष महिनामा धर्मकीर्ति विहारको दक्षिण मोहडाको पुरानो भवन भत्काइँदा दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरले हामी सबै गुरुमांहरूलाई उहाँको दगु बहाल स्थित घरमा बस्ने व्यवस्था पनि मिलाइदिनु भयो । हामी दगु बहालमा रहँदा दाता साहु साहुनी समय समयमा दगु बहालको घरमा आउनु भई हामीलाई हेरविचार पुऱ्याइरहनु हुन्थ्यो । धर्मकीर्ति विहारको उत्तरमोहडाको पुरानो भवनमा श्रद्धेय रत्नमञ्जरी गुरुमां, धम्मवती गुरुमां र अन्य केही गुरुमां रहनु भएका थिए ।

धर्मकीर्ति विहार निर्माण कार्य भइरहेको समयमा दाता भाइराजा साहु लगायत बसुन्धरा साहुनी समय समयमा आउनुभई हेर विचार पुऱ्याउनु हुन्थ्यो । उहाँहरूले कहिले पनि झर्को मान्नु हुन्नथ्यो ।

मिति २०५९ सालमा धर्मकीर्ति विहारको पुनः निर्मित भवन उद्घाटन गर्ने सिलसिलामा उहाँहरूको परिवारले भिक्षु महासंघबाट महापरित्राण पाठ गराई भन्ते गुरुमांहरूलाई दान प्रदान गरी धर्मकीर्ति विहार धम्मवती गुरुमांलाई सुम्पिनु भएको थियो ।

यसपछि पनि उहाँहरू समय समयमा धर्मकीर्ति विहारमा भोजन र दान प्रदान कार्यको आयोजना गर्दै विहारको रेखदेख, मर्मत कार्यहरूमा दिलचस्पी राख्दै पुण्य सञ्चय गरिरहनु हुन्थ्यो ।

उहाँले धर्मकीर्ति विहारमात्र होइन अन्य थेरवादी विहारहरू पनि निर्माण गरि आफ्नो अमूल्य कीर्ति छोड्नु भएको बुझिन्छ ।

यस विषयमा उल्लेखित कुराहरूको साथमा यस अङ्कमा अन्य लेखहरू पनि संलग्न छन् । बुद्ध शासन चिरस्थाई बनाउन उहाँको अतुलनिय योगदानलाई कदर गरी म्यानमार सरकारले उहाँलाई "सद्धम्म जोतिक धज" पदवी प्रदान गरी सम्मान गरिएको थियो ।

आजको सन्दर्भमा उहाँलाई आजको अनाथ पिण्डिकको रुपमा लिइएको छ ।

यी अतुलनिय योगदानलाई कदर गर्दै हामी सबैले उहाँको सुगति सहित निर्वाणको हेतु प्राप्त होस् भनी कामना गर्छौं । उहाँका परिवारले यस घडीमा धैर्य धारण गर्न सकून । उहाँहरूको आयु आरोग्य एवं निरोगी कामना पनि गर्दछौं ।

महादानी उपासक द्रब्यमान सिंहया लुमन्तिः

बुद्धशासनिक ख्यलय् भाइराजा साहुजी म्वाना हे च्वनी

– **कोण्डन्य,** बुद्धविहार भृकुटीमण्डप
gkondanya@gmail.com

दिं : २०७८ पुष ७ गते ।

मोबाइलया घण्टी न्यात......., सुथसिया ७:४६ मिनेटया ई ।

Rinadd डिस्प्लेजूगु मिखां खनेवं झ्यातुगु नुगःलं हेलो रिनादिदी धका धायेगु पूवंमवं हे धायेमफुत....., उखें ख्वकना सलं ....

– भन्ते, बा मन्त ! म्हिगः बहःनी हे बाः मन्त ! धाःगु खंग्वः पिज्वल, अप्रत्याशित छुं खं न्यनेमालीगु जुया हे सुथसिया उगु फोन ल्ह्वनेत नुगः झ्यातुगु जुयाच्वन ।

– आः गनले ?

– मेडिसिटी हस्पिटलय् तिनि, छैं महःनी, छलपोलयात खबर याये, न्हिनय् परित्राण-पाठ यायेत ई मिले यानाबिज्याहुँ, मेपिं नं ब्वनाःबिज्याहुँ, काःवने धुंकल, छैंय् थ्यनेवं हे खबर याये, भन्ते ।

– मां (बसुन्धरा उपासिका) गनले? नापसं दु ला? धका झ्चाःगु नुगलं न्यना, धैर्य यानादिसँ, नुगः चिना दिसँ, सहःयायेगु न्हैं उपासिका धाये ला धयागु आसय खः जिगु !

– भन्ते ! मां नापं हे दु, नकतिनि हे जक मांयात बा मदुगु खबर कनागुलि भचा थाकुयाच्वन तिनि !

– म्वाल, म्वाल, मांयात सह याये थाकुइ, धैर्य याये थाकुइ, परिवारं सम्हाले यायेगु, सम्झे यायेगु ला खः, का सा खबर वयेवं तुरुन्त छैंय् वये धकाः मोबाइल दिका ।

नुगः झ्यातुसेच्वन, बुद्धवचं नुगलय् सलल भयूबिल ...

अनिच्चा वत संखारा, उप्पादवय धम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेसं वूपसमो सुखो'ति ॥

(संस्कारजन्य वस्तुत फुक्क हे नश्वर खः, अनित्य खः, उत्पन्न जुक्व हे व्ययजुया हे फुनावनी, न्हनावनी, तनावनी, म्वानाच्वंपिं धाक्व सिनां हे वनीगु ला स्वभाव धर्म हे खः, उत्पन्न जुया नाश जुयावनीगु स्वया नं यथार्थतः शान्तगु हे निर्वाणिक सुख जुयाच्वन ।)

निवासया बैठककक्षस साहुजी व साहुनीया ब्वयातःगु पोट्रेड किपाःयात क्रप्ट यानातयागु साहुजीया किपाः

आधुनिक नेपाःया बुद्धशासनिक ख्यलय् छम्ह अग्रणी दानी-महादानी दाता ९१ वर्षीय उपासक (रत्नमान सिंह अर्थात् चिकाजी व मोतिलानी तुलाधरया काय्, जन्म बि.सं. १९८८ भाद्र १९ स दगुबहाः, असं) श्री द्रव्यमान सिंह

कोठाय् यखानातःथासं लिकाना सकलसितं श्रद्धादेछाया लागी च्यानाच्वंगु देवासहित ब्ययातःगु साहुजीया किपाः

क्लिकक्लिक यानातयागु वहे किपाः मिखाय् लुयावई अले ला तुरुन्त मोबाइलया ग्यालरी चायेका, हथाय्मथाय्चाचां पतिंचासंकुसंकु माला, भाइराजा साहु व बसुन्धरा साहुनीया व किपाःतय् क्रप यासे भाइराजा साहुया किपाःसहित अनिच्चावत संखारा शीर्षकलिसें वय्कः मदुगु बुखं सकसियाँ जानकारी हेतु पोष्ट याना, प्रविधिया सदुपयोग जूगु तायेका कि भाइराजा साहु मदुगु बुखं सेयर, कम्मेन्ट व लाइक्सं सम्प्रेषण न्यनावंगु हे जुल ।

धर्मकीर्ति विहारय् भोजन नयाच्वच्वं रिनादिदीया हाकनं फोन वल .... भन्ते चीवर छ्ज्वः नं ज्वनाबिज्याहुँ ।

ज्यू ज्वनावये, पांसुकुल कापः (मृतकवस्त्र, तुयुकापः) नं लिसें ज्वनावये धकाः लिसः बियाकथं हाकनं बुद्धविहारे दुस्ववना, चीवर व तुयुकापः कया, उबले खादा छपु नं ज्वनावनेमाली का धयागु मत्ति छु वइ, मंगोलिया वनाबले (20 June, 2019) तःजिक लसकुसलिसें हम्बो लामाया गुम्बाय् च्वंवनाबले प्राप्त खादा बुद्धविहार उलेज्या जुइबले भाइराजा साहुयात क्वखाय्के धकाः जतन यानातयागु विशेष प्रकारया उगु तासयागु खादा हे ज्वनावना, साहुयात क्वखाय्के मखनीगु तुलाधर (श्री भाइराजा साहुजी) नं मन्त का ! वय्कलं यानाथकूगु बुद्धशासनिक गुण लुमना वइ, अनिच्चावत गाथा लुमंकाच्वनाम्ह जिगु मिखा नं रसय् जुइ, वय्कःया बुद्धशासनिक गुणानुस्मरण यासे वय्कःयात सुगतिसहित जन्म, जरा, व्याधि व मरणं मुक्तगु निर्वाण कामना यायां मोबाइलय् टाइप नं याना, Kondanya Nepal फेसबुक आइडि चायेकेधुनी, साहुया किपाः नं माल, अले जिगु मानसपटलय् साहुजीपिनिथाय् भोजन वनाबले अंगलय् ब्ययातःगु, थःत यःताःगु किपाः अन वंकोपत्तिं मौका चूलात कि मोबाइलय्

कोठाय् जवंखवं साहुजी व साहुनीया किपाः यखानातःथाय् जवय् साहुजीया किपाः खाली जुयाच्वंगु लू

खादा वय्कःया पार्थिव शरीरय् फायकेगु सम्म जुइ धयागु नुगःमछिंगु छथी, मेखे भ्रूचाःगु नुगः भ्रंभ्रं भ्र्यातु थें जुजुं हे सम मार्ग, गैह्रीधारा निवास थ्यन ।

न्हापा अन थ्यनीबले मूध्वाखाय् थ्यनेधुंका जक चालीगु/चायकीगु व ध्वाखा भ्वातां चायाच्वन । थः परिवारपिन्त सुव्यवस्थितरुपं दयकाथकूगु ज्वलाःगु छैं, खुरुखुरुं दुहाँवनाः गुखेथें धका न्यने म्वायक हे स्तब्ध, शान्त, निःशब्द लिसें भावुक मुद्राय् अन मुनाच्वनेधुंकूपिनिगु इशारां भाइराजा साहुया सीम्ह ग्वतुकातःथाय् थ्यंका, देवं फायेका स्वाँ व खादाया च्चःने हे जिं नं मंगोलियां ज्वनावैगु व हे खादा साहुजीया पार्थिव शरीरय् फायेका, पलख दिनाः हे अनिच्चावत संखारा ....ब्वब्वं वयकःया म्हय् च्वं-क्वय्, क्वं-च्वय्तक अनुलोम प्रतिलोमकथं मिखाफुति मयासे सीम्ह स्वस्वं गाथा उच्चारण याना । आयु, उष्णता (क्वाःगु) व विज्ञान (चेतना शून्य) स्वतां अलग्ग जुइधुंकूम्ह साहुजीया भौतिक देह स्वयातुं च्वना, धात्थें ला बुद्धभासं नष्ट, भेद, अन्तरधान, लोप, मृत्यु, स्कन्ध विनाश, जीवित इन्द्रीय त्वाःदलाः पूर्णरुपं चब्बुइगु, च्यूत जुइगु, चेतना शून्य जुइगु थ्व अवस्था धैगु हे मरण खः, मृत्यु धाःगु थ्व हे का स्व ! धका भाइराजा साहुजीं अप्रत्यक्ष रुपं सन्देश ह्वलाच्वंथें महसुस याना ।

जिगु मिखां उपासिका बसुन्धरा साहुनी मालाच्वन, कोथाय् हे नापलायेत वना, सुंकसुंक ख्वयाच्वंगु सः पिज्वयाच्वन, दुःखंकःम्ह साहुनीयात धैर्य यायेमाः का धकाः खोकनासलं हःपाः ब्युब्युं हे दुने दुपिसं का का भन्तेपिं बिज्यात स्व, ख्वये मज्यू धका ला धाई तर ह्वाँय् ह्वाँय् ख्वःसः चिच्चादनी, अन असह्य विरहभाव पिज्वयाच्वन, मानवीय संवेदना बडो अजीव जुयाच्वनीगु धाःगु थ्व हे जा खः नि ! धाये ला अःपु, हःपाः बी ला अःपु तर चखुंबखुंथें जीवन ह्वनाच्वंपिनि दथ्वी बायाच्वनेमालीगु पीडां साहुनीयात छु गुलि थाकुयाच्वन व ला भुक्तभोगीं जक अनुभूति यायेफइगु जुयाच्वन । मेपिसं ला स्याःचाः घालय् मलमपत्ति तयेथें हःपाः बीगु, नुगः चीमाः, धैर्य यानादिये माल का धकाः धम्मवती गुरुमांलगायत अन मेमेपिसं धयाच्वंगु व हे भ्वलय् जि नं भ्वःछुनाः ख्वयाच्वंम्ह उपासिकाया ब्वहलय्, ल्हाःती उसिउसि यानाः हे ख्वयादी मज्यू, धैर्य यानादिसं, साहुजीं यानाथकूगु उलिमछि धर्मकर्म/पुण्यधर्म लुमंका मन चीगु का ! सकल परिवारं फूगुचाःगु जिक्वधाक्व कुतः याःगु हे खः, सुसाःकुसाः यायेगुली नं छुं छुं हे मगाःमचाः मदयक ज्या याःगु हे खः, मन कमजोर यायेमज्यू, मन बःलाकादिसं ले धका याउंक हे धया, तर वयकःया व विरह स्वस्वं मत्ति वन कि भावनात्मक स्वापू नं दुःख धाःगु थ्व हे खः, न्हापालिपा नं ह्वाँय्ह्वाँय् ख्वयाच्वंपिनि दथुइ नं अनित्यस्मरण लिसें मरणानुस्मृतिसम्बन्धी बुद्धशिक्षाय् लिधनाः उपदेश कनाच्वनाम्ह जितः नं उकथंया उपदेश लिसाकाकां थःतथःम्हं कनेमाःथें जुयावल । साहुजी म्हंमफुबले फोनय् जक नुगः मछिंका साहुनी ख्वःगु सः ताःम्ह जिं प्रत्यक्षरुपं विरही उपासिका ख्वःगु अनुभूतिं असह्य विरहभाव प्रवाहित जुल । जितः लुमं साहुजीया छेँय् छवाःयंक न्ह्याःगु महापरित्राण पाठ, २०७४ असार २ गते क्वचायेकेगु दिं, सामूहिक पाठ जुयाच्वनीगु, उबले पाठ न्यनाच्वनादीम्ह साहुजीया लाः प्यालां वःथें विस्तारं मचायावंम्ह थें जुयावनी, बा बा धका सःती, उसिउसि यायां तुरुन्त हे काय्पिसं हस्पिटल ब्वाकल, पाठ यानाच्वनापिं जिपिं भन्ते गुरुमांपिं अक्क न बक्क, छु याये गथे याये थें पलख ला पाठ हे दिकेमाःथें जुल, परिवारजःपिनि सकसियां खोकना सः, अनइजि कण्डिशन ब्वलन, मेमेपिं ख्वःसां तबि उबले साहुनी धाःसा थीरधीर जुया थःतथःम्हं भाःप्यूगु व लू जिगु मानसपटलय् चित्रित जुल, उबले तुरुन्त हे साहुजी खतरांमुक्त धयागु खबर अन च्वँच्वं न्यनेदत तर अथे सां उगू लू छु जूगु खःल्याः धयाथें इलय्विलय् लुमना च्वनीगु ।

निम्हत्युपुया जीवनय् बायेमालीगु अवस्था असह्य व हृदयविदारक हे जुइगुसम्बन्धी धम्मवती गुरुमांलिसे खंल्हाबल्हा जुयाच्वनीबले जिगु मिखां कोथादुछिं इमाःमन्दःकाःबले खाताया खवपाखे बसुन्धरा उपासिकाया बाँलाःगु किपाः यख्खानातःगु स्वस्वं जवय् धाःसा खाली खना, व हे फोटो पिने चिकिधंगु मेचय् च्यानाच्वंगु देवा न्ह्यःने खादां क्वखायेकातःगु जुयाच्वन, खवय् उपासिकाया सालीन किपाः स्वस्वं जिगु नुगलय् धौबजि वाल । गुलि ल्वयेक निम्हसिया फोटो जवंखवं ब्ययातःगु जुइ, जवय् खाली खाली, शून्य शून्य महसुस जुजुं कोथा छगुलिं, बाँलाःगु

व छैं, अनया सारा सारा लकस हे शून्यथें महसुस जुइ, खाताया च्वसं गुलि जक स्वयाच्वनागु हाँ ! स्वयाच्वने म्वाल पिने हुँ ! पिने हुँ ! धयाथें थःतथःम्हं घ्वानाहःम्ह थें, अले ला जि खुरुक्क कोथां पिहाँवया ।

साहुजीया सीम्ह सतिक भिक्षुसंघ मुनाच्वंथाय् फेतूवना, भिक्षुसंघ व अनागारिका गुरुमांपिनिपाखें संयुक्तरुपं सुगतिसहित निर्वाण साक्षात्कार हेतु मराणानुस्मृतिसहित परित्राण पाठ जुइ, मृतकवस्त्र दानंल्यू वज्राचार्य गुरुजुपिनिपाखें नं परिशोधन पाठ जूगु इलय् हे अनित्यस्मरणसहित साहुजीया बुद्धशासनिक योगदानयात च्वछासें उपदेश कनेगु सुअवसर चूलात । नेपाःया आधुनिक बुद्धशासनिक ख्यलय् छम्ह अग्रणी दानी महादानी श्रद्धालु दाता उपासक द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहुजी) छम्ह स्यलाःम्ह, दुकुलाःम्ह, बुद्धशासनया भिंचितामि उपासकया शासनिक योगदान लुमंकुसे बुद्धं संयुत्तनिकायस आज्ञा जुयाबिज्याःकथं **रुपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं न जीरति** ... अर्थात् मनूया रुप जीर्ण जुया मदयावंसां तबिनं वया नां व गोत्र सुकीर्ति ल्यना हे च्वनीथें भाइराजा साहुजी मन्त, थ्व यथार्थता खः, तर वय्कःया बुद्धशासनिक सुकीर्ति ल्यना हे च्वनी, वय्कःया लुमन्ति ल्यना हे च्वनी, बुद्धशासनिक ख्यलय् भाइराजा साहुजी म्वाना हे च्वनी ...... दुःखं कयाच्वंम्ह मांयात याकःति महसुस मजुइकथं अझ आपा कःघायेगु जक मखु साहुजीं यानाथकूगु व लेगासी, व विरासतयात च्वन्त्याकेगु ब्वहलय् वःगु उपिं सकतां गहन जिम्मेवारीयात पूवंकेगु धयागु हे धात्थेंगु श्रद्धाञ्जली जुइ ...... बःचाहाकलं उपदेश क्वचायेका सुगतिसहित निर्वाण कामना याना ।

पारिवारिक गुर्जु रोहिणी वज्राचार्यपाखें नं सिथंयंके विधिकर्म जुइ, सीम्ह गाडी तइबलेया व लू व सन्नाटां अनया सारा लकस हे मौन जुयाब्यूथें, अपाय्सकं झझःधाःगु छैंया शोभायमान बगैंचाय् पिनातःगु/ह्वयाच्वंगु स्वाँसिमाया हः कचामचा नं फितिक्क मसंसे, सकसिनं हे धर्मसंवेग उत्पन्न यानाः थुलि स्तब्ध / शान्त / निश्चल / नतमस्तक भाव पिज्वेकाः अप्रत्यक्षरुपं दिवंगत छैंया हामा भाइराजा साहुजीयात अल बिदा साहुजी ! अन्तिम विदाई न्हैं ला ! धका पितब्यूगु थें अनुभूति जुइ, पिने तुमछ्याँय् पाकुँछ्याँय् सः झंझं तसः जुजुं थ्वयावनी । सुपुत्रपिं राजु व राजन लिसें छय्पिंलगायत तुयुगु गाँ न्ययाः सीम्हदुगु गाडिया ल्यूल्यू न्ह्याःगु स्वस्वं मुनाच्वंपिं नं विस्तारं न्ह्याइ, छैंय् धाःसा ख्वःसः झं झं ततःसः जुयावनी, मुनाच्वंपिं सकलें कर्णदीप स्वया सनाः वनी ।

जिपिं भन्तेपिं राहुल, शोभित, सुद्धिको व जि नं ट्याक्सिं लुती थ्यंका, गुलिं बाइकं, गुलिं गाडिं अन थ्यनी, ३ बजेति साहुजीया सीम्ह क्वबियाहःगु गाडि लुति थ्यनी, अले शोभाभगवतीस्थित कर्णदीपपाखे सिथं यनी । दिपय् सीम्ह थ्यनेन्ह्यवः हे मनूत मुनाच्वनेधुंकी, नरेश गुरुजुसहितया टोली, जिपिं ४म्ह भन्तेपिं व ३म्ह अनागारिका गुरुमांपिं (अ. कुसुमसहित) अन थ्यनी । रोहिणी गुरुजुयात न्हाय्पनय् खसुक्क धया– "गुरुजु ! छपिनि ज्या सिधय्वं मितयेन्ह्यः (दागबत्ति) भन्तेपिसं अनिच्चावत संखारा पाठ यानाबिज्याई, अले गुरुजुपिसं परिशोधन पाठ यानाबिज्याई, वयांल्यू जक मितयेगु ज्या न्ह्याकेमाली ।" उकथं हे अन्तिम घडी हाकनं छक्वः दिपय् चिताय् थ्यनातःम्ह महादानी उपासकया पार्थिव शरीर लिक्कसं च्वना अनित्यस्मरण-मरणानुस्मृति पाठ जुइ, उबले व्यवस्थापकीय पुचः योगाम्बर गुथिया अनुरोधकथं मौन धारण नं क्वचाई, अले साहुजीया तःधिकम्ह सुपुत्र उपासक राजु तुलाधरं चिता जवं/खवं स्वक्वःतक चाःहुलेधुंका मि तल/दागबत्ति बिल, कुं कुं जक जुल, फेतुनाच्वंपिं बुलुहुँ बुलुहुँ दन, गुलिं मिखा प्यू वन, गुलिं थःथःगु लँपु लिनावन । द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) या नश्वर देह च्याच्यां कुं सर्गः हे छस्वा जुयावंथें हाकनं छक्वः व हे स्तब्धता, मौनता व शून्य, शून्यता हे जक थें जुल ।

भाइराजा साहुया सीम्ह चतुरमहाभूत पृथ्वीधातु, आपोधातु, वायोधातु व तेजोधातुइ विलय्जुजुं वन (पञ्चतत्व) लिहाँ वयाच्वनाम्ह जिगु नुगलय् धाःसा भाइराजा साहु म्वानाच्वंम्ह थें हे दँफाल, पुलांगु लुमन्ति नस्वाःगु स्वाँमा हनेथें छसिंकथं थुकथं दिपाः मदय्क न्ह्यच्यूवःगु वलं हे जुल ......

बुद्धजन्मभूमि नेपाःदेया आधुनिक बुद्धशासनिक ख्यलय् छम्ह अग्रणी दानी-महादानी दाता उपासक श्री द्रव्यमान सिंह तुलाधर उबलय् तक म्वाना हे च्वनी गुबलय् तक पुनर्निर्मित धर्मकीर्ति विहार धस्वानाच्वनी

यँया भृकुटीमण्डपस्थित पुनःनिर्मित बुद्धविहारे भाइराजा साहुजी परिवारपाखें नवनिर्मित धम्मागार धम्महलय् स्थापित बुद्ध-प्रतिमा

(समुद्घाटन वि.सं. २०५९ मंसिर ७).... गुबलय् तक पुनर्निर्मित भोंतस्थित ध्यानकुटी विहार धस्वानाच्वनी (वि.सं. २०७८ सालय् निर्माण सम्पन्न) .... गुबलय् तक पुनर्निर्मित निर्वाणमूर्ति किण्डोल विहारया बुद्धगया शैली व कुशीनगर आकृतिसहितया सम्मिश्रण वास्तुयुक्त भवन धस्वानाच्वनी (वि.सं. २०६८ पौष २१ गते उलेज्या सम्पन्न) ..... गुबलय् तक पुनर्निर्मित गणमहाविहारया धम्महल व बुद्धप्रतिमा ल्यनाच्वनी (वि.सं. २०७८ सालय् निर्माण सम्पन्न) ...... गुबलय् तक पुनर्निर्मित बुद्धविहार भृकुटीमण्डपया धम्मागार धम्महल व तथागतया प्रतिमा ल्यनाच्वनी (वि.सं. २०७८ सालय् निर्माण सम्पन्न) ...... गुबलय् तक पवित्र लुम्बिनी परिसरया धर्मोदय स्वयम्भू महाचैत्यया गुम्बज दुने १६ फीटया दनाच्वंम्ह बुद्धप्रतिमा ल्यनाच्वनी (वि.सं. २०६६ पुष १ गते प्रतिस्थापन पूजा सम्पन्न) .... गुबलय् तक धर्मोदय महाचैत्य परिसरस थेरवाद कम्पोनेण्ट विहार ल्यनाच्वनी (वि.सं. २०७५ मंसिर १ गते उलेज्या) .... गुबलय् तक लुम्बिनीया कलात्मक नेपाल वज्रयान महाविहार धस्वानाच्वनी (सहश्रभूलोकेश्वरसहितया कुथि) ..... उगुंथुगुं व थ्व गुलि गुलि का ... ! भाइराजा साहुजीं शासनिक, साँस्कृति, सामाजिक ग्वहालि यानाःतःकथंया संरचनात गुबलय् तक ल्यनाच्वनी, उबलय् तक भाइराजा साहुजी भौतिककथं मदयावंसां तबिनं बुद्धशासनिक ख्यः लिसें सम्बद्ध ख्यलय् वय्कःया योगदान ल्यना हे च्वनी, व हे सुकीर्ति व बिस्कंया योगदानं दानी-महादानी उपासक द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहुजी) सकसियां नुगः नुगलय् ल्यनाच्वनी, म्वाना हे च्वनी ।

दुःखंकःपिं दानीदाता उपासिका बसुन्धरा तुलाधरसहित कायपिं राजु व राजन, भौपिं रीना व कल्पना, म्ह्याय् कल्पना व जिजाभाजु अमिताम्भ तुलाधरलगायत सकल छेँजःपिसं अनित्यस्मरणसहित धैर्यधारण याये फयेमाः । लिसें अग्रणी दानी-महादानी दाता दिवंगत भाइराजा साहुजीयात सुगतिसहित जन्म, जरा, व्याधि, मरणंमुक्त निर्वाण कामना याना, **निब्बाणस्स पच्चयो होतु ॥ अस्तु ॥**

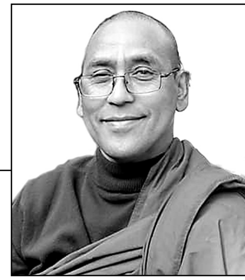

दानपति दाता भाइराजा साहु

- भिक्षु राहुल
ध्यानकुटी विहार, बनेपा

दाता उपासक द्रव्यमान सिंह तुलाधरद्वारा निर्माण गर्नुभएको ध्यानकुटी विहारको नयाँ भवन

"रूपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं न जीरति"

अर्थात्- रूप जीर्ण जुया वनी तर नाँ व यानादीगु भिंगु ज्या खँ सदां ल्यना च्वनी ।

नेपाःया बुद्धशासनिक क्षेत्रय् यक्व नाा जाःम्ह व्यक्तित्व खः द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) नेपाःया बुद्धशासनिक इतिहासय् सदास्मरणीय नाँ ल्यंका अस्थिरगु देह तोता बि.सं. २०७८ पौष ६ गते परलोक जुयादीम्ह द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) उपासकयात दहले न्हापां निर्वाण कामना यानाच्वना ।

नेपाःया थेरवाद बुद्ध शासनया उन्नतिया लागि योगदान बियादीपिं व्यक्तिपिं मध्ये छम्ह स्यल्लाम्ह क्वातुगु श्रद्धादुम्ह, दानीम्ह उपासक खः द्रव्यमान सिंह तुलाधर । बुद्धशासन इतिहासय् बुद्धकालीन समये बौद्ध अग्र दायकया रूपय् अनाथपिण्डिक महाजन तसकं नाँजाःम्ह बौद्धोपासक खः । गुम्हसिनं ५४ करोड धन परीत्याग याना जेतवनाराम विहार दयेका बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघयात दान यात ।

कोशल देशया राजधानी श्रावस्ती सुमन धैम्ह सेंठया काय् खः सुदत्त । गुम्हसित थःअबु मदये धुंका सेंठ पदवी प्राप्त जुल । थःअुया पलाखय् वना धार्मिक पूर्वकं व्यापार याना यक्वं धन सम्पत्ति कमे यात । थःम्हं कमे याःगु धन सम्पत्ति अनाथ, गरीबपिन्त गुहालि यात । विशेष याना असहायपिन्त नेत्वनेगु आहार द्रव्य दान बिल । उकिं याना सुदत्त सेंठ अनाथपिण्डिक सेंठया नामं प्रसिद्ध जुल ।

अनाथपिण्डिक महाजनया म्ह्यायूपिं महा सुभद्रा, चूल सुभद्रा, समुना स्वम्हं बौया पलाःखय् वना बुद्धया उपदेश न्यना श्रोतापन्न, सकृदागामी मार्गफल प्राप्त

ध्यानकुटी विहारस्थित मैत्री बाल आश्रममा द्रव्यमान सिंह तुलाधर एवं
उहाँकी धर्मपत्नी बसुन्धरा तुलाधरद्वारा सहयोग दान

श्रद्धेय अश्वघोष भन्तेलाई सश्रद्धा दान गर्दै

याना काःपिं । अनाथपिण्डिक महाजन थःम्ह्यायापिन्त जकः मखु बुद्धया उपदेश न्यंका भिंगु मार्गे छ्वःगु, थः छ्वय्पिन्त तकनं बुद्धया शिक्षा बिया भिंगु मार्गय् छ्वःगु धैगु थः छ्वय्या म्हितेगु कतांमरी बेंय् कुतुं वना ताज्यागुलिं दुःखजुया ख्वयाच्वंम्हसित शान्त यायेत तज्याःगु कतामरीया नामं भोजन दान ब्यूगु इतिहास दु । थुपिं खँत अनाथपिण्डिक महाजनया चरितार्थ कथं भ्रीसं नं आदर्श कायेबहःजू ।

अनाथपिण्डिक महाजनया पाखें कायेगु मेमेगु नं आदर्श यक्वं दु –

१) त्रिरत्नया प्रति अचल श्रद्धांयुक्त जुया ज्याखँ यायेगु
२) भिंगु ज्या सफल यायेत दत्तचित्त जुया ज्या यायेगु
३) उपक्रमशीलि जुया थः मस्तेत नं भिंगु मार्गय् छ्वयेगु
४) असहायपिन्त सहयोग यायेगु
५) धार्मिक जीवन हनेगु आदि

अनाथपिण्डिक महाजनया जीवन चर्या अध्ययन याना यंके बले आःयागु इलय् नं उत्तिहे ग्यंम्ह छम्ह उपासक खः दिवंगत भाइराजा साहु, गुम्ह थःपरिवार् च्वंपि कायपिं, म्ह्यायपिं, भौपिं, छ्वय्पिन्त नं भिंगु मार्गय् वनेगु लँपु क्यना थकल । परिवारय् छम्ह हामाः जुया थःम्हसिनं यायेमाःगु कर्तव्य दक्वं पूवंका परिवारया लागि, समाजया लागि नं, थःम्हं माने यानाच्वनागु धर्मयाप्रति नं उलि हे दुग्यंगु मनं श्रद्धाचित्त ब्वलंका धर्मय् दत्तचित्त जुया सेवा याना दिल । थुगु कसतां सेवा यायेत लिक्कसं च्वना धैर्य बिया गुहाली यानादीमह बसुन्धरा उपासिका नं पुण्यकार्य यायेगुली कम मजू ।

भाइराजा साहु बुद्धसासन प्रति गुलितक श्रद्धा व भक्ति दु धैगु छर्लङ्ग खनेदुगु चिं खः, धम्मवती गुरुमां च्वना बिज्यानाच्वंगु धर्मकीर्ति विहार निर्माण याना दीगु व नेपाःया खुमम्ह संघनायक दिवंगत श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविर भन्तेनं बि.सं. २०३० सालय् स्थापना याना बिज्याःगु ध्यानकुटी विहार पुर्णरुपं न्हूगु कथं निर्माण यायेगु जिम्मा कया दील । वयकःनं विहार दयेका बियेगु जिम्मा कयादीथें निर्माणकार्य नं बाँलाक पूवंका दिलसा छुहे कमीकमजोर मजुइक विहारयात माःमाःगु फुक्कं थःम्हं हे मनं खना यानादिल । विहारे दयेके माःगु निर्माण समबन्धी धायेम्वाःयेक मनं खना ज्या यायेगु स्वभाव दुम्ह श्रद्धावान उपासक खः भाइराजा साहु । वयकः कुशल कार्यय् नगुः स्यायेगु स्वभाव भचाहे मदुथें परित्याग यायेगुली निस्वार्थ भावना दुम्ह, मुक्कं

बुद्धशासन चिरस्थायी जुयेमा धैगु भिंगु मनं तुना सकल कार्य सम्पन्न यानादिल । वयकःनं थेरवाद बौद्ध विहारया लागि जक मखु, बज्रयान गुर्जुपिनिगु विहार आदि अन्य धार्मिक तथा संस्थागत गुथि आदि सम्बन्धित थायथासे निर्माणया ज्याय् नं उलि हे गुहाली याना योगादान बियादिल । यक्वःनं गुहाली यानादीगु विहारत मध्ये निर्वाणमूर्ति विहार, भृकुटी मण्डप बुद्ध विहार, गणमहा विहार, आनन्द भुवन विहार आदि खः । ध्यानकुटी विहारे २०५७ सालय् स्थापना जूगु मैत्रीकेन्द्र (मेत्ता सेन्टर) य् च्वंपिं मस्तेत दैनिक कथं माःगु खाद्यान्न तथा महत्वपूर्णगु शिक्षाया लागि नुगः मस्यासे आर्थिक सहयोग यानादिल । थुकथं शुद्धगु मनं बुद्ध शासनया लागि व सामाजिक क्षेत्रय् वयकःनं यानादीगु महान कुशलकर्मया प्रभावं वयकःयात सकल दुःखं मुक्तजुया निर्वाणपद लाभ याना काये फयेमा धका दुनगुलं निसें प्रार्थना यानाच्वना ।

दिवंगत जुया दिम्ह भाइराजा साहु द्रव्यमान सिंह तुलाधर उपासकया निर्वाणपद लाभ जुयेमा । ■

पुण्यानुमोदन

– डा. धम्मविजया गुरुमां
उपासक निर्वाणमूर्ति विहार, किम्डोल

दानपारमिता पूर्ण यायेगु भ्वलय् नेपाःया न्हापांगु अनागारिका गुरुमां (भिक्षुणी) पिनिगु ऐतिहासिक विहार 'निर्वाण मूर्ति विहार' किम्डोल अवस्थित तथागतयागु निर्वाण मूर्ति स्वनातःगु बुद्धहल न्हुधाः यानाः दान अनुमोदन याना दिइम्ह दानविर भाइराजा साहुजुयागु अनन्तयात्रा निर्वाण त्वाथले दिपाः कायेमा धकाः आशिका यासे पुण्यानुमोदन याना च्वना। "**निब्बानस्स पच्चयो होतु**"।

दिवंगत द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) थौं थ्व संसारे मन्त तर नां दनि भगवान बुद्धया सत्य वचन थन भ्मीत प्रमाणित जुयाच्वन। उपासक साहु असं दगुबहाः निवासि असं उदाय् ल्हासा साहुजु कथं नां जाःम्ह, अतिकं भलादमीम्ह, मिलनसारम्ह, समाजं व्हाम्ह, नाइसे च्वंगु ख्वाः मैत्रीं बिलिबिली जाःम्ह शान्त स्वभावम्ह जुयाः धर्मे नां जाःम्ह साहु भाइराजा खः। जिनं प्रवजित जुइ न्ह्यवः असंयाम्ह हे म्ह्याय्मचा जूगुलिं वय्कयात जिं न्हापांनिसें खनाच्वनाम्ह साहुजी खःसां गुरुमां जुइ धुंकाः धर्मकीर्ति विहारय् धम्मवती गुरुमांया चेली जुया च्वनाबलेनिसें वय्क उपासक भाइराजा साहु व जहान बसुन्धरा साहुनीनापं धर्मया ख्यलय् क्वातुक स्वापू दत।

उकुन्हु २०७८ साल पुस महिनाया ७ गतेया दिं सुथ न्हापां फोन वल– उपासक भाइराजा साहुजीं भ्मी सकलसित अनित्य बोध याकाः निर्वाण हेतुं महाप्रस्थान यानादिल धैगु बुखँ न्यने माःबले, न्ह्याबलें अनित्य बोध ध्यान याना च्वनाम्ह जूसां उगु खबरं नुगयात छ्यौ स्तब्ध जुल। अले म्हुतुं पिज्वल –

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्भन्ति तेसं वूपसमो सुखो

अले धौछि लिपा उपासक भाइराजा साहुया न्हिलाख्वाः व छाइसे नाइसे च्वंगु सःया पृष्ठ भूमि २०६१/६२ सालयागु घटना पिलूवल।

निर्वाण मूर्ति विहार नेपाःया थेरवाद विहार गुरुमां (भिक्षुणी) पिनिगु न्हापांयागु स्थापित विहार खः। थ्व विहारया संस्थापक श्रद्धेय धर्मचारी गुरुमां व विरति गुरुमां पिनिगु देहावसान लिपा नेपाःया थुगु ऐतिहासिक विहारयागु अवस्था न्हियान्हिं जरजर व जीर्ण जुयावंगुलिं उगु विहारयागु जिम्मा धर्मकीर्ति विहारया श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात दोहलपित। गुरुमां पाखें विहारयागु व्यवस्थापन धिसिलाक कायफुपिं गुरुमांपिन्त विहारयागु जिम्मेवारी बिइमाल धैगु उपासक उपासिका पिनिगु इनाप कथं श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयागु उजं कथं जि डा. भिक्षुणी (गुरुमां) धम्मविजया व जिगु धर्म सहपाठी डा. मोलिनी गुरुमां (बर्मा) द्वोय वि.सं. २०६० साल बैसाख महिनासं थुगु जरजर अवस्थागु विहारे प्रस्थान यानागु जुल।

उगु बखतय् विहारे गुरुमांपिं च्वनेगु आवास गृह जक मखु मुख्यगु धम्महल व तथागतयागु निर्वाण मूर्ति प्रतिमा तक्कं लथालिङ्ग अवस्था जक मखु विहारयागु स्वामित्व बारे अदालतय् मुद्दा जुयाच्वंगु अवस्था खः। नित्य पुजा व लय् पत्तिकंया बुद्ध पुजाबले मछिंगु व उपासक-उपासिकापिन्त बुद्ध हल पिने तयाः बुद्ध पूजा यायेबले बुद्ध हल याकनं देयके फयेमा धकाः प्रार्थना याना च्वना, थ्व जिमिगु तःधंगु अधिस्थान खः।

थुगु कथं विहारया अवस्था साधारणं न्ह्याका च्वंगु ज्याभ्वले छन्हु आका भ्माकां धयाथें उपासक भाइराजा साहुजी व बसुन्धरा साहुनी विहारय् भ्मायाः थुगु विहार बांलाक निरीक्षण यानादिल, खँल्हा, बल्हा नं बांलाक हे जुल। अले थुगु विहार नापं साहुजीया मां श्रीमती मोतिलानी तुलाधरयागु तच्वकं भावनात्मक स्वापू दुगुलिं मांयागु लुमन्तिइ थ्व बुद्ध हल व विहार परिसर न्हुधाः यायेगु उजं फ्वनादिल। थजागु धर्म प्रति पूर्ण प्रस्ताव मज्यू धायेगु ला खँहे मदु तविनं थः गुरुमां श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयागु स्वीकृति कासे साहु साहुनीयात तत्काले बुद्ध,

धर्म, संघ, मातापितु, आचार्य गुरुपिन्त शिरे तयाः साधु! साधु!! साधु!!! धका साधुवाद देछाना । अनं लिपा थ्व बिषय लःय्पतिकं यागु बुद्ध पुजाय् थ्व खँ न्ह्यथना बले, सकलें उपासक-उपासिकापिं लय्तायाः छगुः शब्दं साधुकार बिल अले साहुजीया सपरिवारयात सुवाः बिल ।

थुकथं प्रस्ताव क्वछ्यूगु दिं लिपा निसें निर्माण कार्य शुरु जुल । २०६८ सालया दुने साहुजीया इच्छा अनुसार धिसिलाक्क विहार निर्माण जुल । विहार निर्माण दुने साहुजीयागु धैर्यता मेहनत इन्जिनियरपिंत नं न्ह्याबलें मैत्रीभावं खँल्हाना च्वनीगु महसुस जू । थ्व हे साहुयानं तःधंगु धर्मप्रति क्वसाःगु चित्त खः ।

उकथं २०६८ साले थ्व विहारया उद्घाटन जुल । व अवस्थाय् साहुनं थः मांनं धयातःगु वचनत सकस्यां न्ह्यने प्रस्तुत याना दिइबले सकल उपासक-उपासिका पिनिगु मिखां ख्वबिहाल ।

भगवान बुद्ध मांया गुण अनन्त दसु प्रमाण थौं भ्हीत धर्म प्रिती दुम्ह साहु भाइराजा तुलाधरयात निर्वाणमूर्ति विहारे साहुयागु कृतिनं दया हे च्वनी ... च्वनी ... ।

भवतु सब्ब मंगलं ।

"भावनामय प्रज्ञा भनेको के हो ?" बाँकी अंश ... .

धर्मको नाममा समाजमा यही त हुन्छ नि । धर्म सेवन गर्दैन । भावनामयी प्रज्ञा जाग्यो भने धर्म धारण गर्न थाल्छ ।

कस्तो छ भावनामय प्रज्ञा ? जसले आफ्नो जीवनमा धर्मको कुरा कहिले पनि सुनेको छैन भने उसले भावनामय प्रज्ञा कसरी जगाउँदछ ? धर्म कसरी धारण गर्दछ ? धर्म मार्गमा कसरी अगाडि बढ्न सक्छ ? त्यसैले धर्मलाई सुन्नु अति आवश्यक छ श्रुतज्ञान हुनु अति आवश्यक छ । त्यस्तै सुनेको धर्मलाई चिन्तन-मनन गर्नु त्यत्ति कै आवश्यक छ । अन्ध श्रद्धाले स्वीकार्नु हुँदैन । खूब विचारेर, खूब बुझेर, यो कुरा ठीक हो, तर्क संगत छ, युक्ति संगत छ भन्ने ठानेर मात्रै स्वीकार गर्नुपर्छ । फेरि स्वीकार गरेर मात्रै हुँदैन त्यसलाई स्वयंले अनुभव गर्नुपर्दछ । आफूले अनुभव गर्दै गयो भने धर्म सेवन गर्दै अगाडि बढ्दछ ।

(क्रमशः ५४ पेजमा हेर्नुहोला)

बुकेतया स्वाँ थ्व स्वपासः जिगु दुनुगलंनिसें दिवंगतपिंत श्रद्धाञ्जली नापनापं कामना निर्वाण नं

- डा. चन्द्रेश रत्न तुलाधर
(बरिष्ठ बालरोग तथा पारिवारीक विशेषज्ञ)

नुग मच्छिं तसकं तसकं
बिचाः हाय्का च्वना जिं
म्हिगः खनापिं थौं मंत
जि कुलया थीगु रत्न
म्हिगः लोक हे प्वाला प्वाला
अनित्य खनिसा कुल नं ।
हर्षया तःधंगु खानी रत्न
दान धर्म जक इना ब्यु ब्युं
फुनावन थौं हर्ष नं ।
द्रव्यमानसिंया जाः नां जगतय्
इनावन बुद्ध शासनयात मानद्रव्य
वन अनाथपिण्डिकया पलाखे ।
कुल, हर्ष, द्रव्य दया नं
मदु संसारे छुं हे स्थिर
म्हिग खनापिं थौं मंत ।

लुम्बिनीइ च्वंगु झीगु नेवा विहारे भाइराजा साहुजुया योगदान

– प्रा. डा. नरेश मान बज्राचार्य
चक्रेश्वर, नेपाल बज्रयान महाविहार, लुम्बिनी

अशोकमण्डप धालसां असंत्वाया लिक्कसं च्वंगु दगु बाहाया भाईराजा साहु धालसां द्रव्यमान सिं तुलाधर नेवाः बौद्ध जगते दानया हेतुं नां दंम्ह छम्ह जजमान धालसां उपासक खः । जिं वय्कयात भचा सत्तिक म्हस्यूगु धैगु झिदँ-झिंछदँ ति दत जुई । नेपाले पञ्जराँ पर्व फ्यासुना वना च्वंगु ईले थुकियात हानं झः झः धायेके माल धका सामूहिक पञ्जराँ काः वनेगु ज्याझ्व दयेकागु जुल, नापं पञ्जराँ नं प्राप्त जूगु दां दक्वं लुम्बिनीई झीगु नेवा पहयागु विहार धालसां बाहा दयेकेगुलिई फ्यायेगु धैगु क्वःछिना थें दे न्यंक नाय्खिं नं च्वयेकागु जुल । वहे कथं दगु बाहाले नं सूचं बिसें पञ्जराँ का वनागु जुल । अन च्वना बिज्याःपिं दीपिं सकसिनं धयाथें झः झः धायेक पञ्जराँ ब्यूगु जुल नापं भाईराजा साहुजुं नं पञ्जराँ का वःपिं सकल गुरुजु गुरुमांजुपिनित म्हतिं म्हतियात दान-दक्षिणा बिया नं विहार दयेकेत अलग्ग दान बिया दीगु जुल । अनं निसें वय्कयात जिं भचा सत्तिक म्हस्युगु व वय्क नं जित म्हस्यूगु खः धासां ज्यु । वय्क भाईराजा साहुजुं अज्यागु खतं दान तःदँ मछि याना दिई धुंकुगु दु । च्वय् न्ह्यथनागु विहार निर्माणया लागिं पटक पटक याना आतक्क झिगू लख, निद्व, न्हय्स व न्हय्तका (१०,०२,७०७) दान याना दिई धुंकूगु दु ।

लुम्बिनीई विहार दयेकेगु छुं छुं ज्या क्व चाचां वना च्वन । छन्हु वय्क साहुजुं जित नंसास च्वंगु थःगु छेंसं सता दिल, लुम्बिनीई विहार दयेका च्वंगु न्यना-स्वया सापहे लुदंगु खँ न्यंका दिल । गुरुजुपिं थः थःपिं हे लगे जुया विहार दयेका च्वंगु लसताया व सफलताया खँ खः धका साहुनी नं न्यंका दिल । नापं धर्मोदयसभायात प्राप्त जुगु जग्गाय् छुं हे ज्या पूमवंगु व बज्रयान धालसां नेवाः पहया विहार दयेके मफयाच्वंगुलिं निम्ह तिपू नं नुग मछिंगु खँ नं प्वंका दिल । जिं धया - धंदा कया दीम्वा, छन्हु बने जुई, आः दयेका च्वनागु विहार क्वचालकि जिं नं कुत याये धका भलसा बिया ।

अनंलि दयेका च्वनागु विहारया योजनायात साहुजुं कुत्तुकुला न्यना च्वना दिल, जिं नं फक्को चाक्को कना । वय्क नं धया दिल - विहारे गनं नं थाय् दतसा बा-मांया नामं धातुया सहस्रभुज लोकेश्वर द्यो छम्ह तयेदसा ज्यू धका धर्मचित्त प्वंका दिल । जि ला सापहे लय्ताया तुरन्त हे धया - साप हे जिल साहुजु, थाय् दु धया ।

द्यो दयेकेगु ज्या शुरु जुल, बरोबर द्यो स्वः वनेत साहुजुं जित ब्वना यंका दिल । छन्हुया दिने द्यो दयेकेगु ज्या क्वचाल । लुम्बिनी वना विहारे क्वापाद्योया खवपाखे च्वंगु दलाने गन वसपोल सहस्रभुज लोकेश्वर तयेगु खः अन न्यास तयेगु पूजा याना द्यो दिका पलिस्था पूजा नं क्वचायेका । साहुजुयात कलश मुले तया बेतालि चिका साहुनी सहितं छें जःपिनित सगं बियागु जुल । द्योया चुलिंचु सदां द्योया दर्शन जुया च्वनिगु कथं तिकिझ्याया जःखः वय्कया बाः मांया किपाः खानातयागु जुल । दँय् दसँ बुसाधं नं याना वया च्वनागु जुल ।

वसपोल सहस्रभुज अवलोकितेश्वरया यक्व खँ त दु । थन छगू जक खँ न्ह्यथने ।

छम्ह बोधिसत्व दयाच्वन उम्हसिनं सकल प्राणिपिं व थः समान खंका च्वन, सकलें हे थः, थः हे सकलें भापिया च्वन, अवलोकितेश्वर धाय्काः प्रख्यात नं जुया च्वन । “सर्वसत्वप्राणिपिन्त दुःखरुपी संसारं तरे याये मफुतल्ले आराम काये मखु अर्थात् निर्वाण लाभ याये मखु” धैगु प्रणिधान याना च्वन नापं बोचिसत्वचर्या नं याना च्वन । यक्वहे प्राणिपिन्त दुःखं मुक्त याना च्वन तर दुःखं मुक्त याये मानिपिं धाःसा अझ बाँकि दया च्वन । ल्यं दुपिन्त दुःखं मुक्त यायेगु ज्या यायां थःगु छ्यं झिंछकू टुक्रा जुया वन । अमिताभ बुद्धं थ्व घटना खना व छ्यंया झिंछकु टुक्रायात झिंछग छ्यं दयेका उम्ह बोधिसत्वयात छुना बिल । ताकि दुःखी पिनिगु पुकार न्यने फयेमा, छम्ह जक नं ल्यं मदयेक दुःखीपिं सकसितं

लम्बिनीस्थित नेपाली बज्रयान विहारय् साहु द्रव्यमान सिंहपाखें स्थापना जूगु सहस्रभुज लोकेश्वर

याकनं हे खने फयेमा, उमित दुःखं मुक्त नं याना बिये फयेमा। उसांनिसें उम्ह बोधिसत्व अवलोकितेश्वर एकादशमुख/शिर अवलोकितेश्वर नामं प्रख्यात जुल।

सकलयागु पुकारयात न्यना थें, सकलयागु दुःख खना थें सकलयात दुःखं मुक्त याना बियेगु लागि ज्या या यां दुगु ल्हा निपा नं त्वा दला वना, टुक्रा टुक्रा जुया च्वन। हाकनं छको अमिताभ बुद्धं उम्ह बोधिसत्व अवलोकितेश्वरयात दोछि ल्हापा छुना बिल, ल्हापा पतिकं मिखा नं छुना बिल, ताकि दोछिका ल्हा छ्चला याकनं हे सकलयात दुःखं मुक्त याना बिये फयेमा। अनंनिसें उम्ह बोधिसत्व सहस्रभुज सहस्रनेत्र अवलोकितेश्वर नामं प्रख्यात जुया बिज्यात।

सहस्रभुज सहस्रनेत्र अवलोकितेश्वर धयाम्ह करुणामय संपूर्ण प्राणिपिन्त दुःख मुक्त याना बिये, छम्ह जक दुःखी प्राणि ल्यं दतले नं थम्हं निर्वाण लाभ याये मखु धैगु उच्चकोटी बोधिसत्व आदर्शया चिं खः।

वसपोल दना च्वंगु धैगु निरन्तर क्रियाशीलताया चिं खः। दिपा मदयेक यायेमागु बोधिसत्वचर्याया चिं खः।

वसपोलयाके दोछि ल्हा व दोछि मिखा दयाच्वंगु धैगु बहुप्रतिभा व बहुकार्य (Multi talente and Multi task) या चिं नं खः। बोधिसत्वचर्या याइम्ह बोधिसत्व बहुआयामिक व्यक्तित्व जुइमाः धैगु आदर्शया चिं खः।

थुलि जुल सहस्रभुज लोकेश्वरया खँ। आ हाकनं भाइराजा साहुजुया खँ ल्हाये।

आतक्क वय्‌क साहुजुं खने दयेक याना थकूगु दानया बाखं मध्ये लुम्बिनी भ्गीगु नेवा पहःया विहार दयेकेत यानादीगु दानया बाखं दके चिहाकगु बाखं जुइफु। सिघःले धर्मकीर्त्ति विहार पुननिर्माण, लुम्बिनीइ धर्मोदयसभायात प्राप्त जूगु जग्गाय् पूमवनाच्वंगु थेरवाद विहारयात पूवंकेगु ज्या सहितं आपालं विहार निर्माणे याना थकादिगु ताः ताः हाकगु बाखं त यक्को दु व दक्को थन न्ह्यथना मच्वना, जिं न्ह्यथनां पू नं मवनेफु।

वय्‌क नं याना थकुगु दान-धर्मयात स्वयेबले व दक्कों छम्ह बोधिसत्वं सम्यक्संबुद्ध जुयेत बोधिचित्त उत्पत्ति यानाः बोधिसत्वचर्याया क्रमे न्हापां दानपारमिता धर्म पूवंकेत दानपारमिताया चर्या (अभ्यास) याना च्वनादिगु खः ला धयाथें च्वं।

थौं वय्‌कया देह (शरीर)या अन्त जुल तर चित्त संतति (परिवर्तनशील चित्तया निरन्तरता) द हे दनि। व चित्त संततिया अन्त अर्थात् निर्वाण तुरुन्त जुइ मखुनि। हाकनं प्रतिसन्धि ग्रहण याना पंचस्कन्धयुक्त जुया जन्म जुइतिनि, छाय्‌ले धासां अर्हत् जुम्हया जक प्रतिसन्धि ग्रहण अर्थात् जन्म जुइमखु। सकृदागामिफल लाभ जुम्ह नं मेगु छगू जन्म काइ तिनि। श्रोतापत्तिफल लाभ जूम्ह नं न्हेको तक्क जन्म काइतिनि धैगु बौद्ध विश्वास खः। अथे जूगुलिं वय्‌क भाइराजा साहुजुया पुनर्जन्म जुइतिनि थ्व निश्चित खँ खः।

नेपाले भ्गीगु बौद्ध समाजय् बौद्धधर्मया संरक्षण व संवर्द्धनया लागिं भ्गीगु हे समाजे वय्‌कया पुनर्जन्मया आवश्यकता दु। अथेजुगुलिं जिं थथे आशिका याना - भाइराजा साहुजु व वय्‌कया जहान-परिवारपिसं यानादीगु दान-धर्मं वय्‌कया पुनर्जन्म मनुष्य गतिइ, बुद्धक्षेत्र नेपाले, नयेगु-त्वनेगु, पुनेगु-तीगु, सयेकेगु-सिकेगु सकतां चूलाना च्वंगु परिवारे शील-समाधि-प्रज्ञायुक्तपिं मां-अबुया कोखे

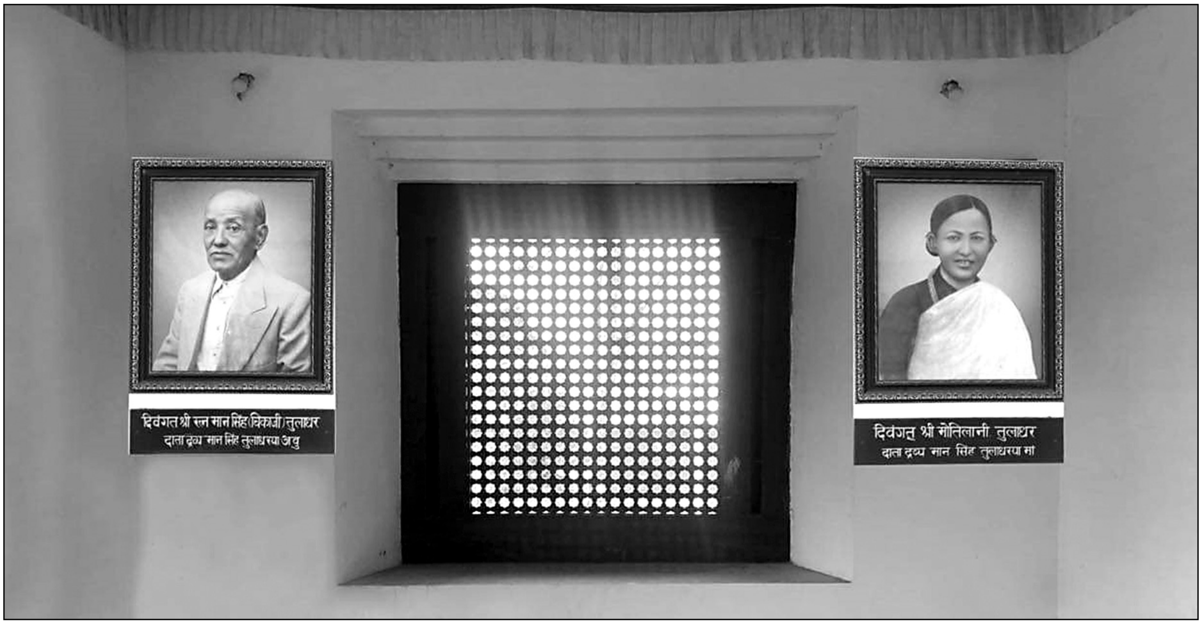

प्रतिसन्धि ग्रहण जुयेमा, गर्भ परिपाक जुया इलं-ई जन्म जुयेमा, भिंपिं दाजु-किजा, तता-केंहे फुकि-वाकाय्, इष्टमित्र चूलाय्मा, शिक्षा-शीप-दीक्षा प्राप्त जुयेमा, सदा त्रिरत्नया शरण वनेगु चूलायेमा, बोधिचित्त स्थिर जुयेमा, पारमिताचर्या याये फयेमा, आयु, यश, विद्या-प्रज्ञा, जन, धन, सन्तान व चितासु (सप्तबृद्धि) प्राप्त जुयेमा अन्तय् त्रिबोधि अर्थात् श्रावकबोधि, प्रत्येकबोधि व सम्यक्संबोधि मध्ये दके तःजिगु बोधि सम्यक्संबोधि लाभ याना छगू जन्मे सम्यक्संबुद्ध जुयेमा ।

सत्जीव सकल जहान-परिवार छें दुजः सकलसियां आयु, यश, विद्या-प्रज्ञा, जन, धन, सन्तान सप्तबृद्धि जुयेमा, प्रणिधि बोधिचित्त लाभ जुयेमा, प्रस्थान बोधिचित्त लाभ जुयेमा धका नं सुवा बियाच्वना ।

श्री साहुजी द्रव्यमानसिं तुलाधर 'सद्धम्म जोतिक धज' यात श्रद्धाया छपास स्वां

– लोचनतारा तुलाधर

थौंकनय् यें देया बहाः बही, विहार, विहारया ख्वाःपाः न्हू जुयाः पिलू वया च्वंगु दु । यैंया बौद्ध सम्पदात भ्रःभ्रः धाः । यें महानगरपालिकां यक्व हे यात का धकाः धया च्वना भ्रीसं ! तर यें महानगरपालिकां ज्या याये स्वयाः गुलिखे न्ह्यःः छम्ह ल्हासा साहुं याकःचां विहार पूवंक पुनः निर्माण याना दीगु अलय् छगू बहाःया ख्वाःपा द्यःछें पूवंक पुनः निर्माण याना दीगु खँ धाःसा चर्चाय् मवः । वय्कः साहुजुयात बौद्ध साहित्य परीचितपिसं आधुनिक बुद्धशासनया 'अनाथपिण्डिक' धायेगु याः सा वय्कलं गुण याना तःपिं सर्व साधारण व्यक्तिपिसं "साहु मखु वय्कः द्यः खः" धकाः तकं धायेगु याः । उम्ह महान् दानवीर दाता द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा तुलाधर) खः । नेपाःया बुद्ध शासनय् असंख्य कुशल कर्म संचय याना दीम्ह वय्कः साहुजुयात वय्कःया उच्च दान पारमिताया गुण कदर यासे म्यानमार सरकारं बु.सं. २५५० स "सद्धम्म जोतिक धज" थें जाःगु उच्च उपाधिं विभूषित याःगु खः । नेपाः पाखें गृहस्थ बौद्ध उपासकयात आःतक प्राप्त जूगु थ्व उपाधि वय्कःहे छम्ह जक खः ।

विवेकशील, उद्योगी, दूरदर्शी, मृदुभाषी, दयालु, धार्मिक व्यक्तित्वम्ह द्रव्यमानसिं तुलाधर साहुया चीहाकःगु म्हसीका थन न्ह्यब्वयेगु कुतः याये । यैं, असं दगुबहाःया अबुजु रत्नमानसिंह तुलाधर (चिकाजी साहु) व मां मोतिलानी तुलाधरया कोखं वि.सं. १९८८, भाद्र महिनास जन्म जुया दीम्ह वय्कः उगुईया मेमेपिं थें छेँस हे शिक्षा कया दीम्ह खः । वय्कःया पुर्खा निसें हे ल्हासा व्यापारीत जूगुलिं सन् १९४७ निसें सन् १९५५ तक वय्कः नं ल्हासा व्यापारय् हे थःत पानाःलि लिपा यैंय् हे वय्कलं बनेज्या याना दिल ।

चित्रकारिता, समाजसेवाय् नुगः क्वसाःम्ह वय्कःया विशेषं बुद्ध धर्मया उत्थानय् तःधंगु श्रद्धा दु । असं बाजं गुथिया अध्यक्ष, श्री दिगुख्यो गुथिया अध्यक्ष, धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष लुम्बिनी धर्मोदय स्वयम्भू स्तुप निर्माण कमिटिया कार्यकारिणी दुजः जुयादीम्ह वय्कलं थेरवादी विहार जक मखु मेमेगु सम्पदाय् नं आर्थिक दाता जुया दीगु दु । वय्कलं दान याना दीगु क्षेत्र स्वयेगु खःसां सामाजिक संस्था, साहित्यिक संस्था, सफू प्रकाशन, विहार निर्माण, धम्महल निर्माण आदि दुगु खःसा व्यक्तिगत रुपं माःपिन्त माःगु अवस्थाय् गुहालि याना दीगु गुलि दु गुलि !

संक्षिप्तं वय्कलं याना दीगु ज्याखँ छक्वः लुमंके – (१) रंग भूवन महाविहार अर्थात् वय्कःया कुल छेँ दगु बहाःया क्वाःपाः द्यः जीर्ण जुया च्वंगु न्हू याना दय्का ब्यूगु (२) श्रद्धेय भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांया नेतृत्वय् वि.सं. २०२२ सालं स्थापना जूगु धर्मकीर्ति विहार थी थी दातापिनि गुहालिं धस्वाना च्वंगु खः । ई वं लिसे विहार जीर्ण जुजुं वन । छिं छिं थे दयेका यंका च्वंगुलिं थासं नं मछिना वल । अथे जूगुलिं भाइराजा साहुजुं विहार सम्पुर्ण रुपं हे थुनाः दयेकेगु अनुमति फ्वन । श्रद्धेय धम्मवती गुरुमामं पुलांपिं दातापिं सःताः सहलह ब्याकाः अनुमति बिसेंलिं साहुजुं विहार पुर्णरुपं हे थुनाः वि.सं. २०५९ मंसिर ७ गते निर्माण क्वचायेकाः लःल्हाना दिल । (३) ऐतिहासिक निर्वाण मूर्ति किन्दोल विहार नं पुर्ण रुपं थुनाः दयेके माःगु अवस्थाय् उगु विहारया धम्महल व देगः दनेज्या (४) लुम्बिनी धर्मोदय स्तूप विहारया धम्महल निर्माण (५) मैत्री बुद्ध विहार, लुम्बिनीया प्रमुख दाता (६) गण महाविहार पुन निर्माणया प्रमुख दाता ।

आंशिक दाताया रुपय् थुकथं दु –

१) बुद्ध विहार भृकुटी मण्डप, यैं

२) अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध ध्यान केन्द्र, शंखमूल, यैं

३) सुलक्षण कीर्ति विहार, चोभार, यैं

४) गौतमी विहार, लुम्बिनी

५) जनबाहाः द्यःया दिंगि छेँ छगू तल्ला देय्का दीगु व

ध्यानकुटी विहार पुनः निर्माणको शिलान्यास कार्यक्रममा

पताः छाना दीगु
६) प्रणिधिपूर्ण विहार, बलम्बु
७) ज्ञानकीर्ति विहार, यैं
८) शाक्यमुनि कीर्ति विहार, सतुंगः
९) धम्मावास विहार, खुसिबुं
१०) म्यानमार नेपाल विहार, रंगून, म्यानमार
११) श्रीघ बुद्ध प्रतिमा, श्रीघः यैं
१२) ध्यानकुटी विहार, बनेपा

महायानी विहार निर्माणया आंशिक दाता थुकथं दु –
१) श्री वैशवर्ण महाविहार, यल
२) मैत्री बोधिसत्व, जमबहाः, यैं
३) नेपाली बज्रयानी महाविहार, लुम्बिनी

थीथी संस्थाय् आर्थिक गुहालि –

१) धर्मोदय सभा २) बौद्ध महिला संघ ३) विश्व शान्ति दायक समिति ४) नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा ५) प्रव्रजित दीप निर्माण कमिटी ६) सुखि होतु नेपाल ७) आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप धार्मिक कोष ८) थेरवाद बुद्धिष्ट ऐकेडेमी ९) लोतस रिसर्च सेन्टर १०) धम्मवती गुरुमां स्वास्थ्य कोष ११) मनकामना मन्दिर ।

सामाजिक क्षेत्रय् खँ ल्हायेगु खःसा श्री अन्नपूर्ण बाजं गुथि, मेत्ता सेन्टर (वाल आश्रम), नेवाः नुगः, नेपाल भाषा मिसा खलः, आशा सफू कुथि, बिष्णुमती भ्वोलुङ्गे पुल निर्माण, आमाघर, स्वयम्भू धर्मपासा पुचः, बाखँ दबू आदि । थःम्हं यानागु ज्या गनं भाषण बियाः खँ ल्हाना जुइगु स्वभाव मदुम्ह शालीन व्यक्तित्व वय्कलं सफू प्रकाशनय् नं गुहालि याना दीगु दु । सफू प्रकाशनय् स्वय्गु खःसा – "भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर स्वर्ण महोत्सव स्मारिका"; "प्रतीत्य समुत्पाद" - ले. ज्ञानपूर्णिक महास्थविर; "शरण" - ले. सुवर्ण शाक्य; "Unbriddled Passion" - ले. दुर्गालाल श्रेष्ठ व मेमेगु आपालं सफूत । साहुजुया असंभलु अजिमा (अन्नपूर्ण अजिमा) या भोताहिति स्थित द्यःछैं दुने दुने जीर्ण जुया च्वंगु खना उकीयात जीर्णोद्वार यायेगु इच्छा तर थी थी प्राविधिक कारणं वय्कःया जीवनकालय् पूमवन ।

थी थी विहारय् धस्वाना च्वंगु बुद्धमूर्ति द्रव्यमानसिं तुलाधर साहुजुया नां सदां लुमंका तइ । नेपाःया बुद्ध शासनया इतिहासय् थ्व युग लुँ आखलं कियाः ल्यना च्वनी । पुण्यवान्म्ह साहुजुं गृहत्याग यानाः प्रव्रजित जीवन हना च्वना बिज्याःपिं भन्ते व गुरुमांपिन्त छुं मगाः मचाः मजुइमा धकाः च्यूता कया च्वना दी । उलि जक मखु बज्राचार्य गुरुजुपिं प्रति नं उलि हे श्रद्धा याना दी । वय्कः श्रद्धावान् साहुजुं थःगु जीवनया अन्तिम ई तक नं विहार निर्माण, धम्म हल निर्माण, बुद्ध मूर्ति दान यानाः पुण्य संचय याना दिलः बुद्ध मूर्ति दान जक मखु उकियात ल्वय्क जवं खवं स्वां, बिजुली मत, दराज आदि गुकथं छाय्पे ज्यू उकथं धम्म हल भ्रः भ्रः धायेकेगु सोच तकं वय्कःयाके दुगु जुया च्वन । जीवं काछि थुकथं ज्या याना भ्नी सर्वसाधारणयात वय्कलं पुण्यकार्य यायेगु थाय् दयेका थका दिल । उलि जक मखु थौंकनय् उपासक उपासिकापिं मुलेपतिं थ्यानाः च्वने थाकु धकाः धम्म हलय् फ्यतुइत मेचया न व्यवस्था याना दिल । थुलि सुविधा सम्पन्न धम्म हल थासं थासे दत नं भ्नी धम्म श्रवण, धम्म अभ्यास यायेत लिचिले मजिल । भ्नीसं धात्थे साहुयात श्रद्धा प्वंकेगु खःसा धम्म अभ्यास याये माल । अले साहुजुं पुनः निर्माण याना थकूगु सम्पदात रक्षा याना तयाः सुसा कुसा याना तये फयेके माल । अलय् जक भ्नीसं धात्थे वय्कःयात श्रद्धाञ्जली बियागु जुइ । ■

पाप कर्म (अकुशल कर्म) कहिल्यै नगर्नु, पुण्य (कुशल कर्म) गर्दै जानु ।
आफ्नो चित्त (मन) लाई शुद्ध गर्नु ।। यही नै बुद्धको उपदेश हो ।

बिश्व मोटर ट्रेडर्स
ख–२, ४०८, पुतलिसडक, काठमाडौं, नेपाल ।
फोन नं.: ०१-४२३८१४७, ९८५१०५११३१, ९८५१०५११४७
e-mail: vishwamotor@gmail.com

टोयोटा, मित्सुबिसि, निशान, इसुजु, सुजुकि इत्यादि गाडिका पार्टसहरूको साथै व्याट्रि र इन्भर्टरको लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।

अद्भुतगु स्वभाव, वय्कःयागु

– डा. रीना तुलाधर *'परियत्ति सद्धम्म कोविद'*

जिगु जन्म इटुंबाहाःया बनिया कवलय् जुल। उगु इलय् नांदंम्ह उपासिका चम्पावती बनिया, गुम्ह कि भन्ते गुरुमांपिसं "विशाखा थें ज्वःम्ह दाता" धायेकाच्वंम्ह खः, उम्हश्रद्धावानम्ह उपासिका जिमि अजि खः। अनंलि श्रद्धावानम्ह उपासक अष्टमान सिंह बनिया जिमि बाः खः। श्रद्धावानम्ह उपासिका दिलशोभा बनिया जिमि मां खः। मचाबलय् भासं सिसांनिसें जिमि अजिं, जिमि मांमं जितः धर्मकीर्ति विहारय् ल्हाः ज्वनाः ब्वनायंका दिल। श्रद्धेय धम्मवती गुरुमां, श्रद्धेय मां गुणवती गुरुमां व श्रद्धेय अश्वघोष भन्तेपिनिगु छत्र छायाँय् बुद्धशिक्षा सयेके खन। अनंलि विवाह धुंकाः दानी दातापिं उपासक द्रव्यमान सिंह तुलाधर व बसुन्धरा तुलाधरपिनि भौमचा जुयाः जीवन न्ह्यात। **पुब्बे च कतपुञ्ञता एतं मंगल मुत्तमं** माने न्हापा याना वयागु पुञ्ञ दैगु मंगल धाःथें मखा जुइ जिगु जन्मस्थल व कर्मस्थल निगुलिं तथागत शास्ता सम्यक सम्बुद्ध व धर्मयाप्रति अगाढ श्रद्धा दुगु परिवार जुल।

विवाह यानाः परिवारय् ह्वनागु नं ३५ दँ पुल। जिमि बाःजु जुयादीम्ह दानीदाता द्रव्यमान सिंह तुलाधरजुयागु छगू अद्भुतगु स्वभाव खः वय्कःयाके नकारात्मक सोंच, नकारात्मक बानि व्यहोरा, नकारात्मक बोली वचन धैगु भ्याः भति हे खने मदु। गबलें छसः धैगु नं सुयातं ब्वःबीगु धैगु ला छखें ति, तसलं छसः हालादीगु तक नं न्यने मनं। थः जहान, मचाखाचा, थःथिति, इष्टमित्र, छरछिमेकी, ज्या याइपिं सेवकपिं सु छम्हसित धकाः हे तसलं हालाः ब्वःबियाच्वंगु सुनानं न्यने ननी मखु। सुं खनाः तंम्वयाच्वंगु धैगु नं खनी मखु।

जिं जीवनय् छकोयां छको लुमं। बाःया म्हुतुं छकूचा न्वाःगु सः तायागु। जिमि काय् राहुल डेढ वर्षति दुम्ह मचा तिनि अबलय्। मचाया भचा ज्वर वः। ज्वर वःम्ह मचायात तोता जि कलेजय् वनेमाल। कलेजय् कोर्स सिधयेके माःगु लास्ट दिन जुयाः विद्यार्थीपिं नाप मलासे मगाःगु जुल। उखुन्हु कलेजयागु ज्या सिधयेकाः छैंय् लिहां वयाबलय् बाःनं तीजक, नाइक, धायेथे मधायेथे यानाः धयादिल "ज्वर वःम्ह मचा तोताः कलेज मवंसा ज्यूगु छ"। थुलि खँग्वःत वय्कलं तसकं नाइगु सलं न्वानादीगु खः। उलिं का। मेगु छसः धैगु गबलें छाःगु खँग्वः न्यने मनं।

थौं नेपाःया आधुनिक बौद्ध ख्यलय् महादानी दाता धायेकावंम्ह वय्कः द्रव्यमान सिंह तुलाधरया छेँजः जुया ल्याखं वय्कःयागु विशेष अद्भुतगु स्वभाव छुं भचा न्ह्यबये।

श्रद्धा चित्तया चर्चा :

२०७७ सालया फागुण चैत्रपाखे वय्कःयागु स्वास्थ्य तसकं बांमलाःगु अवस्थाय् लाये धुंकूगु खः। नर्भिक अस्पतालय् ६ न्हु तक ला भेन्टिलेटरय् तल। होश मदु। Response हे मयाःगु अवस्था। आः छु जुइन अले छु जुइन धैगु ग्याःचिकुं थरथर खाना च्वनागु ई। अबाय्ती जि परित्राण का व जल ज्वनाः ICU लय् दुहां वना। भेन्टिलेटरय् तसकं थाकुगु अवस्थाय् बाःयात खना। नुगः भारभार मिन।

जिं "बाः परित्राण जल हया कयादिसँ" थुलि छु धया गबाय्सकं अद्भुत जुल। जल फयेत ल्हाः ल्होना दिल। ल्हाः तप्यंक तये मफु।भचा पाःलुक्क जक तयेफु। जिं परित्राण जल ल्हाःतिइ लुना बिया। म्हुतुइ वछ्यनय् जल ह्वलादिल।जल थासय् मलाः। ICU यालुखाय्संदनाः थ्व दृष्य स्वयाच्वंम्ह भ्री थःथिति छम्ह ला ताजुब जुल। "न्हाचः तक छफुति हे Response मदुगु। थ्व ला गजब जुल" धकाः वं धाल।

व हे ताकय् भेन्टिलेटरं लिकाये धुंकाः बाःया होश मदुगुलिं योयोथे नवाइगु जुयावल। खाना नके हे फइगुमखु।

अस्पतालबाट डिस्चार्ज भई आउनुहुँदा सगुन दिएको बेला नातिनी श्रावस्तीसँग खुशि हुँदै

९० वर्ष पुरा हुँदा मनाएको अन्तिम जन्मोत्सव

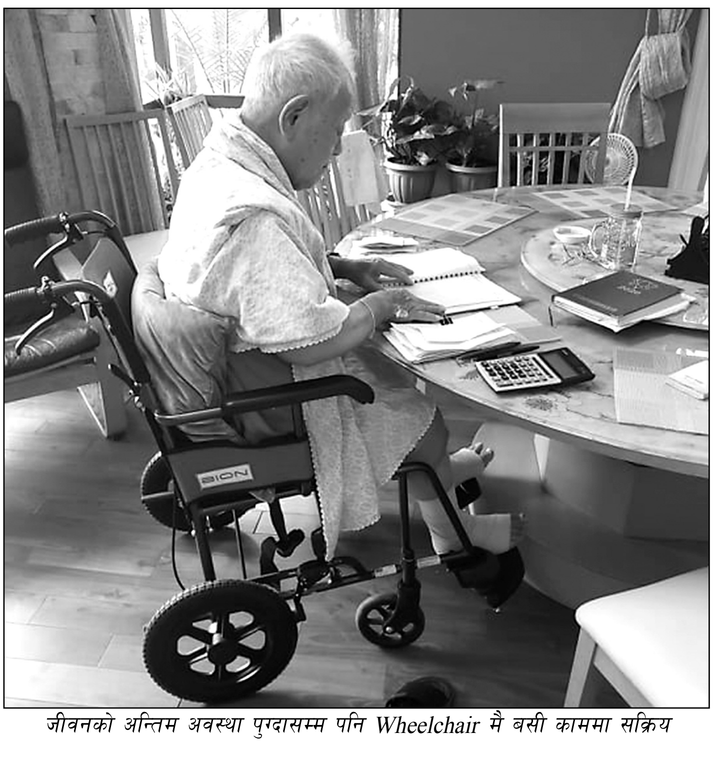

जीवनको अन्तिम अवस्था पुग्दासम्म पनि Wheelchair मै बसी काममा सक्रिय

अन्तिम अवस्थातिर श्रद्धेय कोण्डञ्य भन्ते सहित अरु भन्तेज्यूहरूले परित्राण पाठ गर्नुहुँदा श्रद्धापूर्वक श्रवण गर्दै अस्पतालको शैय्यामा

अजाःगु अवस्थाय् जिं "नमो तस्स धयादिसँ बाः" धालकि नमो तस्स तुरुन्त हे धाइगु । नमो तस्सधायेकु धायेकुं नकलकि नयागु हे मचायेक भपीगु । गबलें होश वयेकेत थथे धायेगु "बाः भ्री विहार उद्‌घाटन याये मानि मखुला, गण महाविहार, बुद्धविहार, ध्यानकुटी विहार स्वथाय् महापरित्राण यायेमानि मखुला" थथे धकाः न्यंकल कि खः खः धैथें पुरा हे होश वयाः नर्मल जुयावइगु ।

थुकथं बाःयागु अवस्था अनुसारं होश मदु थें नं च्वंगु अवस्था जुयाच्वंगु । डाक्टरपिसं वयाः छगू हे धयावनी "धैर्य गर्नुस्" इमिसं अवस्था भचा बांमलाः धैथें संकेत बियावनी । उगु इलय् कोरोना भाइरसयागु कारणं भन्तेपिं गुरुमांपिं ब्वनायंकाः परित्राण पाठ याकेगु इच्छा दःसां ग्याःचिकु जुयाच्वंगु । अजाःबलय् जिमि तता मीना तुलाधरं अस्पतालय् फोन याना हल जितः । ततां फोनय् धयादिल "अपाय्सकं श्रद्धावानम्ह साहुजीयात भन्तेपिं ब्वना हयाः परित्राण याकूसा ज्यू । भन्तेपिनित खनेवं लय्ताया: ल्वय् हे क्वलाये यो । न्ह्यागु जूसां भन्ते गुरुमांपिं छको स हे सःति" थथे धकाः ततां सल्लाह बियादीगु Blessing हे जुल ।

- जिं तुरुन्त जिमि श्रीमान् राजुयाके न्यना ।

- "ज्यू भन्तेपिं छको बिज्याके हे बांलाइ" धयादिल ।

- उघ्रिमय् कोण्डञ्ञ भन्तेयात फोन याना ।

- भन्तेनं "वयेगु ला तसकं इच्छा दु । कोरोना भाइरसयागु डरं वयेगु अनुमति मदुगुलिं जक मवसे च्वनाच्वनागु" धया बिज्यात ।

- छुं मिनेट जक दुने हे कोण्डञ्ञ भन्ते उघ्रिमय् अस्पतालय् थ्यंकः बिज्यात ।

अपाय्सकं बेहोशय् बांमलाक्क हालीगु अवस्थाय् लानाच्वंम्ह बाः । भन्तेया न्ह्योने गथे व्यवहार याइ थें धकाः जितः धन्ना जुयाच्वंगु । तर तसकं अद्‌भुत जुल । भन्ते जक मिखां खनेवं ल्हाः जोडये यानाः वन्दना भाव याना दिल । भन्ते नं धाःधाःथेंनमो तस्स नं ब्वनादिल । कोण्डञ्ञ भन्तेनं बाःयागु नाडि ज्वनाः परित्राण पाठ याना बिज्यात । अपाय्सकं बेहोशय् बांमलाक्क हालाच्वनादीम्ह बाः अतिकं हे शान्त जुयाः परित्राण पाठ न्यनादीगु खनाः जि अद्‌भुत चाया ।

- कोण्डञ्ञ भन्तेनं जिमित थथे धयाबिज्यात "साहुजीया स्मृति बांलाः धन्ना कयादी मते"

परित्राणया आनुभाव गथे मधाये । गबले शीलवानम्ह कोण्डञ्ञ भन्तेनं शुद्धगु बुद्धवचन परित्राण पाठ याना बिज्यात, अले श्रद्धावानम्ह उपासक बाःजु द्रब्यमान सिंहनं ग्रहण यानादिल । थ्व २०७७ चैत्र २ गतेया खँ खः । अनं लिपा ल्वय् हे हिलावल धाःसां ज्यू । वयां कन्हेखुन्हु डायलासिस यायेमाःगुलिं परित्राण याके मछिन धाल । अनं लिपाछसीकथं भन्ते वा गुरुमांपिं सःताः परित्राण पाठ याका । कन्हेखुन्हु निग्रोध भन्ते बिज्यात । वयां कन्हेखुन्हु खेमावती गुरुमांपिं बिज्यात । वयां कन्हेखुन्हु बोधिज्ञान भन्ते बिज्यात । वयां कन्हेखुन्हु करुणावती गुरुमांपिं बिज्यात । वयां कन्हेखुन्हु राहुल भन्ते बिज्यात । वयां कंसखुन्हु ला बाःयात ICU नं लिकानाः केबिनय् तल । अबले अनोजा गुरुमां बिज्यानाः परित्राण पाठ याना बिज्यात । वयां कंसखुन्हु ला बाःयात अस्पतालं डिस्चार्ज याना बिल । डिस्चार्ज याःखुन्हु सुथय् सोभित भन्ते बिज्यानाः परित्राण पाठ याना बिज्याःगु खः ।

थुकथं चैत्र २ गते निसें परित्राण पाठ नियमित याये धुकाः चैत्रया १२ गते बाःयात अस्पतालं डिस्चार्ज याना हया । जिमि केहेँ दीना कंसाकारं थ्व हे खँयात कयाः फोनय् धयाहल "च्यान्हु भिन्हु न्ह्यो तक अवस्था चिन्ताजनक धाःगु छिमिसं । आः ला डिस्चार्ज हे याइगु धाल । परित्राण पाठया हे प्रभाव मखुला थ्व"

अनं लिपा बाःयागु अवस्था बां हे लात । गन डाक्टरपिसं "धैर्य या" जक सिबें मेगु मधाये धुंकूम्ह बिरामीयात भिन्हुपुरा दुबलय् डिस्चार्ज यानाः छेँय् हया । छेँय् हयाः सगं बिया । बाःया तसकं योगु पिज्जा भपिका । अबले बाःनं धयादीगु आतलें लुमं "जि छेँय् वनाः पिज्जा छको नये धकाः मतिइ वयेकाच्वनागु छिमिसं ला छेँय् थ्यनेसात हे नकल" व दिन थौं थें लुमं । जिपिं भ्वछिसियां लय्ताःगु थाःगाः मदु । जिमि रहर बहर याना ।

गन तक जिगु विश्वास दु थ्व अद्‌भुतगु घटना जूगु धैगु धर्मया बलं कर्म सायेगु ज्या जूगु खः । छाय्कि उगु इलय् अपाय्सकं शीलवानपिं भन्ते, गुरुमांपिसं विहार पतिं बाःयागु स्वास्थ्य लाभया कामना यानाः परित्राण पाठ यानाच्वना बिज्याःगु खः । मेडिकल साइन्स व डाक्टरपिनिगु देन ला दुगु हे जुल ।

२०७८ या मंसिर महिना थ्यन । बाःयागु अवस्था बांलाः मजू । मिखा उस्त मचायेकू । आपाः ई न्ह्यो ला ज्वःला यानाः च्वनादी । गुलि न्हाय्पं लिक्क वनाः बाः बाः

धकाः सःतूसां मिखा हे कनादी मखु । खाना नकेत व वासः नकेत तकं मिखा मचायेकुगुलिं समस्या जुयाच्वनीगु । अजाःगु अवस्थाय् लानाच्वनीबलय् म्हुतुइ नयेगु तयाब्यूसां घुतकी नं मखु । मेडिसिटी अस्पतालय् अजाःगु अवस्थाय् लानाच्वंम्ह बाःयाथाय् परित्राण पाठ याना बिज्यायेत कोण्डञ्ञ भन्ते व सिरि वजिरा भन्ते निम्ह निमन्त्रणा यानाः ब्वनायंकागु ।

भन्तेपिं केबिनय् थ्यनेवं “बाः भन्तेपिं बिज्यात” धायेसात हे मिखा कनादिल । बाःनं मिखा प्वालाक्क कनेसात हे “कोण्डञ्ञ भन्ते” धकाः नवानादिल ।

कोण्डञ्ञ भन्तेया मास्क तयातःगु दयाः मिखा निगः जक खंसांनं तुरुन्त हे म्हस्यू । अपाय्सकं न्ह्योला ज्वःला जुयाः मिखा हे मकंगु अवस्थाय् नं भन्तेयात म्हसीकाः तुरुन्त हे कोण्डञ्ञ भन्ते धकाः नवाःगु जक मखु, तीजक ल्हाः संका बिन्ति यायेत स्वल । भन्तेपिसं परित्राण पाठ याना बिज्याःगु ध्यान बियाः न्यनादिल ।

- कोण्डञ्ञ भन्तेनं “छःपिनिगु निंतिं विहारय् परित्राण पाठ यानाच्वना” धयाबिज्यात ।

- “धन्यवाद” धकाः नर्मल जुयाः नवानादिल ।

- भन्तेपिं खनेवं हे वय्कःयागु न्ह्योला ज्वःला अवस्था तनावन । थ्व खः वय्कःयागु अगाढ श्रद्धाया नमूना ।

तर जन्म जुक्व प्राणी अवश्य सीमाःगु धर्मया नियम खः । आयु फुइगु अवस्थाय् कर्म साये मज्यू धयातःथें छन्हु अजाःगु दिन वल गबले वय्कलं थुगु जन्मया अन्तिम सासः ल्हानादिल । गन तक्क जितः विश्वास दु वय्कः तुषिता भुवनय् देवता जुयाः उत्पन्न जुइधुंकल ।

वय्कःया दान चित्त :

दानया विषयलय्, वय्कःया दान चित्तया बारे खँ ल्हानां मब्याः । न्ह्याबलें “ना ना छिमित गुलि खर्च माः काः वा” थुलि हे म्हुतुइ वयाच्वनी ।

जिमि परिवारय् सकल काय्, म्ह्याय्, भौ, छय्पिन्त महिना महिनाय् पकेट खर्च बीगु माजु बाःजु निम्हसिनं जानाः सदां हे यानादीगुदस्तुर । थुगु ज्या बाःनं अस्पतालय् गोतुले माःगु अवस्थाय् तक नं यानादिल । थम्हं मफुगु अवस्थाय् माजुयात वा काय्पिन्त ज्या वानाः नं थः मचाखाचायात ध्यबा इनेगु ज्या मतोतू ।

बाः अस्पतालय् लानाच्वंगु ई । छन्हु जिम्ह म्ह्याय् श्रावस्ती बेलायतय् आखः ब्वंवनेत बाज्यायात अस्पतालय् नाप लाः वन । अबले बाःनं बांलाक नवाये मफु । छगू निगू जक खँ नवानादी फुगु अवस्था । “श्रावस्ती मैत्रा” धकाः थुलि नवानादिल ।

- अले भचा मथुगु सलं लरबरये जूगु सलं “२ तलब” धकाः नवात ।

- जिगु श्रीमान राजुं “छु धैगु बाःनं २ तलब धाःगु छु” धकाः न्यन ।

- बाःनं मफुमफुगु सलं हानं धयादिल “श्रावस्तीयात २ महिनायागु ध्यबा ... ... । ”

जिमिसं थुल उगु इलय् बाःनं सकल काय्, म्ह्याय्, भौ, छय्पिन्त महिनाय् महिनाय् इनेमाःगु खर्च ध्यबा बी मफगु २ महिना दये धुंकूगु जुयाच्वन । अस्पतालय् ताहाः च्वने मालाच्वंगु, अले छेँय् जूसां न्हापाथें थम्हं ध्यबा पिकयाः थः मचाखाचा धाक्वसित ध्यबा इनेगु ज्या याये मफुगु अवस्था जुइ धुंकल । जिमि सुयां लुममं बाःनं महिनाया ध्यबा मब्यूनि धकाः । तरबाःया लुमंगु जुयाच्वन । उकिं श्रावस्तीयात ध्यबा बी मानि धाःगु जुयाच्वन ।

अस्पतालं लिहां वये त्येकाः श्रावस्तीनं “आः जि वने न्हिं बाज्या” धाःबले हानं थःगु ल्हाःतिं पाइन्टया म्हिचाय् वालाः ध्यबा कायेथें यानाः थःगु तुतिइ वास्या वास्या यानादिल । पाइन्ट न्ह्यानातःगु ला मदु । वय्कःयात अस्पतालयागु ह्वाल्ल च्वंगु वसतं पुंका तःगु दु । जिपिं सकसियां नुगः काइँयाः मिनाः मिखाय् ख्वबि जाल । थ्व खः वय्कःया ना धकाः बीगु बानि, खालि ना धकाः बीगु बानि ।

थगुने २०७७ सालया गुंलां वय्कःया तुति तोधुगु कारणं अस्पतालय् भर्ना याना तयागु । पञ्चदान खुन्हुया दिन । कोरोना भाइरसया कारणं बन्दाबन्दीया ई । न्हापालिपाथें दगुबहालय् पञ्चदान बीगु ज्या नं मजू । उखुन्हु जि बाःयाथाय् पिवाः च्वनागु । अस्पतालय् च्वनाः पुतुपुतु हालाच्वनादिल “थौंयागु दिनय् सुयातं छुं दान याये मखं”

अले जिं माजुयात फोन यानाः धया “गथे याये बाःया पञ्चदान खुन्हुया दिनय् दान याये मखन” धकाः हालाच्वनादिल धया । अले माजु व जि जानाः ग्वसाः ग्वया । जाकि साहुयाथाय् गाडि छोयाः जाकि बोरा कायेके छोयाः धर्मकीर्ति विहारय् व बुद्धविहारय् निथाय् जाकि बोरा तयेके छोयेत ताः लाका । अले थुलि यायेधुन धकाः

बाःयात कनाबलय् तिनि मन लुधंका दिल ।

बाः मफयेधुंकूगु ई हे खः । छन्हु माजुया जन्मदिन लात ।माजुया सकल जहानपिन्त, ज्या याइपिन्त जन्मदिनया उपलक्ष्यय् ध्यबा इनाबियादिल । थ्व दकोंस्वयाच्वनादीम्ह बाःनं माजुयात धयादिल "छं ध्यबा इनाबियाच्वंगु खनाः जितः न्ह्यैपुसे च्वन" थुकथं सुयातं बी खन कि हे लय्लय्ताइगु वय्कःयागु मन खः ।

बाःया स्वास्थ्य सुधार जुइ थाकुया वल । वय्कलं नवायेगु मयाः । आपाः समय मिखा तिसिना च्वनी । सःतूसां मिखा कनी मखु । व हे इलय् मेडिसिटि अस्पतालय् श्रद्धेय मैत्री भन्तेयात नं अपरेशन यायेत अस्पतालय् भर्ना याये हल । भन्तेयात केबिनय् नाप लानाः दान याना वये धकाः मतिइ तयाः जिगु श्रीमान् व जिं बाःयात नवाकेत स्वया । जिमिसं तको हालाः न्यनाच्वना "मैत्री भन्तेयात गुलि ध्यबा दान बिया वये" बाःनं न्ह्यलं हे मचायेकू । गुलि ततःसलं हालां नं मिखा मकं, नमवाः । अले जिगु श्रीमानं "दान याये म्वाःला" धकाः तसलं न्यनादिल ।

अले ला बाःनं छकोलं तसलं "माः दान धैगुला ..." धकाः थुलि स्वंगः खँग्वः नवाना हल । उलिं लिपा नवानादी मफुत । हानं न्ह्योला ज्वःला यात । पलखं हानं नवानाहल "दान धैगुला गुलि फु उलि यानाच्वना ..." धकाः थुलि खुगः खँग्वः नवाना दिल ।

थन धायेत्यनागु खँ थ्व कि अपाय्सकं न्ह्यो ला ज्वःला जुइकाः च्वनाच्वंगु इलय् नं "दान याये म्वाःला" जक धायेवं "माः ...." धकाः तसलं हालादीगु वयागु दानचित्तं खः ।

वय्कः म्हं मफये छुं ई न्ह्यो तिनिया खँ । छन्हु थम्हं दानधर्म यानाः तयाकथं प्राप्त जूगु सम्मान पत्रत देकुतिइ (पुजा कोथाय्) अंगलय् खाना दीगु इच्छा यानादिल । व सम्मान पत्रत अंगलय् खायेत जिं नं बाःयात गुहालि याना बियागु खः ।

उबले माजुं धयादिल "थम्हं दान यानाः नं हानं आमथे बराय् चायाः अंगलय् तस्वीर खाये माःला । स्वये नं कर्पिन्त ब्वयेमाःम्ह थें" थथे धकाः हायेके थें मांनं बाःयात धयादिल ।

बाःनं मांयात लिसः बियादिल "जि मेपिन्त ब्वयेमाःम्ह जूसा सकसिनं खनीथाय् ब्वयेयंके नि । थन देकुतिइ सुनानं स्वः मवइथाय् खानागु नि । जि दान यानागु स्वयाः मन लय्ताया च्वनेत सम्मान पत्रत खानागु खः" ।

धाथेंनं म्हं मफुगु इलय् व दकों सम्मान पत्रया फ्रेमत स्वयाः लय्तायाच्वना दी । अस्पतालय् भर्ना जुयाः च्वने म्वाःलीबलय् छेँय् Walker या भर कयाः याउँक पलाः छिनादीफु । बिस्तारं पलाः छिनाः देकुतिइ झायादी । देकुतिइ दुगु भगवान् बुद्धया मूर्ति, अले थाय् थासय् विहारय् स्थापना यानातयागु बुद्धया मूर्तिया तस्वीर, देवी देवतापिनिगु मूर्ति व तस्वीरय् बिन्ति यायां ताउबिक्क देकुतिइ ई छ्यानादी । म्हं मफयाः तुति हे ल्ह्वने थाकुगु इलय् नं देकुतिइ वने तसकं न्ह्याः वय्कःया । थम्हं याना तयागु पुण्य लुमंकाः ताउबिक्क देकुतिइ च्वनादी ।

अद्‌भुतगु स्वभाव वय्कःयागु :

२०७७ सालया भाद्र, दथुसायाःया कन्हेखुन्हु थःगु हे छेँय् लबय् दःगु खः । व दुर्घटना जूगु सिबें न्ह्यो तक ला वय्कः ६० वर्ष उमेरयाम्ह मनू ति ज्या सना दीफु । थःगु बनेज्याया ज्याय्, विहार निर्माण सम्बन्धि ज्याखँय्, सामाजिक संस्थाया ज्याखँय् आदि वय्कः पुरा हे सक्रिय । बहनी बेलि याये धुनेवं सकल परिवारपिं मांबाःयागु कोथाय् मुनाः टिभि स्वयाः च्वनेगु । लिपा द्यनेगु ई जुलकि तिनि थःथःगु कोथाय् द्यं वनेगु जिमि परिवारय् न्हिथंया चलन । सकलें रिलाय्क्स जुयाः टिभि स्वयेगु खँल्हाबल्हा यायेगु व इलय् नं बाः छम्ह अझ नं थःगु ज्या यायेगु टेबलय् घोंस्यानाः आखः च्वयाच्वना दीतिनि । हिप बोन तोधुलाः लाबला जक तिनि दुबलय् ह्वील चेयरय् फेतुनाः हे नं घण्टौं फाइल पुइकाः ज्या यानाच्वनादी ।

व छको दःगु त्वहनं वय्कःया स्वास्थ्य प्रतिकुल प्रभाव लायेगु शुरु जूगु खः । दःबलय् हिप बोन तोधुयाः अपरेशन यायेमाल । लांलां धयाथें थाकुल । तर दकसिबे अद्‌भुत चाःगु खँ धैगु वय्कलं आया छसः धयामदी । ९० वर्षयाम्ह वृद्धयात अपरेशन याना धायेबलय् न्यंपिसं मे वान्याइ । तर वय्कलं आया छसः धयामदी । लिपाजूलिसे शारीरिक समस्या उलिमछि जुलं नं "जितः स्यात, जितः छु जुल, जि गथे जुइका च्वने माल" आदि धकाः निराशभावं छुं हे व्यक्त यानामदी । ख्वाः स्वःसा छुं हे म्वाःम्ह थें च्वंक च्वनादी । ख्वा न्ह्याबलें यचुसे कान्तिमय । बिरामीया ख्वाः धाये मल्वः ।

Canula तयेत नर्सपिसं नसा माले मफयाः वय्कःयात मुलुं सुत्तुसुयाः नसा माली । गबलें गःपतय्, गबलें ल्हाःतिइ,

हानं गबलें तुतिइ नसा माली । छकोनिकोला घण्टौं ई काइ नर्स नसा माले मफया: । तसकं दक्षपिं नर्सपिसं जक याये फइ व ज्या । थ:गु ल्हा:, तुति, शरीर नर्सपिन्त ल: ल्हाना: बा: थ:गु मेचय् छुं मखुथें च्वंक सुंक फेतुना च्वनादी । आया आया हाली नं मखु, ख्वा: स्यंकी नं मखु । तटस्थ हे शान्तं फेतुना: च्वनादी । जिपिं बरु ग्याना: न्ह्योने च्वनेगु मखु ।नर्सपिसं ज्या सिधयेका: वने धुंका: बा:यात मस्या:ला धका: न्यंसा "स्या:" धका: उलि धयादी ।

लिपा जूलिसे शरीर आपा:हे गले जुयावल । मदये लच्छिति न्ह्योनिसें म्ह मूपुइकेबलय् "आया आया" छस: निस: धायेगु याना हल । छस: धैगु आया मधाइमं आया धाल धका: जिमि सा:प नुगः ख्वइ । चान्हिं लासाय् गोतुला च्वनेमा:गुलिं वय्क:यात संकीबलय् जँ स्याइगु जुयाच्वन । अले म्ह संकल कि आया आया छस: निस: धयादी । अले हानं मेगु इलय् ला शान्तं हे च्वनादी ।मुकं हे तटस्थ खनेदु वय्क: थ:गु शारीरिक पीडाय् ।

सदां मायां जा:गु खाग्व: हे जक पिज्वइ :

जिमिसं बा:यात सुसा:कुसा: यानाच्वंसा गबलें "छिमित दु:ख बियाच्वना का Sorry" धका: धयादी ।

गबलें छकोनिको नयेगु भपिया च्वनीबलय् हे पिसाब याये हथाय् जुइ । अले थम्हंतुं धयादी "जि धा:सा छुच्चाम्ह का पिसाब याये निं हथाय् जुल" नयेगु दिना: पिसाब याये मालकि थम्हं थ:त थथे धयादी । अले नकाच्वनापिं जिपिं पिहां वने । कि त काय्पिं, कि त मिजं छय्पिं अले नर्स सिष्टरपिसं वय्क:यात पिसाब यायेत गुहाली याइ ।

- थथे मेपिसं सेवा याकाच्वने मा:गुलिं थ:त थम्ह "जि धा:सा छुच्चाम्ह का" धका: धयादी ।

- वय्क:यात सुसा:कुसा: याइपिं नर्सपिसं नं धाइ, "यस्तो Patient त कहाँ पाउनु"

नाइट ड्युटी च्वनीम्ह नर्स धा:गु छगू खँ । नर्सया चान्हय् द्यनेगु मखु, उकिं मोबाइलय् सना च्वनेगु हं । अले बा:नं "किन राती मोबाइलमा चल्ने । मोबाइलमा चल्ने भए दिउँसो चले भइहाल्यो नि । अहिले खुरुक्क सुत्नुस्"

नकारात्मक शुन्य :

थौंकन्हे मनूत गुम्हं फलनाम्ह सकारात्मक सोंच वा गुम्हं नकारात्मक सोंच अपोम्ह धायेगु या: । जिं खनाम्ह छम्ह व्यक्ति वय्क: द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) (जिगु छेंज:या हामा, जिमि बा:जु) याके नकारात्मक धैगु माले हे थाकु । वय्क:यागु सोंचय्, बोलि वचनय्, व्यवहारय्, गनसं हे नकारात्मक पह: धैगु छकूचा मखना । थुलिनसां गुणं जा:म्ह अद्भुत स्वभावयाम्ह मनू धैगु दोलय् छम्ह मेम्ह द:सा मस्यू ।

दगुवहाया छगः जल्ल थीगु नगु - द्रव्यमान सिं तुलाधर जिमि हेनबहम्ह भाइराजा तः बाः

- नःलि बज्राचार्य

सकसियां म्हस्यू छम्ह महादानी बुद्ध धर्म ख्यः या छगः थां हे जुयाः जीवन हनाः दीम्ह दिवंगत साहु भाइराजा तुलाधर यात जिमि जःला खःला तःबाःया रुपय् जिं भाइराजा तःबाः धकाः सम्बोधन यायेगु याना । भाइराजा तःबाः जिमिगु लागिं तःबाः हे समान खः । जिमिगु दगुबहाःया छम्ह ज्वः मदुम्ह हामाया रुपय् जिं वय्कयात लुइका । दगुवहाःया मस्त निसें बुराबुरी तक्कया शभचिन्तक खः वयकः व वयकःया तिरिमय्जु बसुन्धरा तुलाधर ।

जितः जि मचा बलय्या खँ लुमं । उगु इलय् थौकन्हे थें छेँखा पतिकं टेलिभिजन मदु । व ईलय् नेपाल टेलिभिजनया नं स्थापना मजूनि । टेलिभिजनया स्क्रिनयात जिमिसं उबलय् भिडियो धकाः जक म्हस्यू । डेकय् रिल तयाः भिडियो स्वय्गु ई । मखं गल्ली भिडियो गल्ली धकाः नां जाःगु ई । हलय् वना फिल्म स्वयेगु बाहेक प्याखं स्वयेगु मेगु साधन मदु । टिभि च्यानलया खँ नं जिमिसं मस्यूनि ! उगु इलय् बहालय् च्वंपिं सकसितं शुक्रबाः पतिकं बहनी वं शनिबाः पतिकं न्हिनय् फिल्म स्वयेत वयकपिन्सं सःता दिइ । जिपिं फुक्कं वय्कयागु च्वतय् च्वंगु बैठक क्वथाय् वना प्याखं स्वःवेनगु जितः आःतक्कं झलझल लुमंसे वः । छम्ह साहुया वैठक कोथाय् प्रत्येक वाःया शुक्रवाः चान्हे झिंछता झिंनिता तक्क व शनिवाः न्हिनसिया निताः निसें न्याताः तक्क जिपिं बहालय् च्वंपिं सकसितं सःताः प्याखँ क्यनेत वयकपिं छप्ति हे उसिचाया मदिइ ।

न्हापा नेपालभाषाया म्येचाः तसक्कं म्हो जक पिदना च्वंगु । म्ये गुथि पाखें जक उबले म्येचाः पिहाँ वया च्वंगु । जिमि बाः नाति बज्र संगीत पाखे नं नुगःक्वसाःम्ह । बा या नं नेपालभाषा म्येचाः छचाः पिथने मास्ते वल । जिमिगु हे च्वतया क्वथाय् न्हिथं गायक/गायिका पिन्त रियाज याकाः म्येचाः रेकर्डिङ्ग या ई त्यल । नां जाम्ह पौभा च्वमि प्रेममान चित्रकार जुं रेकडिङ्गया ज्याः याना दिइगु भाला कया दिल । आः थें उवलय् स्टुडियो त मदु । दुगुलिइ नं भाः भचा अप्पो हे । रेकर्डिङ्ग यायत गंन शान्त गु क्वथाय् यायेगु क्वः जित । थुकिया लागि पिनेया सः दुहाँ मवइगु क्वथा माल । बाः यात भाइराजा साहुया छेँया ल्युने यागु ब्वःया क्वथा ज्या काये फइथें ताल । उगु क्वथाय् वयकपिनि रेडिमेड लं सुइगु कारखाना तया तःगु । अथेसां बाः नं वयकयात इनाप याना दिल । वयकलं मज्यू धकाः धया मदिइ । उगु क्वथाय् हे रेकर्डिङ्ग यानाः बा नं नःलि पुचःनांगु म्येचाःपिथना दिल । थःगु कारखानाया क्वथाय् हे रेकर्डिङ्ग यायेत बिया दियाः वयकलं जिमि बाया इच्छा पूवंकेत ग्वाहालि यानादिल ।

दगुवहाःया सम्पदा संरक्षकया रुपय् नं जिं वयकःयात म्हसिइका । जिमिगु दगुवहाया क्वापाः द्यः न्हापा थुगु रुपय् मदु । ह्याम्ह क्वापाः द्यःयात लीयागु मतू अले लीयागु प्वाकलं फिकाः तःगु । न्हापा द्यःखुं त तसकं हे सक्रिय । जिपिं द्यःया च्वसं च्वंगु मातं क्वथाय् हे द्यनेगु । अथेसां जिमिसं मचाय्क हे द्यःया मतू खुया यंकल । छक्वः खुया यंका रत्नपार्क पाखे लुइका हल, निक्वःगु पालय् लुइके मफुत । वयकलं द्यःयात न्हूगु मतू दयेकेत थम्ह ध्येवा विइगु खँ तया दिल । जिमि बा नं वयकया ईच्छा कर्थ जिमि छम्ह गुथियारयात उगु मतू दयके बियाः द्यःयात न्हूगु मतू पुंकेगु ज्याः वयकःया उदार हृदय नं याना ताःलात ।

दगुवहाःया क्वापाः द्यः चा याम्ह । प्वाकलं फिका तम्ह द्यःया ल्हाःतुति छुं म्हया स्यंका तःगु । उत्तर मोहडागु छेँ जुगुलिं सर्दि नं यक्वः हे थाहाँ वः । द्यः भुगुलुं सुगुलुं दं । वयकयात थ्व खं याना द्यःया जिर्णोद्धार यानाः न्हू कथं दयकेगु इच्छा जागृत जुल । बा यात खँ ल्हाना दिल । वयकः दाता दुबलय् जिमि बायात तसकं हे अःपूल । वयक खुल्ला मनं ध्यबा प्वंका दिइम्ह, जिमि बा सल ब्वां जुथें उखें थुखें ब्वां जुयाः मनू चूलाकेत नापं माःगु व्यवस्थापनया ज्याः याना विइम्ह । सल्लाह कथं उगु ईया नां जाःम्ह पण्डित बद्री गुरुजुया थाय् बा नं सल्लाह याना बिज्यात । साइत स्वयाः द्यःया न्यास लिकायेत पूजा जुल । न्यास

लिकयाः कलस जिमिगु आगमय् थापना याना कथं क्वापाः द्यःया जिर्णोद्धार शुरु जुल । प्यम्ह सिद्धहस्त कलाकारपिं बाबुकाजि शाक्य, पुष्प रत्न शाक्य, बाबुकृष्ण शाक्य व प्रेममान चित्रकारपिं वयकःया ईच्छा कथं क्वापा द्यःभिंकेगु ज्याय् दत्त चित्त जुयाः ज्याः यानादिल । जिमि बाः नं थःगु पसःया च्यूताःमतसे पसः हे त्वताः भाइराजा साहुया ईच्छा कथं क्वापाः द्यःजिर्णोद्धर यायेत न्हिच्छि न्हिच्छि वयकपिं प्यम्ह कलाकार पिन्त ग्वाहालि याना दिल । लं पुं छायेगु ई त्यल । गुगु रंगया लंपुं छायेगु धकाःग्वला कायेगु विधि खनि । वयकःया लुँ लंपुं छायेगु इच्छा । ग्वला कायेवलय् छु लाइगु छु लाइगु चिन्ता । तर ग्वला काःवलय् वयकः नं इच्छा याना दी थें हें लुँ रंग हे लात । वयकया ईच्छायात भगवानं हे स्वीकार याः थें जिमित ताल । लं पुं छाये सिधयेका द्यःया न्यास तयाः द्य पलिस्था यायेगु ज्या नं वयकः पिन्सं हे याना दिल । वयक यागु दानी स्वभावं यानाः हे दगुवहाःया क्वापाः द्यः भ्हीगु दथुई थौं या रुपय् भ्हीसं खना च्वना ।

द्यःजिर्णोद्धार यानाः निदँ स्वदँ लिपा हे वयकपिं दगुवहाःया छेँ त्वःता जयनेपाल नक्सालय् न्हूगु छेँय् च्वंभ्हाल । जिपिं सकसितं उवलय् मां अबु त्वताः वं थें जुल । नुगः तसक्कं भ्यात्तुसे च्वन । जिपिं बहालय् च्वंपिन्त छुं परय् जूसा सुनां स्वई । दगुवहालय् छुं याये माःसा सुनां याइ धैगु चिन्ता ब्वलन । तर अथे जिमिसं चिन्ता काये हे म्वाल । वयक वहालय् भ्हाइ बलये बा यात वयकलं नापलाइ बलय् छु जुया च्वन, गथे जुया च्वन छुं याये माःला धकाः न्येना हे च्वना दिई । जिमि बा नं नं बहालय् छुं याये माःसा, गुगुं संघ संस्थां बहालय् छुं धार्मिक कार्यक्रम ज्वना वःसां वयक यात निं खबर याना दिइ । निम्ह सिया सल्लाह याना अज्याःगु धार्मिक कार्यक्रमयात नं वयकलं माःगु ग्वाहालि चक्कंगु नुगःलं याना हे च्वना दिल । दगुवहाःया स्यंगु ल्वहं हिलेत मगाः मचाःगु ध्यवाः नं वयकलं ग्वाहालि याना दिल । वयकःया तन दगुवहा लं नक्सालय् थ्यंसां मनं दगुवहाःयात गुवलें तापाका मदिई । वयकलं दगुवहाया छम्ह अविभावक, हामा जुया जिवंकाछि दगुवहाःया सम्पदा संरक्षणय् ग्वाहालि याना वना दिल । वयकः दगुवहाःया छम्ह कूलपुत्र, दगुवहाःया छ्गः जल्ल थी गु नुगः खः । वयकया निर्वाणया कामना यानाच्वना । ■

ज्वःमदुगु कीर्तित जहाँ थिनाच्वन साहु भाइराजाया

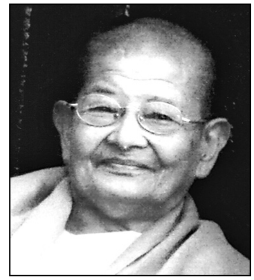

– माधवी गुरुमां

प्रकृतीया अनित्य, दुःख व अनात्म स्वभाव
मथ्वीकुसे मगाःगु थ्व त्रिलक्षण स्वभाव
सुयात नं बाँकी मतः थुगु नियमं
चिनायंकल दाता भाइराजा यात थ्व नियमं
भ्हीपाखें तापाक्क यंकल मेगु लोकय्
उकें भ्हीसं वय्कःयात ल्वीके फैमखु थ्व लोकय्
वय्कःया जीवनय् पिनाभ्हाःगु स्यल्लाःगु पुसात
चुलि जायाः नं उकी सःगु अमूल्य फलत
ल्यूल्यू वय्कःया किपालु जुयाः
वनेधुंकल वय्कःया भलसा जुयाः
थुगु संसारे वय्कःया नश्वर शरीर फुनावन
तर वय्कलं त्वःता थकूगु अमूल्य कीर्तित ल्यनाच्वन
अथे जूगु कारणं हे बुद्ध शिक्षां धयाच्वंगु
"रुपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं नजीरति" शब्द थ्वयाच्वन

धर्मकीर्ति पत्रिकाका विशेष सदस्यहरू

क्र.सं. ९०७

जवनवती गुरुमां
धर्मकीर्ति विहार
रु. २,०००/-

क्र.सं. ९०८

दिपेश मान शाक्य
असं बहाः, यँ
रु. २,०००/-

धर्मकीर्ति पत्रिकालाई चन्दा सहयोग प्राप्त
उपासक दिपेश मान शाक्यज्यू असं बहाः येबाट रु. १,०००/- प्राप्त ।

निब्बाणस्स पच्चयो होतु दाता भाइराजा साहुजुया प्रति लूगु छगू नुगः खँ

– **अमृत मान ताम्राकार,** भोताहिति
उपासक निर्वाणमूर्ति विहार, किम्डोल

न्ह्यखँ :

भोताहिति त्वाःया ल्हासाय् कुथि दुपिं उदाय् ल्हासा साहु परिवारया नातां वय्‌कः व जिगु बैस १६/१७ दँ पाःसां जि ल्याय्‌म्हचा बले निसें छगू तर्फि (Oneway) कथं जकसां म्हस्यू । लिपा जिगु इहिपाः भ्वाःबहाःया म्ह्याय्‌मचा नाप जुसेंलि भाइराजा साहुया तिरिमय्‌जु बसुन्धरा साहुनी भ्वाःबहाःयाम्ह जूगुलिं ससः तता कथं थः जुउ वल । भ्वाःबहाःया म्ह्याय्‌मस्त साप ग्वलं जाःगुलिं साहुनीनाप स्वापु क्वातुल, अकिं भाइराजा साहु नाप नं खँल्हाबल्हा हिमचिम दयावन । अनं लिपा भाइराजा साहुजुयात उदाय् समाजं संरक्षकया रुपय् सम्मान यानाः दुथ्याकुसेंलि जि नं उदाय् समाजया स्थापनाकालं निसें कार्य समितिया पदाधिकारी जूगुलिं साहुजि नापयागु मेगु स्वापू ह्वंवल । उलि जक मखु छगू इलय् उदाय् समाज भ्वाः जुया वनाच्वंबलय् मेम्ह संरक्षक भाजु कुलबीर सिंह तुलाधर (दबल साहुजु) व भाइराजा साहुपिन्सं सहलह ब्याकाः उदाय् समाज न्हूधाः यायेगु कुतलय् जि नं सहभागि जुइ खन । थौंयागु धिसिलाःगु उदाय् समाज धैगु उगु बखतय् (२०६६ साल) वय्‌कः संरक्षक द्वययागु कुतःया लिच्वः खः ।

उदाय् समाज लिपा वय्‌कः नाप स्वापूयागु मेगु आयाम धैगु निर्वाणमूर्ति विहार किम्डोल खः । वि.सं. २०६४/६५ साल पत्ति जि विहार ब्यवस्थापनय् सकृय कथं ब्वति कयाच्वनाबलय् छन्हु विहार प्रमुख डा. धम्म विजया गुरुमां पाखें आकाभ्काकां विहारयागु जरजर अवस्थायागु बुद्ध मूर्ति दुगु कोथायात दाता भाइराजा साहुजीं तःधंगु बुद्ध हलया रुपय् दयेका बिइगु जुल धैगु अति सुखद बुखँ न्यनेदत । अले छु मानि विहारयागु लेखापढि व ब्यवस्थापन जिगु जिम्माय् जूगुलिं नक्सा पास, म.न.पा. सिफारिस आदि ज्याखँ पूवंकेत साहुजीनाप निरन्तर स्वापू तयाच्वने माःगु जुल ।

थुकथं साहुजु नाप ससलं स्वाःगु स्वापू उदाय् समाज अले निर्वाणमूर्ति विहारय् थ्यंबले धिसिलाक्क हे क्वातुल ।

निर्वाणमूर्ति विहारय् भाइराजा साहु :

साहुजु पूर्णरुपं भद्र, भलादमि व अन्तरमुखि (Perfect Gentleman / Introvert) स्वभावम्ह जूगुलिं वय्‌कः नापया सम्बन्ध अति सुमधुर जूसां अनेक कथंयागु गफगाफ व लुमंके माःगु घटनात म्हो जक दुसां जिं विहारय् अनुभव यानागु छगू निगू लुमन्ति न्ह्यब्वये ।

लुमन्ति :

बुद्ध हल पुनर्निर्माण लिपा हरेक वर्ष दानानुमोदन याना दिइगु दिं बुसादँ कथं हनेगु अवसरय् साहुजी सपरिवार न्ह्याब्लें भ्काया दिइ । अथे हे विहारं ग्वसाः ग्वःगु महापरित्राण, पठ्ठान पाली पाठ, सेमिनार आदि तःतःधंगु धार्मिक ज्याभ्वःलय् साहुजी भ्कायाः चन्दा बिइगु गबलें त्वःमफ्यू । जिगु अनुभव कथं साहुजी विहारय् भ्काइबलय् न्हापां वय्‌कलं हल दुने छुंछ्यां याये माःगु, मगाः मचाःगु वा भिंके माःगु दुला धकाः मिखा ब्वइ अले गुरुमांयाके उजं कयाः तुरुन्त हे माःकथंया ब्यवस्था यानादिइ । गुबलें बुद्ध हलयागु द्वार भ्कःभ्कः धायेकेत दनाच्वंपिं शेरयागु कलात्मक मूर्ति, तुति स्याःपिं उपासक उपासिकापिन्त ल्वःगु आर्म चियर, हलय् ल्वःगु बिजुली भ्कार, ततःग्वःगु फूलदान, भ्कल्लर छत्र आदि सामानत वयाच्वनी । हल निर्माण अवधिइ नं साहुजी भ्कायाः एकदम जब्बर कथं दयेकेत लागतयागु सुर्ता कायेम्वाः बल्लाक दयेकि धकाः ठेकेदारयात उजं बिया दिइ । शायद थुकिया हे लिच्वः जुइ २०७२ सालयागु तःभुखाय् बलय् जि लगायत १०/१२ म्ह गुरुमां, उपासकोपासिका पिनिगु आवास गृह व हे विहार दुने जुल । भुखाचं न्ह्याक्व संकूसां बुद्ध हलय्

छुं हे क्षति मजू ।

साहुजीयागु नुगः खँ :

द्रब्यमान सिंह साहुजीया छु परिवेशय् थः मां-बौया गुणानुस्मृतिइ निर्वाणमूर्तियागु बुद्ध हल दयेकेगु मनय् लूगु धैगु खँ निर्वाणमूर्ति विहारं स्मारिका ने.सं. ११३२ सं प्रकाशित क्वय् यागु "मांयात लुमंकाः" च्वसु ब्वनाः सिइका दिसँ –

मांयात लुमंका :

जन्म ब्यूम्ह मां, संसारय् दकले तःधंम्ह मां, जितः जन्म ब्यूम्ह मां मोतिलानी तुलाधर, मदये धुंकूम्ह मांयात श्रद्धाञ्जली बीगु भाःपा पुण्य कर्म यानागु जुल ।

भ्री न्ह्याम्हेसियां आकांक्षा याइगु खः, स्वर्गलोकय् सुखावति भुवनय् बास लायेमा धकाः, थेरवाद धर्म कथं जूसा निर्वाण पद लायेमा धकाः ।

मां धयाम्ह गुलि तःधं धकाः ब्याख्या यानां साध्य मजू । सकलस्यां स्यूगु हे खः, धयाच्वने माःगु मखु । अय्सां मामं गुला तक प्वाथय् तये माःबलय् गुलि थाकुल जुइ । जन्म ब्यूगु दिंकुन्हु अभ्र गुलि कष्ट जुल जुइ । जन्म जक बियां मगाः, तःधी जुइक ब्वलंकेत गुलि थाकुल जुइ । थ्व फुकं लुमना वइबलय् मांया नामय् छुं याये दःसा ज्यू धइगु मनय् लुया वइच्वनी ।

उबलय् जि मचा बलय् २००६ सालं धर्मचारी गुरुमांनं स्थापना याना बिज्याःगु किम्डोल निर्वाणमूर्ति विहारय् भन्ते गुरुमांपिं जानाः थेरवाद बुद्ध शासन धर्म प्रचार यानाः खूब चहल पहल जूगु बखतय् जिमि मां नं विहारय् वनीगु, जितः नं नापं ब्वना यंकीगु उबलय् जिमिगु त्वाः दगुबहालय् च्वँम्ह पूर्णलक्ष्मीया केहेँ प्रव्रजित जुयाः च्वंम्ह भिक्षुणी विशाखा खः । वसपोलया पाखें स्वापू दयाः नं निक्व, प्यक्व विहारय् वनेगु जुल । उबलय् थौंकन्हे थें मखु, पुलांगु बिचार धायेला वा सुयां स्वये मफयाः ला मस्यु, मनुतय्सं भच्चा बांमलाःगु मिखां स्वयाः भच्चा बांमलाःगु हल्ला यात थें । अले छेँय् च्वंम्ह बाःया मनं मधाल, अन विहारय् वने म्वाःल, छेँय् च्वनाः थःगु हे बैठकय् च्वंम्ह भगवानया न्ह्योने च्वनाः प्रार्थना याःसा गाः धकाः मांयात विहारय् मछोल । मांया तसकं नुगः मछिन । विहारय् वनाः धर्मया खँ न्यनेगु जि मांया तसकं इच्छा दु, चित्त क्वसाः । जिपिं लिपा-लिपा किम्डोल विहारय् दच्छिया छक्वः मां मदुगु तिथि खुन्हु अन बिज्यानाच्वंपिं बुरिपिं, गुरुमांपिंत भोजन याकः वनेगु याना अले जिगु मत्तिइ लुल- जि मांया चित्त क्वसाःगु किम्डोल विहारय्, निर्वाण मूर्ति स्थापना याना तःगु थाय् चीधं । थन छगू तःधंक हल दयेका बी दःसा ज्यू । धर्मचारी गुरुमांया पालय् छगः हे ल्वहँ हयाः आपालं मेहनत यानाः दयेका तःगु ऐतिहासिक निर्वाण मूर्ति तसकं बांलाः, तर अन ८/९ म्ह मनू जक न्ह्यनी, भचा जीर्ण नं जुया च्वने धुंकल । थ्व थाय्यात हे जि मांया नामं पुनःनिर्माण यायेगु धकाः मत्तिइ लुल ।

थ्व निर्वाण मूर्ति विहार धम्मवती गुरुमांनं धर्मकीर्ति विहारया शाखाया रुपय् कःघानाः थुकिया संरक्षण यायेगु, सुचारु रुपं सञ्चालन यायेत गुरुमांपिं दो. मोलिनि गुरुमां व धम्मविजया गुरुमांयात लःल्हाना बिज्यागु खः । थौं वसपोल निम्ह गुरुमांपिनिगु नेतृत्वय् किम्डोल विहार भव्य जुइक प्रगति जुल । दो. मोलिनी व धम्मविजया गुरुमां पिनिगु कोशिसं थौं थ्व विहार संरक्षण जक मखु सम्बर्धन जुयावःगु तसकं लय्ताये बहः जू ।

थ्व हे पुण्य भुमिइ जिमि दिवंगत मां मोतिलानी तुलाधर, गुम्ह न्हापा थ्व हे विहारय् चित्त क्वसाःम्ह खः, वय्कःया नामय् थौं बुद्धगया शैलीया चैत्य समायोजन यानाः कुशिनगर शैलिया धम्म हल निर्माण यायेगु सुअवसर प्राप्त जुयाः मन तसकं लय्ताः ।

छप्वः स्वां श्रद्धाया

– नबीन चित्रकार

त्वःता वन छं थःगु हे देह, ल्वंक ह्वाय्काः
थःगु द्रब्ययात सम्मानं छायपीकाः
सकसिगु नुगःलय् जः इलाः
च्वन छ सकसिगु नुगः लय् जहाँ थीगु नगुजुयाः
छँ छिउगु पलाःपलाखय् ह्वइतिनि आपालं पलेस्वांत
बुद्ध धर्म संघयात छँ याःगु ज्वः मदुगु ग्वहालिं
नुगः नुगःया ढुकढुकी जुयाच्वनी
मैत्री, करुणा, मुदिताया नस्वाःगु स्वां जुयाः ह्वयाच्वनी
राग, द्वेषया किचलं तापाःम्ह छ
अजर, अमर जुयाः सुखावति भूवनलय् बास लाइगु जुल
थ्व हे छप्वः श्रद्धाया स्वां
छंत देछानागु जुल ।

३६ औं परियत्ति बक्तृत्वकला प्रतियोगिता सम्पन्न

प्रतियोगितामा सहभागी व्यक्तिहरू एवं आयोजक परिवार

२०७८ पौष १० गते
स्थान- विश्व शान्ति विहार ।

यसदिन मोतिलाल शिल्पकारको अध्यक्ष्यतामा ३६ औं परियत्ति वक्तृत्वकला प्रतियोगिता सम्पन्न गरिएको समाचार प्राप्त भएको छ ।

प्राप्त समाचार अनुसार काठमाडौं महानगर पालिकाका उपमेयर श्रीमती हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठको प्रमुख अतिथित्वमा सञ्चालित उक्त कार्यक्रममा भिक्षु बोधिज्ञान महास्थविरले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भएको थियो भने भिक्षु निग्रोध, विमलत्राणी गुरुमां र बुद्धवाणीका सम्पादक विसन्तर शाक्य आदि निर्णायक मण्डलमा रहनु भएका थिए ।

लुमन्तिया-सः

- प्रमिला बज्राचार्य
दगुबाहा

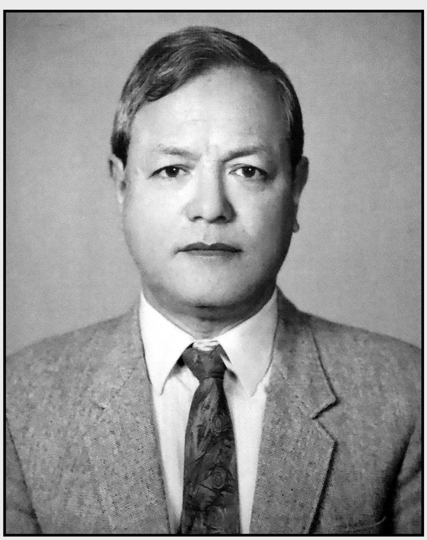

दगुबाहाः कायमचा खः भाइराजा तुलाधर
सकल सित करुणा तैम्ह करुणा मूर्ति खः वयकः
वयकः मदयाः जुल असहाय दगुबाहाः
वयकःया ख्वाः लुमनकि ख्वबि सुल्ल वः
हरे परमेश्वर छाय् यंकागु याकनं
जिपिं फुक दुखी जुल वयकः मदयाः
गय् याय्गु गथे याय्गु छुंहे मसिल
गथे यानाः जिपिं हरे च्वना च्वनेगु आ

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्भन्ति तेसं वूपसमो सुखो

दि. चिनी माया स्थापित
जन्मः बि.सं. १९८७ असार ६ गते
दिवंगतः बि.सं. २०७८ बैशाख २६ गते

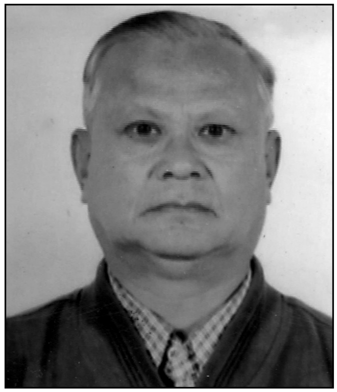

दि. प्रतिज्ञा रत्न शाक्य
जन्मः बि.सं. २००६ माघ २८ गते
(फागुन कृष्ण पक्ष नवमी, शुक्रवार)
दिवंगतः २०७८ मंसिर २ गते
(कार्तिक शुक्लपक्ष चतुर्दशी, बिहिवार)

दि. जीवरत्न स्थापित
जन्मः १९९५ पौष १३ गते, बुधवार
दिवंगतः बि.सं. २०७८ मंसिर ९ गते, बिहिवार

धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन खलःया दुजः
सुभद्रा स्थापितया ममतामयी मां **चिनीमाया स्थापित**,
धर्मकीर्ति ज्ञानमाला भजन खलःयाहे भजन गुरु श्री पन्नाकाजी शाक्यया
हनेबहःम्ह दाजु **प्रतिज्ञा रत्न शाक्य**
(स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन खलःया सह कोषाध्यक्ष),
गुल्पा रत्नया नामं नांजाःम्ह उपासक **जीवरत्न स्थापित** दिवंगत जुयादीगु दु ।
वय्कःपिं स्वम्हसिगुनं धर्म ख्यलय् थथःगु क्षमता अनुसार
योगदानयात कदर यासे वय्कःपिनि सुगति सहित निर्वाण कामना यासे
पुण्यानुमोदन यानागु जुल ।

धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन खलः
धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः, नःघः, यें

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

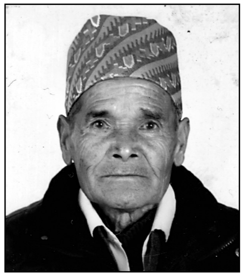

जन्म :
वि.सं. १९९० भाद्र २४ गते

दिवंगत :
वि.सं. २०७८ पुस १७ गते

दिवंगत सुकदेव मुनिकार, बनस्थली

अनन्त गुण दुम्ह जिमि बाः **सुकदेव मुनिकार** ८८ दंया वैशय् दिवंगत जुयादिल । थुगु दुःखद् घडी बिचाः हाय्काः जिमित धैर्य धारण याकेत गुहाली यानाद्यूपिं सकल थःथिति, पासा भाईपिन्त साधुवाद व धन्यवाद ज्ञापन यानाच्वना । मदुम्ह जिमि बाःयात सुगति व निर्वाणया हेतु याकन हे चूलाय्मा धकाः आशिका यासे पुण्यानुमोदन यानाच्वना ।

काय्पिं :	–	*भौपिं :*	*म्ह्याय् :*
देवरत्न मुनिकार	–	**नानी मैंया मुनिकार**	**शारदा मुनिकार**
धनभाजु मुनिकार	–	**शर्मीला मुनिकार**	

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

दि. चिनी शोभा स्थापित
जन्म :
बि.सं. १९९५ फागुन २० गते
दिवंगत :
बि.सं. २०७८ पुस ५ गते

कर्णदेवी भोजन पुचः
धर्मकीर्ति विहारया दुजः **चिनी शोभा स्थापित** दिवंगत जुयादिल ।
वय्कःया छ्यँजःपिन्त दुःखं कयाच्वंगु थुगु इलय्
भगवान् बुद्धं कनाबिज्याःगु संसारया त्रिलक्षण स्वभाव
(अनित्य, दुःख व अनात्म)
विषयया ज्ञां धैर्य धारण याय्त तिबः जुयाबीमा ।
मदुम्ह चिनी शोभायात नं वय्कःया मेगु लोकया जीवन
सुगतिमय जुयाः
सुथांलाय्मा, याकन हे निर्वाणया हेतु नं चूलाय्मा धकाः
कामना यासे पुण्यानुमोदन यानाच्वना ।

कर्णदेवी भोजन पुचः
धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः, नःघः, यैं

धर्मकीर्ति बौद्ध परियत्ति केन्द्रबाट परियत्ति शिक्षामा उत्तिर्ण विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार वितरण

२०७८ पौष १८ गते, आइतवार
स्थान- धम्महल, धर्मकीर्ति विहार

धर्मकीर्ति बौद्ध परियत्ति शिक्षा केन्द्रबाट वि.सं. २०७८ सालमा बौद्ध परियत्ति शिक्षा परीक्षामा उत्तिर्ण हुन सफल विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार वितरण गरियो ।

कार्यक्रमका समाध्यक्ष भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले पञ्चशील प्रार्थना गराउनु भई धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सह कोषाध्यक्ष अरुण सिद्धि तुलाधरले सञ्चालन गर्नुभएको उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथीद्वय काठमाडौं महानगरपालिकाका मेयर विद्या सुन्दर शाक्य एवं उपमेयर हरीप्रभा खड्गी श्रेष्ठ हुनुहुन्थ्यो ।

काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं २५ का वडा अध्यक्ष नीलकाजी शाक्य र वडा सदस्य रमिता कमल स्थापित र वडा नं. १७ को वडा अध्यक्ष नवीन मानन्धर लगायत अन्य थुप्रै गण्यमान्य महानुभावहरू उपस्थित रहेको उक्त कार्यक्रममा संयोजक केशावती गुरुमांले परियत्ति शिक्षा पुरस्कार वितरण कार्यक्रम विषयमा आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै काठमाडौं महानगर पालिकाले परियत्ति शिक्षा अध्यापन कार्य रहज ढंगले सुव्यवस्थित पार्नको लागि पाँचलाख रुपैया अनुदान प्राप्त भएकोमा खुशी ब्यक्त गर्नुहुँदै नगरपालिकालाई साधुवाद एवं धन्यवाद ब्यक्त गर्नुभयो । यसबाहेक धर्मकीर्ति परियत्ति शिक्षा केन्द्रका लागि सहयोग गर्नुहुने अन्य दाताहरूलाई पनि साधुवाद एवं धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो ।

पुरस्कारको क्रममा लुम्बिनीको मायादेवी मन्दिर अंकित चित्र सहितको सुती झोला, बुद्ध प्रतिमा, चैत्य एवं कापी, कलम र बौद्ध परियत्ति शिक्षा सम्वन्धी पुस्तक प्रदान गरिएको थियो ।

परीक्षामा उत्तिर्ण हुन सफल विद्यार्थीहरूलाई भिक्षुणी धम्मवती गुरुमांले खाडा ओढाई सम्मान गर्नुभएको थियो भने प्रमुख अतिथीद्वय मेयर विद्या सुन्दर शाक्य र उपमेयर हरीप्रभा खड्गी श्रेष्ठबाट पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा कक्षा ६ मा बोर्ड प्रथम हुन सफल दयालक्ष्मी शाक्य र कक्षा ७ मा बोर्ड द्वितीय हुन सफल शान्ति शाक्यले आआफ्नो अनुभव व्यक्त गर्नुभएका थिए ।

यसरी नै प्रमुख अतिथीद्वय मेयर र उपमेयरले पनि आ-आफ्नो मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएका थिए ।

सो पश्चात् सभाध्यक्ष धम्मवती गुरुमांले ओवाद उपदेश दिनुभएको उक्त कार्यक्रममा धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सचिव प्रफुल्ल कमल ताम्राकारले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभई कार्यक्रम समापन गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा उपस्थित सम्पूर्ण सहभागीहरूलाई धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सदस्य मीना तुलाधरले जलपानको प्रायोजन गर्नुभको थियो ।

गुणानुस्मरण व बिचाःमुँज्या

२०७८ पौष १९ गते, थाय्- धर्मकीर्ति विहार, धम्महल ।

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष व धर्मकीर्ति विहार (दक्षिण पाखेया) पुनःनिर्माण यानादीम्ह दाता दिवंगत द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा साहु) या सुगति एवं निर्वाण कामना यासे गुणानुस्मरण व विचाःमुँज्या ज्याभ्वःक्वचायकूगु दु । भिक्षुणी धम्मवती

गुरुमांया सभापतित्वय् धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया सचिव प्रफुल्ल कमल ताम्राकारं न्ह्याकादीगु थुगु ज्याभ्वले धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सचिव लोचनतारा तुलाधरं दिवंगत द्रव्यमान सिं तुलाधरया जीवनी न्ह्यब्बयादिल । वयां लिपा धर्मकीर्ति विहारया गुरुमांपिं सकसिनं दाता तुलाधरया किपाः न्ह्योने स्वां देछास्य गुणानुस्मरण याना बिज्यातसा वयांलिपा, वयकःया छयँजःपिं धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया पदाधिकारीपिं, धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया पदाधिकारीपिं व ध.की.बौ.ज्ञा. भजनया पदाधिकारीपिं लगायत शाखा विहारया उपासकोपासिकापिंसं विचाःहायका दिल ।

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया अध्यक्ष भिक्षुणी धम्मवती गुरुमां नं दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरया सुगति व निर्वाण कामना यास्य वयकःया छ्येँजः (काय् भाजु पिन्त) शोकपत्र लःल्ह्वना बिज्यात ।

ज्याभ्वले धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया सदस्य भाजु नविन चित्रकारजुं दिवंगत दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरया गुणानुस्मरण यास्य चिनादीगु म्येयात सांगितीक श्रद्धाञ्जली या रुपय् अर्पण यास्ये उगु म्ये ज्याभ्वले हायकूगु खः ।

ज्याभ्वले दाता तुलाधरया तःधीम्ह भमचा मय्जु डा. रीना तुलाधरं दिवंगत तुलाधरया अनन्त गुण, सहनशीलता, मृदु भाषी भलादमीं जाःगु स्वभाव, बुद्ध शासनया ख्यलय् सहयोगया भावना व बोधिसत्व गुणं ज्याःगु स्वभावया लिसे सिद्धार्थ कुमार ज्वीम्ह बोद्धिसत्वयात यशोधरा देवी ज्वीम्ह मय्जुं जन्म जन्म पत्तिकं गुकथं पारमि पुरे याय्गुली गुहाली बिल अथेहे थःमाजु बसुन्धरा तुलाधरं नं थःबाःजु द्रव्यमानसिं तुलाधरयात उकथंहे गुहालि बियादीगुयात सराहना यासे दिवंगत बाःजुया पारलोकिक जीवन धन्य व सुगतीमय ज्वीगु विश्वास व्यक्त यानादिल ।

भिक्षुणी धम्मवती गुरुमां नं दिवंगत दाता द्रव्यमानसिंया अमूल्य योगदान उल्लेख यानाबिज्यास्य, जीर्ण ज्वी धुकूंगु धर्मकीर्ति विहार स्यल्लाक पुनःनिर्मित जूगु कारणं २०७२ सालया तःभुखासं आतंकित जूपिं विहार निवासी गुरुमांपिं लगायत नःघः, क्षेत्रपाटी निवासी अपोलं अप्वःमनूतय्त आश्रय बियाः उपकार याःगु खँ न्ह्यब्वया बिज्यात । उकथं हे वय्कः दातां धर्मकीर्ति विहार जक मखु बुद्ध शिक्षा प्रचारया दबू जुयाच्वंगु यक्कों विहारत निर्माण याना दीगु लुमंकुसे वयकःया स्यल्लाःगु पुण्य कार्यं वयकःया परलोक जीवन सुगतीमय निश्चित जूग खँ कनाबिज्यास्य वयकःयात निर्वाणया हेतु याकन चूलाय्मा धकाः कामना यानाबिज्यात ।

ज्याभ्वःया अन्त्ये दिवंगत द्रव्यमान सिं तुलाधरया सुगति व निर्वाण कामना यास्य वयकःया कायपिसं लःघाःहायकाः पुण्यानुमोदान यानादिल ।

ज्याभ्वले उपस्थित सकल गुरुमांपिं व उपासक उपासिकापिन्त दाता तुलाधरया परिवार पाखें जलपान दान व गुरुमांपिन्त दान प्रदान नं याना पुण्य संचय याःगु जुल ।

(बिचाः मुँज्याय् मेगु फोटो Back Cover Inside दु)

उदाय समाजया स्वकवःगु संघदान

धर्मदेशना याना बिज्यास्य भिक्षु कौण्डञ्ञ

२०७८ पौष १० गते, कसाःख्यः
थाय्- दल्लु आवास यैँ ।

थुकुन्हु उदाय समाजया ग्वसालय् स्वक्वःगु संघदान ज्याभ्वः क्वचाःगु दु । कोरोनाया कारणं लिपा लिपा लानाच्वंगु थुगु ज्याभ्वःयात ह्वःताःचूलाकाः समाजं थुकुन्हु संघदान यानाः पुण्य संचय याःगु दु । भिक्षु संघ व प्रव्रजित गुरुमांपिनिगु संघ (भिक्षुणी संघ) यात निमन्त्रणा यासे न्ह्याकूगु थूगु ज्याभ्वले भिक्षु कौण्डञ्ञं उदाय् समाजं बौद्ध शिक्षा प्रचार प्रसार ज्याय् गुकथं दुग्योगु भूमिका म्हितूगु दु धयागु विषययात कयाः ऐतिहासिक घटनात न्ह्यब्वया बिज्याःगु खः ।

उपासक अमृतमान ताम्राकारं न्ह्याकूगु थुगु ज्याभ्वले उदाय समाजया नायो रुपज्योती कंसाकारं लसकुस न्वचू वियादिलया मयूजु मीना तुलाधरं सुभाय् न्वचु वियादिसे ज्याभ्वः क्वचाय्कूगु खः । वयांलिपा निमन्त्रित भिक्षु भिक्षुणी संघयात भोजन दान यासे सामूहिक रूपं संघदान यानाः पुण्य संचय यानादीगु खः ।

धर्मकीर्ति विहारमा बुद्ध पूजा र धर्मदेशना

क्र. सं.	२०७८ साल	बुद्ध पूजा गर्नुहुने गुरुमांहरू	धर्मदेशना गर्नुहुने गुरुमांहरू
१	मंसिर २५ गते शनिवार बखुंमद अष्टमी	सुवण्णवती	सुवण्णवती
२	पौष १ गते बिहिवार संक्रान्ति	वण्णवती	क्षान्तिवती
३	पौष ४ गते आइतवार योमरी पुन्हि	जवनवती	धम्मवती
४	पौष १२ गते सोमवार अष्टमी	मेत्तावती	मेत्तावती
५	पौष १८ गते आइतवार औंशी	अंमता	अमता

धर्मकीर्ति विहारमा दिनभर महापरित्राण पाठ

२०७८ पौष १७ गते, शनिवार
स्थान- धम्महल, धर्मकीर्त विहार

उपासिका लक्ष्मी महर्जन सपरिवारको आयोजनामा धर्मकीर्ति विहार धम्महलमा प्रव्रजित गुरुमांहरूको तर्फबाट महापरित्राण पाठ गरियो । दिनभर महापरित्राण गर्नुहुने सम्पूर्ण गुरुमांहरू लगायत निमन्त्रित सबै उपासकोपासिकाहरूलाई दाता परिवारले जलपान र भोजनको व्यवस्था मिलाउनुभई गुरुमांहरूलाई दान पद्रदान गरी पुण्यानुमोदन गरिएको थियो । यसदिन वीर्यवदी गुरुमांले धर्मदेशना गर्नुभएको थियो ।

महापरित्राण पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू –

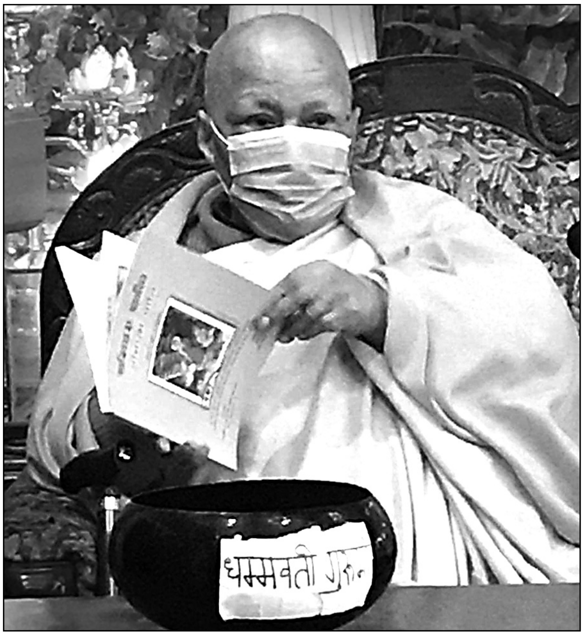

सामूहिक पाठ गर्नुहुँदै भिक्षुणी धम्मवती गुरुमां

सरणागमन - धजग्ग सुत्त पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू पञ्ञावती र जवनवती

महाकस्सपत्थेर बोज्झङ्ग - इसिगिली सुत्त पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू खेमावती र अमता

धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्त पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू - मेत्तावती र वीर्यवती

महासमय सुत्त पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू त्यागवती र इन्दावती

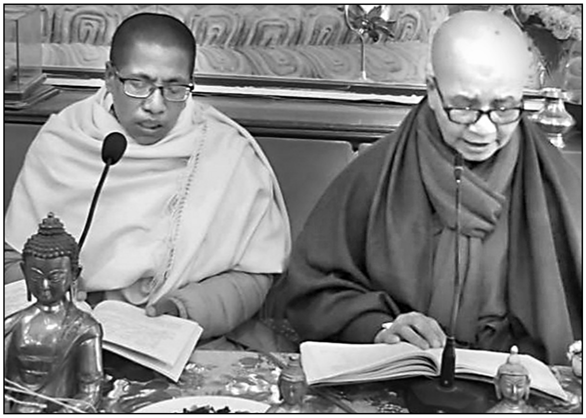

आलवक सुत्त - वसलसुत्त पाठ गर्नुहुँदै
गुरुमांहरू दानवती र वीर्यवती

आटानाटीय सुत्त 'क' पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू -
मेत्तावती र करुणावती

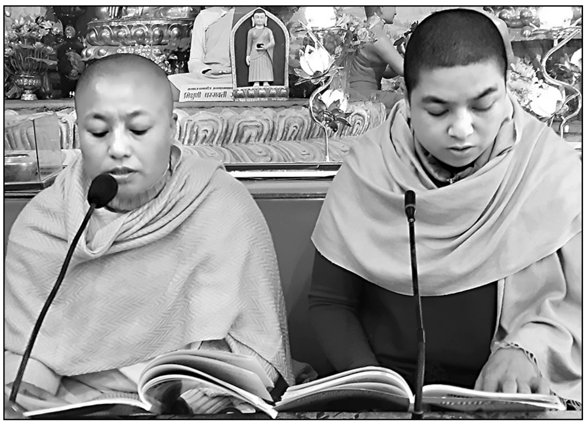

सच्चविभंग सुत्त पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू -
करुणावती र सुवण्णवती

आटानाटीय सुत्त 'ख' पाठ गर्नुहुँदै गुरुमांहरू -
करुणावती, ध्यानवती, वण्णवती र सुवण्णवती

"भावनामय प्रज्ञा भनेको के हो ?" बाँकी अंश ... .

भित्र भित्र सत्यको अनुभव हुन थाल्छ । आफ्नो अनुभवले सत्यलाई जानिरहेको हुन्छ कि – यो अनित्य छ, नश्वर छ, भंगुर छ ।

जुन नश्वर छ, जुन अनित्य छ त्यसलाई के राम्रो भन्ने ? त्यो जति सुकै सुखद् भए पनि, के राम्रो भन्ने ? आखिर नाशवान नै छ । प्रतिक्षण नष्ट हुनेछ, प्रतिक्षण उत्पन्न हुनेछ । यदि त्यो नराम्रो छ, अप्रिय छ भने पनि त्यसप्रति के द्वेष गर्ने ? आखिर त्यो पनि समाप्त हुने नै छ । त्यसप्रति मेरो भन्ने भाव छैन । न राग छ, न द्वेष छ । बस, मुक्तिको मार्ग मिल्यो । एक-एक पाईला उठाउँदै जाँदा एक समयमा मुक्त अवस्थासम्म त पुग्ने नै छ । प्रत्येक पाईला मुक्तिका पाईला हुन् । श्रुतज्ञान हुनु बडो मंगलकारी हुन्छ र फेरि चिन्तन गरेर भावनामय प्रज्ञामा परिवर्तन भयो भने त झन मंगल, कल्याण नै कल्याण हुन्छ । धर्मको यस शुद्ध स्वरूपलाई बुझेर आफूले अनुभव गर्न थाल्यो भने त जो ब्यक्ति धर्मको मार्गमा अघि बढ्यो उसको मंगल नै हुन्छ, कल्याण नै हुन्छ । मुक्ति नै हुन्छ ।
(साभार- 'विपश्यना'
बु.सं. २५६५, २०७८ कार्तिक, वर्ष- ३८, अङ्क- ७)

जि.प्र.का.दता नं. १०१२/०६६/।

उदाय् समाज
UDAAYA SAMAJ

२४४/५३ चित्तधर मार्ग, असं, न्हाय्कंत्वा:, यें, फोन ४२१६२३३
244/53 Chittadhar Marg, Ason, Nhaykan Tole, Kathmandu, Ph.: 4216233, e-mail: udaayasamaj@gmail.com

च.नं. १४८/०७८-७९

ने.सं. ११४३ थिंलागा सप्तमि
(२०७८/०९/११)

बिचा: हायेका ।

छिस्कर राजु तुलाधर व सकल छेँज:पिं

छिम्ह छेँया हामा लिसें उदाय् समाजया संरक्षक द्रब्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) आकाभाकां मत्यवं मदया: जिपिं उदाय् समाजया दुज:पिं नुग: मछिन ।

मदुम्ह वय्क: भाइराजा साहु बुद्ध धर्मय् मन क्वसा:म्ह, थीथी बिहारया दाता लिसें थीथी बिहारया संरक्षणया लागि मा:कथं कोषया ब्यवस्था याना दिम्ह छम्ह मनह्व:म्ह दाता नापनापं सकलसिया भिं मनं तुनिम्ह ग्वाहलिमि अले थ:गु बनेज्यायात न्हूगु सोच कथं न्ह्याकेफुम्ह ब्यक्तित्व नं ख ।

थौं वय्क: मदया: छि व सकल छेँज:पिन्सं गुगु दु:ख फयेमालाच्वन, थुकीयात प्रकृतिया नियम कथं थुइकेत इनाप यानाच्वना ।

छि सकलसिनं नुग: फिया दिइ माल । वय्क:या पुउ मवंगु मनतुना पुउवंकेत छिकपिं लिसे जिपिं नं दु ।

मदुम्ह वय्क: भाइराजा साहुयात असंभलु अजिमा द्यवं करुणा तया बिज्यायेमा व वय्क: सुखावति भुवनय् बास लायेमा धका: फ्वंसे सकल छेँज:पिंत दुनुगलं बिचा: हायेकाच्वना ।

बिचा: हायेकूपिं : उदाय् समाजया सकल दुज:पिं ।

. . . .
रुपज्योति कसा:
नायो, उदाय् समाज

रजिष्टर्ड नं. ५५४/०५१/५२

बुद्धं शरणं गच्छामि

बौद्ध महिला संघ, नेपाल
BUDDHIST WOMEN'S ASSOCIATION, NEPAL

पत्र संख्या

मिति १२/०९/२०७८.........

"अनिच्चावत संखारा, उप्पदवय धम्मिनो ।
उम्पज्जित्वा निरुजन्ति, तेस वूपसमो सुखोति ।"

संरक्षिका श्री बसुन्धरा तुलाधरज्यू तथा सपरिवार

बिषय: दिवंगत श्री द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाइराजा साहु) प्रति हार्दिक श्रध्दा-सुमन ।

यस बौद्ध महिला संघ नेपालका आदरणीय संरक्षिका बसुन्धरा तुलाधर तथा आजीवन सदस्यहरु कल्पना तुलाधरका पिता एवं डा. रीना तथा कल्पना तुलाधरका ससुरा बौद्ध जगतका अग्रदाता, श्रद्धावान समाजसेवी, आदर्श बौद्ध व्यक्तित्व द्रव्यमान सिं तुलाधर (भाईराजा साहु) को मिति २०७८ पौष ६ गतेका दिन आकस्मिक देहावसान भएको खवरले हामी सम्पूर्ण बौद्ध महिला संघ परिवार स्तब्ध भएका छौं । वहां भाईराजा साहुबाट बौद्ध महिला संघको उन्नतिमा सदैव सहयोग गरी आउनु भएको कुरा स्मरण गर्दछौं । बिशेषत बुद्ध जन्मभूमि लुम्बिनीमा स्थापित थेरवाद बौद्ध संग्रहालयको लागि विविध रुपले वहांले हृदय देखि गर्नु भएको अतुलनीय सहयोग हामीमा सदैव स्मरणीय रहनेछ । दानवीर भाइराजा साहुबाट आफ्ना मानव जीवनलाई सार्थक तुल्याउनु भई परलोक गमन गर्नु भयो । यस शोकको घडिमा शोकाकूल परिवार प्रति समवेदना प्रकट गर्दछौं । वहां दिवंगत भाईराजा साहु प्रति श्रद्धा सुमनका साथै निर्वाण कामना गर्दछौं ।

भवदीया,

....

सुजाता मानन्धर
अध्यक्ष
बौद्ध महिला संघ, नेपाल

बुद्ध विहार, भृकुटी मण्डप, काठमाडौं, नेपाल, फोन : ४२२७१७६
सम्पर्क कार्यालय: ज्योति भवन, कान्तिपथ, पो.ब.न. १३३, काठमाडौं, नेपाल, फोन : ४२२५४९०, ४२२६३२७, ईमेल: pjyoti@mail.com.np

अनागारिका सुमना स्वास्थ्य कोष

धर्मकीर्ति बिहार, नःघल, काठमाडौं

<u>अध्यक्ष</u>
अनागारिका धम्मवति गुरूमां

<u>उपाध्यक्ष</u>
अनागारिका ज्ञानवति गुरूमां

<u>कोषाध्यक्ष</u>
राजु तुलाधर

<u>सचिव</u>
सुश्री बिना कंसाकार

<u>सदस्य</u>
सुमन श्रेष्ठ
डा. सुमन कमल तुलाधर
श्रीमती मिरा ज्योति
डा. केशरी लक्ष्मी मानन्धर
रोशनकाजी तुलाधर

<u>संरक्षक</u>
पञ्चबिर सिं तुलाधर

"अनिच्चावत संखारा, उप्पदवय धम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुजन्ति, तेस बूपसमो सुखोति ।"

१२/०९/२०७८

श्री राजु तुलाधरज्यू,
कोषाध्यक्ष,
सुमना स्वास्थ्य कोष

बिषयः <u>समवेदना सन्देश</u> ।

यहां राजु तुलाधरज्यूका आदरणीय बुबा, बुद्ध शासनका अग्रदाता, श्रद्धावन्त समाजसेवी तथा नेपालका एक प्रतिष्ठित व्यवसायी **द्रव्यमान सिं तुलाधरज्यू** (भाईराजा साहु) को ९१ बर्षको उमेरमा देहावसान भएको दु:खद समाचारले सुमना स्वास्थ्य कोष परिवार अत्यन्त दु:खित भएका छौं । स्वर्गिय भाईराजा साहुबाट सुमना स्वास्थ्य कोष, बौद्ध महिला संघ, नेपालद्वारा लुम्बिनीमा स्थापित थेरवाद बौद्ध संग्रहालय आदि क्षेत्रमा पुऱ्याउनु भएको अतुलनिय सहयोग हामीमा सदा स्मरणीय रहने छ । वहां जस्तो आदर्श बौद्ध व्यक्तित्वलाई गुमाउनु पर्दा बौद्ध जगतमा अपूरणीय क्षति भएको हामीले महशुस गरेका छौं । यस दु:खद घडीमा शोक विव्हल परिवार प्रति हामी समवेदना प्रकट गर्दछौं । दिवंगत भाईराजा साहु प्रति हार्दिक श्रद्धञ्जलि अर्पण गर्दै शिघ्र निर्वाणको कामना गर्दछौं ।

भवदीया,

वीणा कंसाकार
सुमना स्वास्थ्य कोष
बौद्ध महिला संघ, नेपाल

स.द.नं. ७९४/०५९/६० पान नं. ३०१२१६१७३

(सहकारी ऐन २०४८ बमोजिम स्थापित)

एक्सप्रेस सेभिङ्ग एण्ड क्रेडिट को-अपरेटिभ लि.
EXPRESS SAVING & CREDIT CO-OPERATIVE LTD.

* हार्दिक श्रद्धान्जली *

स्व. द्रव्य मान सिंह (भाईराजा) तुलाधर

यस संस्थाका संस्थापक सदस्य तथा सल्लाहकार **द्रव्य मान सिंह (भाईराजा) तुलाधर**ज्यूको असामयिक स्वर्गारोहण भएबाट हामी साह्रै नै मर्माहित भएका छौ । यस दुःखद घडीमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै शोक सन्तप्त परिवार प्रति यस एक्सप्रेस सेभिङ्ग एण्ड केडिट को-अपरेटिभ लिमिटेड परिवार हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछ ।

एक्सप्रेस सेभिङ्ग एण्ड केडिट को-अपरेटिभ लिमिटेड
परिवार
लालदरबार, लालुपाटेमार्ग, काठमाण्डौं

लालुपाते मार्ग, लालदरबार, काठमाडौं, नेपाल ।
फोन नं.: ४४३५३५३, ४४३५५५०, इमेल : escсl_794@hotmail.com

र. नं. ८४२/०५५/५६

सुलक्षण कीर्ति विहार
Sulakshan Kirti Vihar

चोभार, काठमाडौं, नेपाल

सुलक्षण कीर्ति विहार

Ref. No.

Date : २०६८/६/१३

अनिच्चावत संखारा उपादवय धम्मिनो,

उपज्झित्वा निरुज्भन्ति तेंस वुप समोसुख ।

यस सुलक्षण कीर्ति विहारका सदस्य दानी उपासक शुभचिन्तक, दिवंगत श्री द्रव्यमान सिंह तुलाधर (भाइराजा साहु) दिवंगत हुनु भएकोमा सुलक्षण कीर्ति विहारका सम्पूर्ण सदस्यहरु दुखित र मर्माहत भएका छौं । सुलक्षण कीर्ति विहारका कोठा दाता तथा यस विहारको उत्तरोत्तर अभिवृद्धि, प्रगति, सम्मुनति र नेपालमा बुद्धशासन चीरस्थायी गर्नको निमित्त उत्कृष्ट योगदानका अनन्त गुणहरु सुस्मरण गर्दै हामी अत्यन्त भावविभोर भई वहाँप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

यस दुःखद क्षणमा दिवंगत श्री दंव्यमान सिंह तुलाधरका परिवारमा पुग्न गएको अपुरणीय क्षतिमा हामी सहानुभूतिपूर्वक समवेदना प्रकट गर्दै शोक सन्तप्त परिवारका सकल सदस्यहरुलाई धैर्य र सहनशीलता प्रदान गरुन भनेर त्रि-रत्नमा प्रार्थना गर्दछौं ।

हामी दिवंगत द्रव्यमान सिंह तुलाधरको निर्माण कामना गर्दछौं ।

(श्री हरिमान रंजित)
सचिव
सुलक्षण कीर्ति विहार,चोभार

(भि. डा. अनोजा)
अध्यक्ष
सुलक्षण कीर्ति विहार, चोभार

Chobhar-13, University Gate, Kathmandu, P.O. Box: 15142, P.P.C. 410, Tel. No.: 977-1-4331718
Fax : 977-11-61374, E-mail: anojab@hotmail.com

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष

धर्मकीर्ति विहार, पत्र मञ्जुषा नं. ४९९२
श्रीघः, नघल टोल, काठमाडौं
फोन नं. ४२५९४६६
इमेल : dharmakirtivihar@mail.com.np

हनेबहःम्ह उपासिका बसुन्धरा साहुनी लगायत सकल छैं जःपिं

गैरिधारा, यैं

बिचाः हायेका पौ

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष, नेपाःया आधुनिक थेरवाद बुद्ध शासनया छगः थीगु नगु, महान दाता, समाजसेवी, धार्मिक व्यक्तित्व साहु श्री द्रव्य मान सिंह (भाइराजा) तुलाधरजुं नश्वर देह त्वःता परलोक जुयादिल । थःगु जीवनकालय् अनगिन्ति विहार निर्माण, बुद्धमूर्ति दान, धार्मिक, सांस्कृतिक व सामाजिक क्षेत्रया उल्लेखनिय सम्पदा संरक्षण व नव निर्माण यायेगु ज्याय् आर्थिक दाता जुया च्वनादीम्ह वयुकःया गुण व्यक्त यानां साध्य हे मजू ।

धर्मकीर्ति विहार पुनर्निर्माण क्वचायेकाः बि.सं. २०५९ साल मंसिर ७ गतेया दिनस श्रद्धेय भिक्षु महासंघपाखें महापरित्राण यानाः विहार लःल्हानादीगु खँ भ्रीत थौं थें लुमंनि । विहारया हरेक गतिविधिइ गुहालि याना वयाच्वना दीम्ह वयुकः साहुजुं थौकन्हय् निर्माण जुयाच्वंगु धर्मकीर्ति विहार बिस्तारित भवनयात नं दुग्यंगु आर्थिक गुहालि यानादीगु व धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी, धर्मकीर्ति स्वास्थ्य कमिटी, धर्मकीर्ति बौद्ध मासिक पत्रिका, धर्मकीर्ति बौद्ध परियत्ति कमिटीयात आर्थिक गुहालि यानादीगु नं लुमंकेबहः जू ।

थुकथं बुद्ध शासनय् असंख्य कुशल कर्म यानादीम्ह श्री द्रव्य मान सिंह साहुजुया उच्च दान पारमितायागु गुण कदर यासे म्यानमार सरकारं बुद्ध संवत् २५५०स वयुकःयात "सद्धम्म जोतिक धज" थेंजाःगु तःजिगु उपाधिं विभुषित याःगु खः । नेपाःया छम्ह जक बौद्ध उपासकयात प्राप्त जूगु थुगु उपाधिप्रति सकल नेपाःमिपिन्त गर्व जू । भ्री धर्मकीर्ति विहारया सकल जःपिन्त भन गर्वित यानाब्यूगु दु ।

धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष

धर्मकीर्ति विहार, पत्र मञ्जुषा नं. ४९९२
श्रीघः, नघल टोल, काठमाडौं
फोन नं. ४२५९४६६
इमेल : dharmakirtivihar@mail.com.np

थेरवादी, बज्रयानी, नेपाःया अमूल्य सम्पदा, देव देवालय नं पुनः निर्माण यायेत अग्रणी जुयादीम्ह वय्‌कः साहुजुया गुण न्ह्याक्को लुमंकूसां म्हो हे जक जुइ।

थौं प्रकृतिया स्वभाव धर्मयात चरितार्थ यानाः वय्‌कः दिवंगत जुयादिल। थुज्वःगु इलय् वय्‌कःया अनन्त गुण स्मरण यासे वय्‌कःया कुशल पुण्य कार्यं वय्‌कःयात निर्वाण हेतु चूलायेमा धकाः आशिका यासे दुखंकःपिं तिरिमय्‌जु बसुन्धरा साहुनी, भौमचा व धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोषया सह सचिव रीना तुलाधर बनिया सहित सकल परिवारपिसं नुगः ची फयेमा धकाः बिचाः हायेका।

- धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष
- धर्मकीर्ति बुद्ध पूजा कमिटी
- धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
- धर्मकीर्ति स्वास्थ्य कमिटी
- धर्मकीर्ति बौद्ध परियत्ति शिक्षा
- धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन
- धर्मकीर्ति बौद्ध मासिक पत्रिका
- धर्मकीर्ति सूचना तथा जनसम्पर्क एकाइ
- धर्मकीर्ति शिक्षा सदन
- धर्मकीर्ति विहार सकल परिवार

धम्मवती

भिक्षुणी धम्मवती
अध्यक्ष
धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष

प्रफुल्ल कमल ताम्राकार
सचिव
धर्मकीर्ति विहार संरक्षण कोष

बु.सं. २५६५ ने.सं. ११४२ थिंलागा नवमी मंगलवाः बि.सं. २०७८ पौष १३

विभिन्न बौद्ध गतिविधिमा सक्रिय उपासक द्रव्यमान सिं तुलाधर

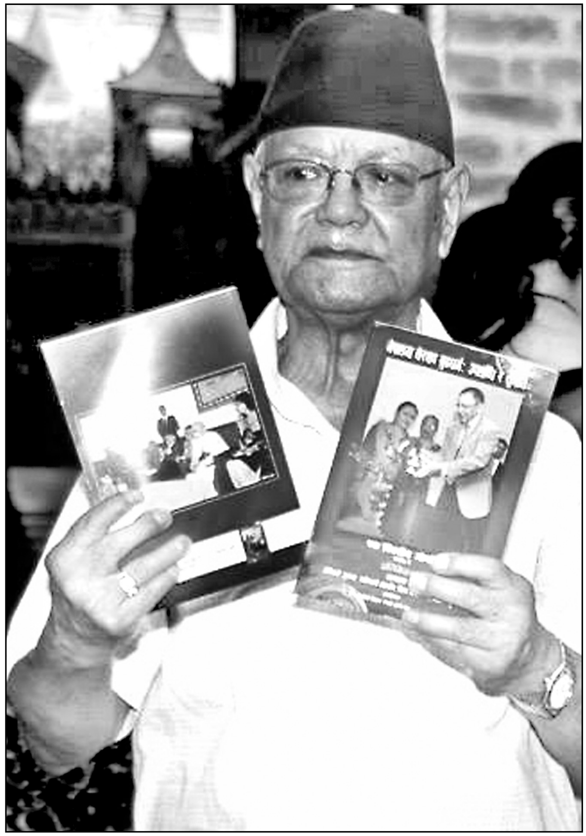

महादानी दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरको अन्तिम यात्राको केही झलक

दुच्छेश्वर महादेव की जय
अनिच्चावत संखारा
उपज्जित्वा निरूझन्ति तेसं
धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः,

धर्मकीर्ति विहारमा आयोजित श्रद्धाञ्जली सभा

श्रद्धाञ्जली अर्पण यायत् तयातःगु साहुया फोटो

शोकपत्र लःल्हाना बिज्यासे धम्मवती गुरुमां

पुण्यानुमोदन याना च्वंगु लू दाता द्रव्यमान सिंया निम्ह काय्पिसं

दाता तुलाधर (थः बाःजु) या अनन्त गुण न्ह्यब्वया दिसे भमचा मय्जु डा. रीना तुलाधर

बा.अ.का.द.नं. - ७०/०४०/४१ म.क्षे.हु.नि.द.नं. १७/०६५/०६६ (०७८/०७९)

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

बुन्हि:
२०५१ दिल्लागाः अष्टमि
(वि.सं. १९८८ भाद्र १९ गते, शुक्रबाः)

मदुगु न्हि:
११४२ थिंलागाः द्वितीया
(वि.सं. २०७८ पौष ६ गते, मंगलवाः)

मदुम्ह द्रव्यमान सिं तुलाधर

धर्मकीर्ति विहार (दक्षिण मोहडाया) पुनः निर्माण यानादीम्ह दाताः धर्मकीर्ति संरक्षण कोषया उपाध्यक्ष, "सद्धम्म जोतिक धज" **द्रव्यमान सिं (भाइराजा) तुलाधर** (९१ वर्ष) गुईछदंया वैशय् दिवंगत जुयादिल । वय्कःया छयँजःपिसं प्रकृतीया त्रिलक्षण स्वभावयात थुइकाः धैर्य धारण यानादी धयागु विश्वास यानाच्वना ।

थुगु युगया अनाथपिण्डक महाजन, दाता द्रव्यमान सिं तुलाधरं बुद्धशासनिक ख्यलय् यानादीगु अमूल्य योगदानत स्मरण यासे वय्कःया परलोक जीवन सुगतीमय जुयाः याकन हे निर्वाणया हेतु नं प्राप्त ज्वीमा धकाःकामना यासे धर्मकीर्ति विहार परिवारं सामूहिक पुण्यानुमोदन यानाच्वना ।

भवतु सब्ब मंगलम् ।

धर्मकीर्ति विहार परिवार

श्रीघः नघः, काठमाडौं

मुद्रक: न्यू नेपाल प्रेस १४२ मनकामना मार्ग, नागपोखरी, काठमाडौं • फोन: ४५३३९२९, ४५३४८५० • e-mail: newnepalpress011@gmail.com